

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTAN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KAROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Váci-körút 19
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Tisztelettel kérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése július elsején lejár, hogy azt minél előbb ujtsák meg, nehogy a lap küldésében fennakadás legyen.

Az aradi népitélet

Budapest, június 27.

Holnap választja Arad országgyűlési képviselőjét. Amint Fábry Károly az arad-csanádi viczinális vezérigazgatója s a választási aktus elnöke oly ékeesen mondja ma kiragasztott plakátjain: szombaton gyakorolja Arad város polgársága legszebb alkotmányos jogát. A meghatározás találó lenne, ha Magyarországon nem volna cenzusos szavazati jog, ha a választások tiszták volnának s ha a Kuria örködnék a szükséges komoly bíraskodással a mandátumok érintetlensége fölött. De még inkább, illetve csak akkor beszélhetnénk a választásban megnyilatkozó igaz meggyőződésről, ha meg volna az általános, egyenlő és titkosan eszközöndő szavazati jog. Ha ez meg lenne, akkor szóba sem kerülhetett volna a bihari Messiás jelöltetése, nehogy az esetleges megválasztása is.

Erős hitünk azonban, hogy az aradi polgárság és munkásság le fogja győzni a vakmerő hatalom minden ördögi praktikáját s még így is, megküzdve a korrupciós cenzusos választói

jog s a nyílt szavazás minden akadályával, győzelemre fogja vinni a demokráciát, a függetlenségi eszme mocsoktalan lobogóját. Elismerjük, hogy nehéz, igen nehéz feladat. Nem azért, mintha Tiszának akkora pártja volna, hogy fizikai lehetetlenség volna annak leküzdése, hanem azért, mert az elvakult és megvadult munkapárt olyannyira nem válogatja az eszközöket, hogy azokkal szembeállni szinte istenkísértés, emberfeletti lelkierőt igényel.

Tartsunk csak egy kis seregszemlét a mungó-táboron. Lássuk, kik is a vezérek? Báró Urbán Iván főispán, Kintzig János, báró Andrányi Károly, végvári Neumann Dániel, Stauber József, a kormány dús gazdag szubvencionáltjai és üzletemberei, Pfeiffer Gyula Máv. üzletvezető, Green Nándor rendőrkapitány, Goldis László oláh néptribun, akinek Papp János görög katolikus püspök évi három ezer korona személyi pótlékot járt ki, továbbá Bragea György gáji román esperes, Vancu János és Zab László dákóromán tanítók. És e gyönyörű brigád nagyhangú brigadérosája Herczeg Ferenc magyar író. A társaságot méltóan kiegészíti még vagy három tucat munkapárti képviselő, akik félelem nélkül vállalkoznak a legpiszkosabb munkára is, a lélekvásárlásra s mindenféle gyanús kérések kijárására a „szeretett” jelöltnél.

A magyar miniszterelnöknek a legaljasabb fegyvereket kell igénybe ven-

nie, hogy pártot teremthessen a saját kerületében. Tiszának ragaszkodó hívei Aradon csak azok, akik már bárók és udvari tanácsosok, vagy azok akarnak lenni. Ezek azután terrorizálnak közgazdasági hatalmukkal néhány száz iparost, kispolgárt és kiskereskedőt. Szégyenszemre a kormányzat fejét alantaisai, az állami tisztviselők és alkalmazottak csak fogcsikorgatva, összeszorított ököllel „támogatják”, a rettenetes hivatali presszió, a hirtelen áthelyezések, az üldözések és megfélemlítések hatása alatt. De még így sem nagyon biznak „hűségükben”, aminek jeléül a választások szavazó bárczáit Pfeiffer üzletvezető ur maga vette ki és majd csak a választás reggelén osztja ki rabszolgáinak, amikor betereli a szavazásra őket, mint egy engedelmes nyáját. (Csak meg ne bokrosodjék az utolsó pillanatban a nyáj!) És végül a Tisza-párt zöme: a megvesztegetett, leitatott magyarfaló oláhság, amelynek a miniszterelnök a mandátum fejében áldozatul dobta Erdély minden magyar érdekét. A ragyogó keretét ehhez a szörnű fekete képhez, a rendőrök, csendőrök és katonák ezernyi villogó hadiszerszáma szolgáltatja.

Az ellenzék ezzel a balkáni rendszerrel szemben csupán a szó lelkesítő erejével, a demokrácia fanatikus meggyőződésével, a tisztesség és a becsület fegyvereivel szállt harcra. Gróf Széchenyi Aladár, a legnagyobb magyar le származottja a függetlenségi jelölt s

A halálát

Írta: Elek Alfréd

(Utánnomás tílcs)

— A nagyságos asszony nagyon beteg; tessék azonnal kijönni hozzám! Halálos beteg!

Az uradalom ősz kocsisa ezekkel a szakkal állított be a doktorhoz, aki éppen a reggelinél ült a kert végén lévő kis filagóriában. Nyárutó volt s egyike ama friss reggeleknek, mikor már az ősz lehetetlén érzi az ember. A kertben egypár ottmaradt sárga rózsaszomorkodott, elnyilva, levágta a doktor, csokorba kötötte, azután izgatottan odaszólt a kocsisnak:

— No, gyereünk!

Az uradalmi birtok a harmadik faluban fekszik, kocsin egy óra járásnyira; akkor is erősen kell fogni a gyeplőt, hogy odaérjenek. A doktor elhelyezkedett a brieska hátulsó ülésén és elkezdte a kocsist faggatni.

— Nem aludt egész éjjel, nagyságos uram; azt mondják, hogy rémeket látott. És mindig a szívére panaszkodott; úgy hánykolódik az ágyon, mint akinek görcsei vannak. Senki sem tudja, mi baja lehet. De hirtelen jött a baja, annyi bizonyos: tegnap délután vendégek is voltak s olyan vidám volt a nagyságos asszony, hogy no! Este vacsora után lett rosszul: hideg borogatást raktak a fejére, dörzsölték sóbor-szeszszel, semmi sem használt. Éjnek idején nem akartuk zavarni a doktor urat, mert hátha mégis jobban lesz, gondoltuk. De reggel aztán beküldött az ispán ur: ő se aludt szegény az egész éjjel. Most meg már kiűn van az emberekkel a határban.

Erős, egészséges, fiatal asszony volt az ispán felesége s még lány korából ösmerte a doktor. Hogy legutóbb náluk volt vagy két hete, éppen erről beszélgettek: közös iskolai emlékeiket szedték elő, gyermekkori emlékeiket, mindakelten a közeli városban jártak iskolába s a doktor is idehaza volt ezen a tájon. És amikor ő már egyetemi hallgató volt Pesten s haza-haza látogatott a régi ismerősök-höz: ilyen találkozás alkalmával mindketten elfogódottak voltak: a régi tegeződés is lassan-lassan elmaradt: nem tudni, melyikük hagyta először abba...

Évek múltak el, amíg visszakerülhetett a szülőföldjére körörvosznak. Addig örökös nyomorúságban tengődött a városban és még gondolni sem lehetett nősülésre. Amikor meg kinevezték, már asszony volt a lány, akihez életét kötötte volna.

A doktor uron azóta csöndes melancholia vett erőt s a dolgot sehogysem tudta elfeledni. Érezte, tudta azt, hogy a lányt akarata ellenére adták az urához s mindketten valami megváltó csodára vártak. Két éve ennek s azóta még semmi sem történt; úgy látszik, az asszony megszokta az ispánt, aki amilyen durva, morózus és kegyetlen a bérésekkel, épp olyan gyöngéd az asszonyával szemben; és hiába: az idő elsimít mindent.

Élete legszebb álmáról le kellett mondania a doktor urnak: arról, hogy valaha övé lehessen az asszony, ez az asszony, örökre és egyedül az övé. Átkozta a régi nyomorúságát, éhbetelenségét, szánalmat érzett önmaga iránt, tetszett neki, hogy ő egy tragikus alak, akivel mostohán bánt az élet; és meggyűlölte az embereket.

Valahányszor az asszony közelében volt, — vasárnapi látogatásai alkalmával — melegség futotta el a szívére és remélt. De amikor látta, hogy a férj milyen isteni nyugalommal ül mellette és legfőbb gondja az, hogy a sörös üvegekből egyszerre huzzza ki az egész dugót, hogy a sörbe ne pottyanjon semmi parafa: ilyenkor előntötte a düh a doktor urat és ölni szeretett volna. De barátságosan koczintani kellett és lenyelni a keserű lét.

Sokszor iparkodott ő az asszony szeméből kiolvasni valami vigasztalásfélét, mert beszélni nem mert vele a dolgról; a szemek beszéltek is néha, de az ajkuk néma maradt. Az ilyen délutánok után a doktor ur még csak intenzívben érezte életének céltalanságát s már csak nemes hivatásának tudata tartotta benne az életöszönt...

De mi baja lehet az asszonynak? Halálos beteg! Mesebeszéd lesz ez s csak azért izenték a kocsissal, hogy gyorsan megjöjjenek. Így lesz. Az asszony azóta már föl is kelt és kiűn sétál az udvaron, vagy már az ebédei főzi. De hátha mégis komolyon beteg! S a doktor ur homlokára kiült a hideg verejték.

— Eh, majd meglátjuk, hiszen nem sokára ott leszünk, gondolta és cigarettéra gyújtott. A kocsist is megkínálta, hogy gyorsabban hajtson.

Már a varsányi topolyafáknál voltak: a határban már állt az őszi szántás. A topolyafák zizegtek, susogtak a doktor ur feje fölött, titokzatos, furcsa dolgokat. Jön az ősz, az ősz s itthagy a bányadt nyárutói nap is; sietni, sietni, sietni. Fagyok jönnek, hideg, dermedő fagyok s rög, kemény rög lesz az ut sarából; a mi leveleink lehullanak a sárba és

mellelte ott látjuk korteskedni közéletünk színe-javát: gróf Andrássy Gyulát, gróf Apponyi Albertet, gróf Károlyi Mihályt, gróf Károlyi Gyulát, Vázsonyi Vilmost, Barabás Bélát s mindenkit, aki még értéket képvisel. Lélekben ott van Kossuth Ferencz, Justh Gyula, gróf Zichy Aladár, Désy Zoltán és mindazok, akik az ország megváltásáért viaskodnak a korrupció reakció ellen. Arad mutasson holnap példát, hogy a nemzet nem tűri tovább a bihari igát. Legyen a holnapi választás népitétel, amely megrendítse az elbizakodottakat, a gögőseket, a panamistákat, a hatalom kiélői és uzurpátorai alatt a földet. Idézzék az aradiak Tisza fejére iródiákjának egyik legszebb mondását: „Némettel olykor kezét fogok, labanczsal soha!” És hadd lássák meg Bécsben, hogy Aradon többé nem végezhetik ki a magyar szabadságot!

Budapest, június 28.

A határrendőrség kiterjesztése. A belügyminiszter leiratot intézett Besztercezenaszód vármegye közönségéhez, melyben tudatta, hogy a vármegye bethleni és kékesi járásának összes községeit július hó elsejétől a határrendőrség területébe vonja.

A konzuli karból. A király Appelshofeni Baum Szilárd báró és Wintel Antal I. oszt. főkonzulokat a IV. rangosztályba sorozott I. oszt. főkonzulokká, Pisko Gyula II. oszt. főkonzult I. oszt. főkonzullá, Darvasztói Szentirmay Béla II. oszt. főkonzuli címmel és jelleggel felruházott konzult, valamint dr. Szarvassy Frigyes konzult II. oszt. főkonzulokká, dr. Graf Ottó, conte Dandini de Sylva Alajos és dr. Weissenbergi és Rothensteini Prohizer Sándor konzuli címmel és jelleggel felruházott alkonzulokat konzulokká, végül Schmid Henrik, Haas Waler, Buchberger Károly, Julienneorty Ocskiewicz Artur, Uzon gróf Beldi Gergely, Nagl, és Kítkarkőczy György, dr. Stepanek Ferencz, Renner Raphael és dr. Jágócsi Péterffy Ernő konzuli attasékat alkonzulokká kinevezte, Rudnói és Divékujfalvi Rudnay Lajos jogtudor, durazzói alkonzulnak pedig a Ferencz József-rend lovagkeresztjét díjtalanul, Silvestri Hugó, Kisjeszeni- és Folkusfalvi dr. Jeszenszky Lajos és báró Pitner Szigfrid konzuloknak a II. oszt. főkonzuli címet adományozta.

belefagynak a rögbe. A nyarat siratták a topolyafák.

Most már nagyon türelmetlen volt a doktor ur és egymásután szitta a cigarettákat. Iparkodott az asszonytól elterelni a gondolatait és minduntalan vissza kellett lénie hozzá.

A doktor ur halálos fájdalmat érzett. Ön-kéntelenül is fölalakodott annak az eshetőségnek a gondolata: mi lesz vele, ha elveszíti az asszonyt, aki nem is az övé és talán, sőt bizonyosan, sohasem lesz az. Eddig volt valakije, akivel gondolatban elmulatozott, mert tudta, hogy az asszony sem idegenkedik tőle — gondolatban. S ez az igazi nász, amikor két lélek megértő vágyakozással gondol egymásra: enélkül a házasság is csak prosztituczió. Ők szabad akarattal egymáséi lehetnének minden pillanatban és egyik sem érezné, hogy bünt követett el. Tulajdonképpen gyávaság is tőle, hogy már két éve tűri hallgatagon, szófanul ezt az állapotot. Erősnek kellene lenni, erősnek.

Megérkeztek.

Amikor az orvos a szobába lépett, senki sem volt az asszony mellett, csak a cseléd. Az asszony alétan feküdt az ágyon, fején vizes borogatás volt, azt fogta az egyik kezével.

Most friss vizért küldte az udvarra a lányt; azután — mikor magukra maradtak — hirtelen fölült az ágyban, elkezdett kacagni, pajkosan az orvos nyakába csimpaszkodott és úgy mondta, mélyen a szemébe nézve:

— Csak látni akartalak, édesem!

Az orvos arcát lát futotta el s a rózsákat az asszony ölébe hullatta.

Arad választ

— **Katonaság a város utcáin —
Széchenyi és Tisza küzdelme**

— *Saját tudósítónktól.* —

Budapest, június 27.

Arad városának választói holnap döntenek, hogy kié legyen az aradi mandátum: gróf Széchenyi Aladáré-e, vagy gróf Tisza Istváné. Ha az aradi választópolgárok többségében van hazafias és alkotmányos érzés, ezenkívül pedig jellemzilárdság és akaraterő, — amivel a munkapárt terrorját és aranyait vissza tudják utasítani, — akkor nem szenved kétséget, hogy holnap gróf Széchenyi Aladár neve fog győztesen kikerülni a választási urnából. Mi a magunk részéről ezt hisszük és ebben bizunk.

De viszont el vagyunk készülve az ellenkező eshetőségre is. Hiszen az elmúlt napok alatt oly hajmeresztő választási atrocitásokról kaptunk híreket Aradról, amelyeket a munkapárt kortes-képviselői és egyéb közgei követtek el, hogy nem lenne csoda, ha kenyérükért és családjuk jövőjéért való félelmükben olyanok is cserben hagynák a mocsoktalan függetlenségi lobogót, akik pedig testestől-lelekestől függetlenségek. Hiszen a hivatalnok-választók már napok óta mozogni sem mernek Aradon, nehogy arra gondolhatnának, hogy politikai meggyőződésüket szabadon kövessék. Tisztviselői áthelyezések történnek, amelyekből az első pillanatra kilátszik a politikai tendenzia és amelyek csak arra jók, hogy a többi tisztviselőket megfélemlítsék és a kormányhatalom táborába tereljék. Ezenkívül pedig a választók alsóbb néprétegeiben szabadon, a katonai és csendőrszuronyok oltalma alatt tobzódik a vesztegetés, az etetés-italás, amelynek virágzóbb korszaka talán még sohasem volt Aradon, mint most, Tisza István miniszterelnök választása idejében.

Arad városa valósággal ostromállapotban van. Az utcákon katonák és csendőrök táboroznak a munkapárti korteshad testi épségének biztosítására, akik a karhatalom asszisztenciája nélkül talán meg sem mernének jelenni Arad utcáin. El van fojtva minden jogos politikai tüntetés és véleménynyilvánítás, csak a munkapárti terror garázdálkodhat szabadon. Ily körülmények között tehát remélhető-e, hogy Aradon holnap a népakarat szabadon fog megnyilvánulni?

Ugyebár, nem. És mi mégis bizunk a győzelemben. Mi hisszük, hogy Arad városában még többségben vannak azok a férfiak, akik nemzetük hagyományaihoz, alkotmányos tradícióihoz hívek és akiket semmiféle hatalom, semmiféle kényszer nem tántoríthat el attól, hogy e becsületes meggyőződésüknek kifejezést is adjanak. Mi hisszük, hogy Arad város polgársága holnap élőszoval ki fogja jelenteni, hogy neki a jogtörő Tisza-rendszer nem kell, hogy ő csak olyan politikai iránynak juttatja mandátumát, mely a nemzet fejlődését garantálja és nem olyannak, mely a nemzet életére tör. Mi hisszük, hogy holnap Tisza meg fog bukni Aradon, mert így kívánja ezt nemcsak az ország érdeke, hanem az igazság-érzet is, amely talán mégsem halt ki Magyarországon mindenkiből.

Az aradi választási küzdelemről érkezett mai híreink egyébként itt következnek:

Arad ostromállapotban

Arad városa máától kezdve olyan, mintha egy nagy katonai tábor volna. A délutáni órákban teljes katonai készenlét szállta meg a város utcáit

és mindenütt szuronyos őriáratok czirkálnak. Az utcái kép ugyanaz, mint Budapesten a parlamenti erőszakosságok idején.

Ez idő szerint az aradi helyőrségen kívül, mely ma délutántól fogva készenlétbe van helyezve, két század huszárság és három vármegyének a csendőrsége van koncentrállva. A főispán, ki állásával kezeskedett a belügyminiszternek, hogy az egész választási küzdelem alatt elfojt minden tüntetést, valóságos hadiállapotot teremtett Aradon. A csendőrszuronyok oltalma alatt pedig szédületes aránvokat ölt a munkapárt terrorja és lélekvasárlása.

Ma már 500—800 koronát kínálnak a munkapárti kortesek egy-egy szavazatért. Több becsületes polgár letétbe helyezte a judáspénzt, amiről *jező-könyvet vettek fel*. Egy iparos a következő szavakkal utasította el magától az ajánlatot:

— Ha Tisza István pénze volna, elvinném és széttepném. De tudom, hogy nem az övé. *Nem székelik az urak az állam pénzével ilyen bitang módra bálni.*

Fábrü Sándor, a választás elnöke olyan igazolványokat állított ki a választás napjára, mely csak a kordonon belül való tartózkodásra jogosít, de a választás helyiségébe való belépésre nem. Ezzel azt akarja elérni, hogy erőszakos ténykedéseit a jogos kritika elől elvonja. Azonkívül, tekintettel a szocialisták általános sztrájkjára, utasította a főkapitányt, hogy a választási rend biztosítására a legmesszebbmenő intézkedéseket tegye meg. Ennek következtében már a hajnali órákban katonai és csendőrkordonnal lesz elzárva a város egész területe.

Az Aradhoz tartozó román községek választóit már két nap óta itatják és teljesen körülzárva tartják csendőrséggel. A részeg választókat holnap a kora hajnali órákban fogják beteretelni a munkapárti táborba.

Munkapárti forrásból jelentik, hogy a munkapárt több feljelentésben elpanaszolta a rendőrségen, hogy Széchenyi kortesei az utcáin *inzultálják a munkapártiakat, behatolnak a házaikba és terror fejtének ki*. A rendőrség megállapította, hogy több markos iparossegéd garázdálkodik így és megindították ellenük az eljárást. Tegnap *nagyobb tömeg be akart hatolni a Gambirinus vendéglőbe is, ahol munkapárti iparosok vacsoráltak*. A rendőrség a támadókat távoltartotta.

Előkészületek a választásra

Holnap reggel nyolcz órakor kezdődik a választás a városháza épületében. Az Andrássy-téren a városháza kapujától jobbra eső rész a kormánypárti, a balra eső rész az ellenzéki szavazóké. A kormánypártnak tanvája a Hungária-kávéházban, az ellenzéki a Központi-kávéházban lesz. A választás elnöke Fábrü Sándor. A katonaságot holnapra megerősítették. *Öt század huszár, négy század qualogos, négy század csendőr érkezett Aradra és igen sok detektív van itt Budapestről*. A választási elnök máris megtette az intézkedéseket holnapra. Mintegy ötezer választó van Aradon. Ezek közül valószínű, hogy négyezer-négyezeröttszáz részt is fog venni a szavazásban. A választás előreláthatólag csak a késő éjjeli órákban fog végződni.

Fábrü Sándor, a választás elnöke, a holnapi nap elé a következő elhatározással indul:

— *Meg fogok akadályozni —* mondotta egy újságírónak — *minden erőszakot a rendelkezésemre álló minden törvényes eszközzel és mert fel vannak korbácsolva a szenvedélyek, kérelheteilen szigorral fogok intézkedni. Remélem azonban, hogy a holnapi nap le fog zajlani rendezettség és vérengzés nélkül.*

Greén Nándor aradi rendőrkapitány, a jól ismert vidéki pasa, így nyilatkozott:

— A kisebb rendezvénytől eltekintve, minden izgalom dacára remélem, hogy súlyosabb eset nem fog előfordulni. *A román választók rendszerint békésen viselkednek a városban, s tőlük nincs mit tartani*. Remélem azt is, hogy a szocialisták tervezett sztrájkja és tüntetése nem fog elfajulni. *Mert ellensétkben a legnagyobb szigorral fog fellépni a karhatalom.*

Az ellenzék agitációja

Az ellenzék fáradhatatlanul folytatja a győzelem érdekében agitációját. Ma reggel visszaérkezett Aradra Károlyi Mihály gróf is, akit nagy örömmel fogadtak. Tegnap este még a következő ellenzéki képviselők jöttek le: *Somssich* Tihamér gróf *Esterházy* Mihály gróf, *Szabó* István (zámosi), *Lovász* Márton, *Sümei* Vilmos, *Bakonyi* Samu, *Jármy* Béla és *Platthy* György dr. Széchenyi kilátásai az utolsó napokon erősen javultak és a függetlenségük erősen reménykednek Tisza bukásában.

Ma délelőtt *Apponyi* Albert gróf a Weitzer-féle vaggongyárban tartott buzdító beszédet a munkássághoz. A képviselők csoportokban járják be a várost, bemennek népesebb házakba is és mindenütt csoportosulások keletkeznek és egymást követik a gyújtó szónoklatok.

Este öt helyen rendeztek gyűléseket, amelyek mindegyikén egy a jelölt, mint a függetlenségi vezérek lelkes beszédekben buzdították a polgárságot a kitarásra.

Gróf *Széchenyi* Aladár, az ellenzék jelöltje az ellenzék kilátásairól a következőket mondotta:

— *Esélyeinket keveselni nem szabad. Kilátásaink a lehető legkedvezőbbek. Bizom a holnapi harc sikerében, mert Arad város polgársága átérzi, hogy ez több, mint két jelölti küzdelme: két rendszer életre-halálra való összecsapása ez.*

Gróf *Széchenyi* Gyula, a jelölt rokona, ma reggel érkezett vissza Tornyáról, ahol a gyengélkedő *Justh* Gyulát látogatta meg. A vezér — sajnálatára — nem fog megjelenni a küzdőtérén egészségi állapota miatt, ellenben forró üdvözlét küldi híveinek.

Justh Gyula és gróf *Apponyi* Albert az aradi függetlenségi lapokban ma reggel fulmináns cikkekkel tesznek közzé, amelyekben felhívják az aradi polgárságot, hogy tagadja meg a közösséget Tisza erőszakával és panamájjal, segítse helyreállítani a jogrendet, mert máskülönben elősegíti a polgárháborút.

Apponyi a presszió ellen

A korteskedések első napjaiban tudomást szerzett az aradi munkapárt arról, hogy *Raáb* Zoltán postafőtiszt függetlenségi érzelmű. Ezért *Raáb* hozt azonnal áthelyezték Beregszászra. A szegény, családos főtisztviselő kétségbe volt esve. Barátai tanácsolásának engedve, elment a munkapárt teljhatalmu intézőjéhez, dr. *Pálmai* Lajos királyi közjegyzőhöz, aki *Kintzig* János pártelnök társaságában fogadta *Raáb*ot.

— Ha megígéri, hogy Tiszára szavaz, — mondta neki *Pálmai* — intézkedünk a visszahelyezés érdekében. Ön csak utazzék el azonnal Beregszászra, foglalja el állását, a családja pedig maradjon itt Aradon.

Az alkuhoz tartozott az is, hogy *Raáb* tisztviselőtársai, mintegy harmincz postalistát, szintén Tiszára adja szavazatát, a visszahelyezés csak ebben az esetben fog megtörténni. Ez a pártatlan üldözés tudomására jutott az Aradon tartózkodó gróf *Apponyi* Albertnek, aki erőlyes hangon tarlott látogatási panaszokat fordult a kereskedelemügyi minisztériumhoz. Ennek az intervenciónak már meg is van a maga üdvös eredménye: *Raáb* Zoltánt tegnap táviratilag visszahelyezték Aradra. Ez a nem várt esemény az aradi munkapártot valóságosan konsternálta, mert kiderült, hogy ők nem olyan mindenhatók, mint ahogy mutatni szeretnék.

A vasutasok üldözése

Az ellenzéki vezérek között a városban nagy elkeseredést keltett a hivatali presszió, főleg pedig a vasutasok üldözése, akik kivétel nélkül Széchenyi mellé állottak addig, amíg főnökeik áthelyezésekkel nem fenyegették meg őket. Ezért gróf *Andrássy* Gyula és gróf *Apponyi* Albert táviratilag fordultak *Marx* Jánoshoz és *Kossuth* Ferenczet is megkérték arra, hogy járjon közbe Marxnál ezeknek a hallatlan eljárásoknak a megszüntetése végett. *Kossuth* közbelépése — mint azt már tegnap jelentettük, — meg is történt, de úgy látszik, nem sok eredménnyel, mert tegnap is három vasutat helyeztek el Szalmárra. Sőt megtörtént az is, hogy egy *Kertész* nevű vasutat, aki hónapok óta betegállományban van, ismert

független érzelmei miatt tegnap táviratilag Nagyszébenbe helyezték. *Kertész* hivatkozott arra, hogy betegállományban van és nem mehet új állomáshelyére. Erre újabb rendeletet kapott, hogy vagy azonnal menjen Nagyszébenbe, vagy pedig renitenciának minősítik eljárását és elmozdítják állásától. *Kertész* megtagadta az eltávoztást a szolgálati pragmatikára való hivatkozással. Az eljárást már meg is indították ellene.

Ezenkívül megjelent a függetlenségi tegnap esti gyűlésén *Szölösy* Antal vasuti al-fiszt s ott remegő hangon, könnyes szemekkel jelentette be, hogy *Petrozsénybe* helyezték. Este hat órakor kapta kézhez az áthelyezésről szóló rendeletet, amely utasította, hogy még az éjjel, tizenegy órakor, induljon új állomáshelyére. Tehát öt óra leforgása alatt mennie kellett Aradról, csak azért, mert Széchenyi-párti, mert nem akarta magát eladni a munkapártnak.

Nagy feltűnést keltett ma az ellenzékiek között az a körülmény, hogy *Pfeiffer* üzlelvezető elkérte a munkapárt választási irodájából az összes vasutasok szavazócédluját, nyilvánvalóan azért, hogy ő ossza ki és egy csoportban vezesse a vasutasokat a munkapárti láborba. *Apponyi* Albert gróf és *Andrássy* Gyula gróf az ellenzék nevében emiatt távirati feljelentést küldtek *Marx* elnökgazdálkodóhoz és az a szándékuk, hogy a bíróságnál is feljelentik *Pfeiffer* üzlelvezetőt.

A szocialisták

A szocialdemokrata párt is kiveszi a maga részét a választási küzdelemből. Tegnap gyűlésükön elhatározták, hogy kimondják az általános sztrájkot a holnapi napra. Ma reggel már meg is jelentek a proklamációk, amelyek azt mondják, hogy ha a szocialisták nem vehetnek részt a választásban, legalább mint erkölcsi tényezők segítsék elő az ellenzék jelöltjének győzelmét. „Minden szervezett munkás — mondja a proklamáció — legyen holnap már korán reggel az utcán és vigyázzon a munkapártiak körmére és semmiféle pressziót, megfélemlítést ne tűrjön el, hanem ha kell, akadályozza azt meg forradalmi cselekedetekkel.”

A plakátokat a rendőrség cikobozta. A szocialista munkások mozgalmához ma csatlakoztak a nagyiparosok és kereskedők is.

Landler Jenővel, a szocialdemokrata párt küldöttével, tegnap érdekes eset történt. Egy vasutas, aki a kormánypárti vacsorára meghívót kapott, odaadta a meghívót *Landler*nek, aki el is ment a vacsorára, ott fel is szólalt és erős ellenzéki beszédet mondott. Nagy kavargás támadt beszéde nyomán. *Landler* nem törődött vele: szólt és eltávozott a munkapárti cselezőből.

Herczeget meg akarták verni

Tegnap éjszaka, egy óra körül, *Herczeg* Ferencz író, aki a koalíciós kormány tagjait meggyanúsította, csaknem komolyabb inzultus érte. Negyven-negyvenöt munkapárti képviselő társaságában ment éjszakai szállására *Herczeg* Ferencz a Fehér Keresztbe. Utja a Központi-kávéház előtt vezetett el. A kávéház teraszán ültek az ellenzéki képviselők, dr. *Váczonyi* Vilmostal. Amint észrevették *Herczeg* Ferenczet, heves kiáltásokkal fogadták.

— *Pfuj! pfuj!*

— *Jó éjszakát, Ocskay brigadéros!*

Herczeg Ferencz tovább ment, majd megfordult és megemelte kalapját:

— *Jó éjszakát!*

A képviselők állítása szerint az összeverődött közönség fenyegető magatartása folytán ekkor *Herczeg* Ferencz hátsó zsebéhez nyúlt revolvere után. Most *Slanger* szocialista felémelt bottal rohant az íróra, de az ellenzéki képviselők megakadályozták, hogy tettleg inzultálja *Herczeget*, aki *Kintzig* pártelnökkel elsielt a tüntetés színhelyéről.

Az incidens híre még az éjszaka elterjedt a városban és mindenütt nagy izgatottságot keltett.

Munkapárti kortárskedés

Nagy munkát kellett így is a munkapártnak kifejtetni, hogy ellensúlyozza az ellenzék agitációját. Néhány nappal ezelőtt beavatottak

szerint úgy állott a helyzet, hogy Arad város főispánja, *Urbán Iván* le akart mondani, mert nem látta biztosítottak Tisza megválasztását.

A munkapárt központjából a főispán azt a választ kapta, hogy maradjon helyén, a munkapártiak majd segítségére sietnek. Ezért érkezett ide az a negyven-negyvenöt munkapárti képviselő, akik most mindent elkövetnek Tisza érdekében. Főleg a helybeli munkapárti kortársak dolgoznak, élükön végvári *Neumann* Dániel szeszgyárossal, aki az aradiak értesülése szerint báró akar lenni.

Az *Andrényi*-család is az elmuft sikeres aradi választási campegne jutalmazása fejében kapta meg a bárói méltóságot. *Neumann*ék most azt hiszik, hogy ő hozzájuk sem lesz háltalan Tisza. Báró *Andrényi* és *Kintzig* János, a helybeli munkapárt elnöke, szintén a legnagyobb áldozatot hozzák a miniszterelnök-képviselőjelölt érdekében. Az összes elképzelhető eszközöket igénybe veszik, hogy a szavazókat presszionálják. A pénzintézetek a renitens szavazóknak felmondják bankkölcsöneiket, az ellenzéki érzelmi vasutasokat elhelyezéssel fenyegetik, sőt szükség esetén el is helyezik.

A munkapárti képviselő-főkortársak *Telegdi* József, *Herczeg* Ferencz és *Farkas* Pál. Ők is erősen agítálnak és esténként nagy mulatózásokat csapnak a Fehér-kereszt nevű étteremben. Tegnap este is nagy lakoma volt. A fehéren terített asztalokhoz boldog-boldogtalan leülhetett és fogyaszthatott.

Paktum az oláhokkal

Tisza mindent elkövet, hogy Aradon az oláh szavazókat — akiknek száma néhány százra rug — a maga részére megnyerje. A cél eléréseért *Tisza* István több ízben levélben fordult *Papp* János aradi gör. kath. román püspökhöz, aki, mint ismeretes, nagy befolyással bír a román népet vezető alsóbb papságra.

Ennek a sürü levélváltásnak az eredménye az, hogy a román nemzetiségi párt *Goldis* Lászlónak, a „Románul” igazgatójának indítványára, de csak a látszat kedvéért, kimondotta a passzivitást.

Nehogy azonban valaki azt higye, hogy a román nemzetiségi párt hivatalos lapjának, a „Románul”-nak igazgatója, *Goldis* László, csak önzellenségből tette meg *Tiszának* ezt a nagy sziveségét, tudni kell azt is, hogy *Goldis* László egyuttal az aradi gör. kel. román egyház püspökségnek főtitkára és így *Papp* püspök a közvetlen főnöke. A *Goldis* részéről tett sziveség ellenében — mint a „Pesti Hírlap” írja — *Papp* János arra vállalkozott, hogy gróf *Tisza* István közbenjárására a magy. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól *Goldis* számára évi háromezer korona állandó jellel személyi pótlékot fog kiutaltatni. Amint azt annak idején *Mangra* Vazul közbenjárására megkapta *Ottenau* Aurél, a nagyváradi szent-széki titkára is.

Papp János püspök főkörtési közbenjárásának különben már meg is van a hatása. Ugyanis az aradi román szavazóknak a munkapárt jelöltjére való betelérésére a püspök megbizta *Braque* György gáji román esperesplébánost és *Vancu* János nyugalmazott és *Zab* László gáji román tanítókat. A román püspök is meg fogja különben kapni a maga jutalmát. Ugyanis román körökben befejezett dolognak tekintik azt, hogy *Papp* János a kormánytól *Tisza* közvetítésére 200.000 korona segélyt fog kapni az Aradon már román kölcsönből fölépített, de még ki nem fizetett felsőbb román leányiskola céljaira.

Ez tehát az aradi oláh szavazatok ára.

Budapest, június 27.

A belügyminiszter választói közt. *Sándor* János belügyminiszter ma este kerületébe, *Dicső*-szentmártonba utazik.

Jegyzők államosítása. Temesvárról jelentik: A temesmegyei községi jegyzők egyesülete ma tartotta évi rendes közgyűlését *Bürger* Ferencz zárdolaki jegyző elnökelete alatt, s a jegyzők államosítása mellett foglaltak állást.

Tisza paktál a magyarfalókkal

— Összeültek Pesten a horvátok —

Herczeg Ferencz megretírá

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 27.

Mialatt a politikai érdeklődést az aradi választás monopolizálja, Tisza szépen és suttymomban megpaktál a nemzetiségekkel, eladja nekik az általa oly féltve őrizett „nemzeti szupremáciát”, szóval folytatja a rendcsinálás munkáját. Kész veszedelem az országra, hogy épp ez az ember hajítja keresztül ennek a súlyos kérdésnek a rendezését, mert nyugalmas időkben évtizedes munkába fog kerülni kireparálni azt a rengeteg dilettáns szédelgést, amit Tisza itt is el fog követni.

A románoknak már beígérte az Apponyi-féle iskolatörvény storniozását és hogy román megyékbe román főispánokat és szolgabírákat fog elhelyezni. A horvátokkal szemben pedig, amellet, hogy a lehetetlen Khuen-Héderváry-féle politikát akarja feleleveníteni, hajlandónak nyilatkozott a vasuti pragmatika visszavonására és mindenre, ami nem gyökereiben okozna változást Horvátországban és nem az eddigi közjogi frázisokból élő pártok helyére segitene a komoly és racionális politikusokat, hanem az eddigi zavartcsinálókat segíti nyeregbe oktalan koncessziók ellenében.

Az egész kormánypolitika külföldben is most abban csucosodik ki, hogy megdolgozza, lepresszionálja az országot. A székelyföldre is rávetette a szemét a kormány és gazdasági helyzetük javítását csak megfelelő szolgáltatások ellenében hajlandók teljesíteni.

Egyéb eseménye a politikának alig van máma. Legfeljebb Herczeg Ferencz meghátrálása, aki hirtelenében visszasiyta a koalíciót gyalázó kijelentéseit, bár azt is csak úgy virágnyelven, anélkül, hogy határozottan czáfolt volna.

Részletes tudósításunk a következő

Minisztertanács

Ma délelőtt tizenegy órakor a miniszterelnökségi palotában Tisza István gróf elnöklésével miniszteri tanácskozás volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja megjelent. A miniszter tanács délután félkettőkor végződött. Félhivatalos jelentés szerint a minisztertanács folyó ügyekkel foglalkozott.

A horvát kérdés

Gróf Pejacevics Tivadar, mint a horvát haladó-párt elnöke, tegnap táviratilag Budapestre kérette a horvát képviselőket, hogy velük a miniszterelnökkel folytatott megbeszélések alapján a horvát kérdés megoldásának módjaitól tanácskozzék. Ma a következő horvát képviselők érkeztek a fővárosba: Devics, dr. Schwarz, Sindermann, Radicevics, gróf Draskovics János, gróf Draskovics Sándor, gróf Jankovics Béla és dr. Ivics. A képviselők fél tízenkettőkor gróf Pejacevics Tivadar elnöklete alatt értekezletre ült össze az Angol Királynő-szállóban.

Gróf Khuen-Héderváry Károly is ma reggel hédervári birtokáról Budapestre érkezett és az Angol Királynő-szállóban felkereste Tomasic Miklós volt horvát bánt és gróf Pejacevics Tivadart, akikkel a horvát kérdésben értekezett.

A konferencia eredményét a következőkben lehet összegezni:

A kormány mindenekeleltt reparálja a kiegyezési törvény legflagránssabb sérelmeit és elsősorban vonja vissza a vasuti pragmatikát. Ezek után ki lehet írni a Sabor-választást, de közben Cuvainak okvetlenül mennie kell és a választásokat már dr. Unkelhäuser Károly bánhelyettes vezesse, az esetre ha a választás eredménye az unionista pártra kedvező volna, akkor szóba kerülhet az új horvát kormány kinevezése. A tanácskozás azt a reményét

is kifejezte, hogy a helyzet szanálására megverik a horvát-szerb koalíció, illetve a centrum-párt támogatását.

Ezeken a kívánságokon kívül a horvát képviselők gazdasági kérdésekben is messzemenő koncessziókat kívánnak Horvátország számára.

Szóba került Kritóffy Józsefnek a cikke is, aki helytelenítve a gróf Khuen-Héderváry-féle horvát politikát, kifejtette egy folyóiratban a helyzet orvoslásának a módját. Erre a cikkre vonatkozólag a centrum-párt lapja, a „Narodna Obrana” a következő megjegyzést tette:

„A magyarokkal feltétlenül meg tudnánk egyezni. Annyi bizonyos, hogy Kristóffy a horvát kérdést sokkal jobban érti, mint akármelyik horvát vezető politikus.”

A horvát kérdés megoldásában szóval a kormány nem igen fog új csapásra térni és aligha fog neki sikerülni tartós békét biztosítani. Amint hogy ezt senki sem várja.

A délután folvamán a horvát képviselők ismét összeültek és megállapodásaikat memorandumba foglalva közölték gróf Khuen-Héderváryval s azután betejesztették Tiszának.

Félhivatalos részről a horvátok tanácskozásáról a következőket jelentik:

A horvát nemzeti haladó-párthoz tartozó horvát országgyűlési képviselők klubjának elnöke, Pejacsevich Tivadar gróf a klub mai ülésére meghívta Tomasic Miklós volt bánt, továbbá Gruicz és Krapac püspök virilistákat. Elhatározták, hogy megkérik a miniszterelnököt, hogy a horvát-szlavonországi alkotmányos viszonyok helyreállításának feltétele érdekében teljesítse a horvát nemzeti haladó-párt ama követelményeit, amelyek a kiegyezési törvényen alapszanak, és amelyeknek a párt már az 1911. évi országgyűlési nyári ülészak folyamán kifejezést adott. A vasutasok pragmatikájának törvényen kívül, amelyben az összes horvát pártok a horvát hivatali nyelvre vonatkozó, a kiegyezési törvényvel összhangzásba nem hozható intézkedést látnak. A horvát képviselők a helységnevekre vonatkozó törvény keresztülvitelének elmaradásában is a horvát autonóm törvények jogkövetkezményeinek megcsorbítását látják, bár e törvényt ő felsége a király is szentesítette. A horvát gyermekek az alaptörvényben hivatalos nyelvnek elismert anyanyelvükön tehessenek államvizsgát. Általában a horvát nyelv jogát respektálja a kormány, végül a horvát-szlavon-dalmát miniszter állását egy a horvát országgyűlési képviselők sorába tartozó személyiséggel töltsék be.

Tisza és a románok

A romániai kulturliga minapi ülése alkalmával a hegyeken túli testvérek — így nevezték el Bukarestben a magyarországi vendégeket — külön értekezletet tartottak, amelyen a magyarországi románságnak a Tisza-kormányval s általában a mindenkori magyar kormányokkal szemben való magatartását vitatták meg. A magyarfalások hírheft rendezőjét, Jurga egyetemi professzort is bevonták a tanácskozásba s ezuttal a magyaroknak ez a szenvedelmes szavu ellensége szokatlanul bölcs és mérsékeltre intő tanácsokkal szolgált. Hangsúlyozta, hogy bár a román agitáció eddigi módját és formáját kifelé meg kell tartani továbbra is, el kell ismerni azoknak az ugnevezett mérsékelt románoknak nagy érdemét, akik megelégszenek azzal, ha kompromisszumok, paktumok révén egy-egy eredményt, valami előnyt kicsikarnak a magyar kormányoktól.

E bukaresti tanács után sokkal simábban és könnyebben ment a kormánynak a románokkal való tárgyalása. Egyházi téren a kormány súlyos pénzeket adott fizeteskiegészítés, kongrua címén a román papságnak. Igéretet kaptak továbbá a románok, hogy egyházaik kanonoksága számára a kormány méltányos és rangjukhoz illő jövedelemről fog gondoskodni s a már a legközelebbi költségvetésben külön tételt vesznek föl erre a célra. Kijelentésbe helyezte azt is a kormány, hogy az Apponyi-féle iskolatörvény végrehajtásától hallgatóságosan eltekintenek s ilyen értelemben való eljárásra utasítják a tanfelügyelőket. Ezenkívül a közgazdaságban is nagy kedvezéseket kapnak az oláhok a kormány támogatásáért.

Mandátumvásár

Báró Perényi Zsigmondnak, a máramarosi főispánnak a belügyminiszterium politikai államtitkárává történt kinevezésével teljessé vált a Tisza-kormány. Báró Perényi kinevezését a hivatalos lap

egyik legközelebbi száma közli. A kormánynak most az okoz gondot, hogy az új államtitkár részére kerületet szerezzen. Ami nem megy olyan könnyen, mert a felvidéki képviselők valósággal versenyeznek, hogy melyikük — lemondását fogadja el Tisza. Szívesen lemondana a mandátumáról Lator Sándor, Máramarossziget képviselője, aki közlegyző szeretne lenni. De Nyegre Lászlóban, a huszti kerület képviselőjében is megvan a hajlandóság, hogy cserébe a máramarosi főispán-ságért otthagyja mandátumát. Lehet, hogy mindketten lemondanak. Ez esetben báró Perényi Zsigmond Máramarosszigeten, dr. Vadász Lipót igazságügyi államtitkár pedig Huszton lépne föl.

Megdolgozzák a székelyeket

Bernády György, Marosvásárhely főispánja, kormánybiztosi minőségben Csíkszeredára érkezett. Utjának bevallott célja az iparfejlesztés, de valóságban, mint régebben megirtuk, politikai kortesuton van és titkos politikai missziója összefüggésben van a kormánynak az egész székelységet felölelő amaz akciójával, hogy gazdasági koncessziók ellenében az egész székelyföld a legközelebbi választáson munkapárti követeket válasszon. Ennek az akciónak a lelke Bernády kormánybiztos.

Kristóffy és Tisza

Gróf Tisza István az aradiakhoz intézett nyílt levelében, mint tegnapi számunkban közöltük, a következőképp nyilatkozott Kristóffy volt belügyminiszterrel:

„És ugyanazok, akik a szélső radikálizmusban látták a nemzetünket fenyegető legnagyobb veszedelmet, egy varázsütésre az általános egyenlő szavazati jog apostolaiává váltak, s olyan tervvezetben egveztek meg a Justh-párttal, amely a hazaáruló Kristóffy javaslatára erősen rálicizál.”

Ez a kijelentés politikai körökben nagy felűnést keltett. Kristóffy József ma egy újságíró előtt erre vonatkozólag a következő nyilatkozatot tette:

— Azt hiszem, hogy a miniszterelnök ur elfelejtette a hazaáruló kifejezést macskakörök közé tenni, hiszen fel sem tételezhető, hogy felelős helyről hazaárulónak deklaráljanak valakit oly javaslat miatt, amely leafelsőbb hozzájárulással jelent meg.

A volt belügyminiszter munkatársunk előtt megerősítette a délután megjelent nyilatkozatát és hozzátette:

— Egészen biztosra veszem, hogy Tisza csak tévedett, mert a multkor, mikor a „Magyar Figyelő”-be írt róla mhasnoló tónusban, utólag ugy magyarázta ezt a dolgot, hogy ő az ellenzékieknek azt hánytta fel, hogy ők, akik azelőtt engem „hazaárulónak” tituláltak, most velem szövetkeznek. Nem tételezhetem fel Tiszáról, hogy tudatosan annyira elragadtassa magát. Egészen bizonyosara veszem, hogy csak elírásról lehet szó.

— Furesa azonban — vetette közbe munkatársunk — hogy eddig nem jutott eszébe helyreigazítani a kijelentését.

— Mindegy, én nem helyezek súlyt rá, a multkor kimagyarázta magát.

Herczeg Ferencz megretírá

Herczeg Ferencz nagyhangu kijelentése nyomán, melyvel a koalíciós miniszterium tagjait tolvajoknak és orgazdáknak nevezte, nagy felzúdulás keletkezett. Ez öt nappal ezelőtt történt. Azóta a nyilatkozatok raja hangzott el, a megtámadott koalíciós vezérek és az ellenzéki sajtó egyhangu felháborodással követelték a jetes férfitól, hogy konkretizálja vádjait. Gróf Andrásny Gvula ma ujjolag nyilatkozott Herczeg vádjairól.

— Herczeg Ferencz vádjai miatt jöttem Aradra. Mikor a beszédet olvastam, azonnal elhatároztam, hogy ugyanazon a helyen, ahol felelősségnélküli vádai elhangzottak, fogok magam is felszólalni és az ország nyilvánossága előtt felszólítom, hogy vádait konkretizálja. Nevezze meg, kiket és mivel vádol. Ez becsületelem védelmében kötelességem volt.

Herczeg Ferencz ur azonban könnyebb végét fogta meg a dolognak. Ma kijelentette a következőket:

— Nyilatkozatomat egy négy száz főnél nagyobb tömeg előtt tettem és úgy tudom, hogy erről a beszédről sztenografikus feljegyzések is vannak. Szerintem az erről szóló leghitelesebb tudósítás az „Aradi Közlöny”-ben jelent meg. Nem tartom ezek után szükségesnek, hogy újabb nyilatkozatot tegyek. Amit mondtam, ahhoz se hozzátenni valóm, sem abból elvenni valóm nincs.

— Őszintén szólva, meglep ez a nagy kavardás, mert nem reméltem, hogy ebből a nyilatkozatból ilyen kavardás legyen. Nem számítottam arra és nem számítottam rá. Az én impresszióm az, hogy ebből nem lesz per.

Herczeg Ferencz ur, aki mielőtt kultuszminiszterjelölt lett, író volt, most hirtelen visszavonja nagyvangu vádjait. Ez derék. Ez helyes. Ez férfias, bátor és lovagias eljárással. Csak az a baj, hogy a munkapárti urak, már nagyon elkoptatták ezt a metódust. Író korából hozhatott volna néhány ötletet magával Herczeg. Így cseppet sem eredeti.

Hódmezővásárhely Tisza ellen

Hódmezővásárhelyről jelentik, hogy a csütörtöki törvényhatósági határozat, mely Tisza Istvánt Hódmezővásárhely diszpolgárává választotta, nagy felháborodást váltott ki az egész városban. A közgyűlés napján, este óriási tüntetések viharzottak le. A város hangulatának kifejezést adandó, a szövetkezett ellenzék július hó 5-én nagy népgyűlést rendez Hódmezővásárhelyen, amelyre meghívják a szövetkezett ellenzék vezéreit és Vássonui Vilmost.

A törvényhatóság függetlenségi érzelmű tagjai dr. Nagy György és Kovács József pártelnököket megbízták azzal, hogy kérvényt adjanak be a belügyminiszterhez arra való hivatkozással, hogy Tisza teljesen érdemtelen a diszpolgárságra, kéri a belügyminisztert, hogy a törvényhatóság csütörtöki határozatát semmisítse meg.

Abból az alkalomból, hogy gróf Tisza István miniszterelnököt Hódmezővásárhely diszpolgárává megválasztották, Róza András bizottsági tag ma indítványt adott be a törvényhatósághoz. Indítványozza, hogy gróf Tisza mellé a törvényhatósági közgyűlés Jäger Marit is válassza meg Hódmezővásárhely diszpolgárává. Takarékosági szempontból ajánlja az indítvány benyújtója, hogy Tisza és Jäger Mari portréját egy képen festesse meg a város. Az indítványozó természetesen nem szándékozik határozattal emeltetni a javaslatot, csak azt a hangulatot akarja jellemezni, mellyel Tisza diszpolgárságát Hódmezővásárhelyt fogadták.

Justh Gyula választói joga

Április hó 13-án Makó város központi választmánya elrendelte, hogy az összeíró bizottság vegye fel Justh Gyulát a képviselőválasztók névjegyzékébe, azon a jogcímen, hogy Justh Gyula képviselője és diszpolgára Makónak. A központi választmány e határozatát megfelelően Tarnay Ivor, Csanaád vármegye főjegyzője, a jeles ősmungó, a belügyminiszterhez. Most határozott a miniszterium 12476/913. számú végzésében és kimondta, hogy Justh Gyula törleendő a névjegyzékből. Így hát a képviselőség vagy diszpolgárság még nem ad választói jogosultságot is, s ha valamelyik képviselő képviselősége alatt elveszti azt a vagyonát, amelynek adója után választó s választható, nem bír többet választói jogosultsággal sem. Vagyis ha a ciklus alatt veszti el valamelyik képviselő ezt, megtörténhetik az, hogy a képviselő képviselő marad, pedig választói jogát elvesztette.

Justh Gyulára azonban egy cseppet sem tragikus a belügyminiszterium e döntése, mert fel van véve mint tornyai birtokos a tornyai névjegyzékbe is.

Bizalom-szállítók

Sopron város képviselő-testülete ma dr. Baán Endre főispán elnöke alatt közgyűlést tartott, melyen bizalmat szavazott gróf Tisza István miniszterelnöknek és a kormánynak.

Ma délelőtt volt Kolozsmegye közgyűlése gróf Esterházy Kálmán főispán elnöke alatt. A közgyűlés elfogadta az állandó választmány javaslatát, mely úgy szól, hogy gróf Tisza István miniszterelnöknek a kormány kinevezésére vonatkozó leiratát tudomásul veszik és támogatni fogják a kormányt.

A viszálykodó Európa

— A hármasszövetség Bulgária ellen. — A hármasszövetség diplomáciai lépése Belgrádban. — Románia tétovázik. — Oroszország kétszínű szerepe. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 27.

A szerb szkupstina mégis Pasic mellett döntött és bejegyeztette abba, hogy Szerbia fogadja el Oroszország döntőbíróiát minden feltétel nélkül. Pasic Pétervárra fog utazni s ott megkísérli, hogy az orosz diplomáciát Szerbia követelése mellett hangolja. És minden jel arra vall, hogy Oroszország közbenjárása nem a pártatlanság jegyében történik, mert különben mit jelentene az a flottatüntetés, a melyet Oroszország nagy csendben rendez a Fekete-tengeren. Bulgária megfélemlítésére kezdi Oroszország ezt a flottatüntetést nem tördve azzal, hogy mindenkor Bulgária volt az engedékenyebb és a méltányosabb s most is Bulgária az, amely a szerzett jogok és a szerződések alapján áll, míg Szerbia követel olyasmit, ami Bulgária szerzett jogainak ellentmond. Szerbia most aláveti magát a jóindulatu Oroszország döntésének.

Diplomáciai körökben erős optimisztikus felfogás uralkodik s ami a monarchiát illeti, gróf Stürgkh osztrák miniszterelnök éppen ma jelentette ki az osztrák urakháza ülésén, hogy a balkáni államok utban vannak a béke felé.

Az összes adatok azonban ellentmondanak ennek a jelentésnek. Mert Oroszország és Franciaország bukaresti követi tegnap felszólították a román kormányt, hogy mozgósítsa Bulgária ellen. A hármasszövetség követi pedig Belgrádban tettek erőteljes lépéseket, hogy Szerbiát kényszerítsék a szövetségi szerződés betartására. Szóval Európa ismét két pártba szakadt. A hármasszövetség szemben a hármasszövetséggel. S a hármasszövetség szemben Romániát a maga céljaira felhasználni, de egyelőre sikertelenül.

Mai táviratainkat a balkáni helyzetről itt adjuk:

A szkupstina határozata

Belgrád, június 27. Semmi részlet sem szivárgott ki a nyilvánosságra a szkupstina tegnapi titkos üléséről, amelyet ma délután öt órakor nyilvános ülés fog követni. A mai ülésen Pasic miniszterelnök napirend előtt expozit tart a külügyi helyzetről és bizalmi szavazatot fog provokálni.

London, június 27. A Daily Mailnek jelentik Belgrádból: A szkupstina tegnapi zárt ülésén a többség helyeselte Pasic politikáját és felhatalmazta a miniszterelnököt, hogy Pétervárra utazzék.

Szofia, június 27. Itteni politikai körökben általános az a vélemény, hogy Pasic nem számíthat többségre a szkupstinában és ezért halasztotta el a szavazást tegnapról mára. Időközben a kormány minden befolyását arra használja fel, hogy megoldozza a szkupstina tagjait. A szavazás a mai nyilvános ülésen lesz.

A szkupstina mai ülése

Belgrád, június 27. A szkupstina ülésén Ribarac és Velikovics nacionalisták felvilágosítást kértek a miniszterelnöktől a bolgárok 25-iki, Zletovo melletti éjjeli támadása és a kormánynak ez ügyben elfoglalt álláspontja dolgában, ugyszintén azon hir valódisága ügyében, amely szerint a szerb kormányhoz Pétervárról a követelés érkezett, hogy a szerb és bolgárok között fönnálló összes vitás kérdésekre nézve fogadják el feltétlenül az orosz császár döntését. Egyben azt kérdik, hogy ha igaz e hir, mily álláspontot foglal el a kor-

mány az orosz követeléssel szemben.

Pasic miniszterelnök kijelenti, hogy az interpellációkra a legközelebbi ülésen fog válaszolni.

Pasic miniszterelnök expozéjának elmaradása nagy meglepetést keltett. A mai ülésen jelen volt Vukotics montenegrói miniszterelnök is, ugyszintén az orosz követség két titkára.

Pasic Pétervárra utazik

Páris, június 27. Mai kelettel táviratozzák Pétervárról: A szerb követ hivatalosan bejelentette Szasonov külügyminiszternek hogy Pasic miniszterelnök a szkupstina titkos ülésének határozata alapján Pétervárra utazik és Szerbia minden föltétel nélkül aláveti magát a császár döntésének.

Oroszország flottatüntetését rendez

London, június 27. Odesszából jelentik a Daily Mailnek: Csütörtökön este váratlanul utra kelt Sebastopolból az egész feketetengeri flotta, négy nagy hadihajó, két kis czirkáló, tizenkét torpedó és tenger alatt járó naszád. A flotta a parancs értelmében két rajra osztott és az a rendeltetése, hogy Várna és Burgas előtt flottatüntetést rendezzen.

Románia készenlétben

Bukarest, június 27. Mérvadó helyre ma rendkívül nyugtalanító hírek érkeztek Szerbia és Bulgária konfliktusáról. E hírek szerint Bulgária mereven ragaszkodik a szerződéshez és ezért a háboru kitörése már csak napok kérdése. A hírek megérkezése után Majorescu miniszterelnök megjelent a királynál audiencián, amely hosszabb ideig tartott. Hire jár, hogy a román hadsereg mozgósítása küszöbön áll. Minden intézkedés megtörtént a gyors mozgósítás érdekében. A hivatalos körök magatartásából is arra kell következtetni, hogy legközelebb elrendelik a mozgósítást. Az izgatottság a városban rendkívül nagy.

A bukaresti lapok közlik, hogy a román hadsereg mozgósítása papíron teljes. A Minerva jelentése szerint egyetlenegy román tiszt sem kaphat a nyáron szabadságot és a hadtestparancsnokok meghagyták a tiszteknek, hogy éjjel ne távozzanak el hazulról s készen legyenek a riadóra.

Uj bonyodalmak Albánia körül

Róma, június 27. A londoni nagykövetségi konferencia legutolsó ülésén herceg Lichnovsky német nagykövet kijelentette, hogy Németország méltányosnak tartja az osztrák-magyar monarchia és Olaszország követeléseit Albánia határainak megjelölése tekintetében és támogatja ezt az álláspontot. Azt kívánja a hármasszövetség, hogy az albán határ délen Btelicz helységet is magába zárja és Goricza albán terület legyen.

London, június 27. A Daily Chronicle-nak táviratozzák Rómából: Az olasz kormány katonai expedícióra készül Albániában, mert a nagykövetségi konferencia még most sem rendezte Albánia déli határait. Szó van róla, hogy az olasz csapatok egész Dél-Albániát megszállják és az osztrák-magyar monarchiára bízzák, hogy hasonló katonai intézkedéseket tegyen Albánia északi tartományában, ha szükségét látja.

AZ „EGYETÉRTÉS“

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI. ker., Váci-körút 19. alatt van

A szerkesztőség telefonja 7—88.
A kiadóhivatal telefonja 7—06.
A nyomda telefonja József 5—93.

KÜLFÖLD

Külügyi vita az osztrák urakházában

Stürgkh gróf nyilatkozata

— Saját tudósítónktól. —

Bécs, június 27.

Az urakháza folytatta a büntetőjog reformjára vonatkozó javaslat második olvasását. Lammasch előadó csatlakozik báró Glanznak a kémkedésről szóló törvény szigorítása iránt beadott indítványához, majd a halálbüntetés ügyében a bizottság határozatival szemben felhozott aggvok-ra válaszolva kifejti, hogy a bizottság arra a meggyőződésre jutott, hogy a halálbüntetés, amelynek legnagyobb hatása van a fantáziára, teljesen eltörülni nem lehet. A laikus bírók kérdésében kijelenti, hogy aközönseget nem szabad kizárni a bírásokból, mert azáltal, hogy részt vehet abban, megerősödik a lakosság bizalma az igazságszolgáltatás iránt. Ezután a büntetőjogi törvényjavaslatot báró Glanznak a kémkedésre vonatkozó módosító javaslatával együtt elfogadják. Ezzel együtt elfogadják dr. Mattnsch módosítványát a nyilvános értékpapírok definíciójának kibővítése dolgában. A hátralévő javaslatokat szintén elfogadják, majd a büntetőjogi reformjavaslatot alkotó hat törvényszakaszt harmadik olvasásban is elfogadják. Ezután sorra kerülnek a képviselőház által elintéztet javaslatok, melyeket második és harmadik olvasásban elfogadnak. (Kincstári birtokok tisztviselőire vonatkozó törvény, lakástörvény.) Báró Plener ezután bevezeti a költségvetési provizórium tárgytását, akik a lakosság felhecczelésében bűnösök és külső politikájának benső összefüggésére, valamint arra, hogy a balkáni válságban ha nem is végponthoz, de minden esetre olyan ponthoz érkezünk el, melyről visszapiantást lehet vetni az eddigi diplomáciai kampányra. Kritizálja azoknak magatartását, akik a lakosság felhecczelésében bűnösök és a Ballplatz politikáját háttámadták. Bizonyos, hogy az adriai szerb kikötő meghiusítása sikere a Ballplatz politikájának. Nem kell azonban hosszasan bizonyítani, hogy kereskedelempolitikailag és gazdaságilag e pillanatban sokkal rosszabbul állunk, mint a balkáni háború előtt. Erre nézve szóló rámutat a Szalonikibe vezető ut eltolódására és a délszláv kérdés veszélyeire. E kérdés sulypontja Horvátországban van. De minden Horvátországról mondott szó Magyarországon érzékenységet kelt és megengedhetlen beavatkozás számba megy. Ezért további fejtetésekbe nem akar bocsátkozni csak kijelenti, hogy ha az eddigi politikát folytatják, ha tovább folytatjuk a Csuparendszert, akkor minden hiába, akkor magunk a legrosszabb pesszimizmus. Sem a Balkánon, sem Pétervárott nem szabad kétséget hagynunk arra nézve, hogy vitás érdekeinket minden rendelkezésre álló eszközzel meg akarjuk védeni. Ha egyidejűleg hozzálátunk Szerbiához való viszonyunk javításához, a gazdasági és kereskedelempolitikai jóvinnyon megteremtéséhez, a délszláv kérdésnek szóló fenti javaslatok szerint való megoldásához, akkor szólnak nem volna oka az Ausztriára valóban tipikus pesszimizmushoz és ismét teljes bizalma volna a jövőben. Gróf Stürgkh miniszterelnök sajnálkozásának ad kifejezést afelett, hogy a ház kénytelen ismét költségvetési provizóriumot tárgyalni, de utal arra, hogy a képviselőház a költségvetés tárgyalására tekintetbe jövő időben a véd-erőjavaslat és a monarchia védelmére vonatkozó javaslatok, ugyszintén a pénzügyi javaslat ügyével volt elfoglalva. Azt hiszi a kormány, hogy a júliusi terminussal oldották meg leghelyesebben a költségvetési tárgyalás terminusát. Minthogy a külpolitikai helyzet gyors folyása folytán beható tárgyalás anyagát nem képezheti, ha már behatóan nem szólhat arról, legalább aktuális pillanatképet akar nyújtani és a közös külügyminiszterrel egyetértésben a következőket jelenti ki a ház előtt: A balkáni szövetségesek között a meghódított területek felosztása ügyében nemrég keletkezett, fenyegető ellentétek szerencsére vesztettek élességükből

és úgy látszik, hogy a balkáni államok utban vannak ahhoz, hogy a békés megegyezés eszközeit megragadják. Ezen mindenfelé, de különösen a monarchiában teljes megegyezéssel tudomásul vett fejlődés utját ez idő szerint még nem lehet biztonsággal megállapítani, de mindenesetre a monarchia kötelessége lesz, hogy érdekei szempontjából állást foglaljon az elért eredményhez. Természetes, hogy ingerenciánk a balkáni birtokviszonyok végleges rendezésére ugyanazt a balkáni államok iránt barátságos szellemét követi, amelyet eddig is tanúsítottunk ezen államokkal szemben nemzetiségökre való tekintet nélkül. Nem kell külön kiemelni, hogy a monarchiában, ahol oly nagyszámu a szláv lakosság, ugyanolyan rokonszenvvel kísérik a balkáni államok sikereit, mint más államokban. Ha az összes balkáni nemzetek a belső fejlődés terén megoldásra váró nagy feladatokat teljesítik, úgy politikai tekintetben is meg lesz a megfelelő sulyuk az európai koncertben, amelynek megrendítése első sorban a maguk sikerés fejlődését veszélyeztetné. Ennek megállása lesz a monarchia békés politikájának elsőrangú feladata és mint a múltban, úgy ennek szenteli magát a jövőben is.

Dr. Bachreither kifejti, hogy Ausztria történelmi szerencsétlensége az, hogy annak idején nem vitték keresztül a kremsi alkotmányt. Az autonómia szükséges, de mai formája feltétlenül kívánatos a reformot. A monarchia külpolitikáját illetően missziót a bécsi kongresszus állapította meg. Azonban csak gróf Andrassy keltette ismét életre, hosszú szunyvadás után e politikát. Gondoskodnunk kell arról, hogy a balkáni államok ne szövetségesen gazdaságilag is ellenünk amint politikailag és nemzetiségileg máris ellenséges magatartást tanúsítanak a monarchia ellen. Gróf Tisza beszédének legfontosabb része azonban az volt, hogy az érdekek harmóniája és a bizalom fűzze hozzánk déli szomszédainkat. De mi nem szabadunk senki után. Másrésztől azonban meg kell lennie a bátorságnak, hogy az egyes kérdéseket figyelembe vegyük. Különösen a Szerbiához való viszony nagyon nyomasztó, sőt némelyek szerint egyenesen reménytelen. Gróf Lützow kijelenti, hogy nem jogosult a külügyi politika ellen mondott kritika és visszautastja azt a vádat, hogy az utóbbi események ártottak a monarchia presztízisének. Lovag Smolka és Baquetiem mári felszólalása után báró Plener előadó kifejti, hogy Ausztria-Magyarország Európával szemben elérte céljait. Mégis általános az az érzés, hogy a monarchia presztízise szenvedett. A monarchia és Oroszország közötti feszültség még komolyabbá teszi a helyzetet. Számolnunk kell azzal, hogy az egész hivatalos Oroszország oly irányban mozog, amely a monarchia elleni antagonizmust látja az egész politikai felfogás alapjait. De nem szükséges, hogy ezen nagy ellentét háborút idézzen elő. A helyzetnek igen szomorú következménye a fokozottab fegyverkezési szükségletek. A ház ezután második és harmadik olvasásban elfogadja a költségvetési provizóriumot. Az ülés ezzel véget ért. A legközelebbi ülés időpontját írásban fogják közölni.

A cumberlandi herceg trónralépése.

Gmundenből jelentik hogy Ernő Ágost cumberlandi herceg trónralépésének ideje már meg van állapítva. Vilmos császárral megegyezés jött létre, hogy a herceg október 31-én veszi át a braunschweigi régensséget és ezen a napon fog nejevel, Viktória Luiza hercegnővel ünnepélyesen bevonulni Braunschweigba. Gmundenből jelentik: Ernő Ágost braunschweigi herceg és neje ideértek.

Felfüggesztik Csehország autonómiáját.

Bécsi jelentés szerint az osztrák kabinet holnap nagyfontosságú kérdést fog tárgyalni a minisztertanácsban. A német-cseh viszálykodások miatt ugyanis munkaképtelen lett a prágai cseh tartománygyűlés s így nem tárgyalhatta azokat az életbevágó pénzügyi javaslatokat, amelyek hivatva lettek volna rendbehozni a cseh válságos államháztartást. Két év óta hasztalan várják a hivatalnokok és a tanítók az őket jogosan megillető pótlékok utalványozását, kulturális és gazdasági beruházásokra nem jutott pénz, hiszen az egész költségvetés

felborult. A nemzetiségi civódás miatt nem lehetett törvényhozási uton megszavazni az állami hitel-műveletről szóló javaslatot. Most az osztrák kormány radikális eszközökhöz akar nyulni: felfüggeszti Csehország autonómiáját s magasrangú hivatalnokokból bizottságot nevez ki, amelynek kötelessége lesz, hogy rendbe szedje a zilált pénzügyeket. Természetesen egyidejűleg a cseh tartománygyűlést feloszlatják. Erről dönt a holnapi minisztertanács.

Az osztrák kormánynak a csehországi helyzetével folytatott tárgyalásai a következő eredményre vezettek: Egy császári páténsel a cseh tartományi tanácsot egy, a Lobkovitz herceg vezetésével álló császári kommisszióvá alakítják; ez vezeti a tartomány ügyeit. A császári páténs tartalmazni fogja ezenkívül a tartományi tanács által előterjesztelt ama kérelem teljesítését, hogy a tartományi pótadó öt százalékról 65 százalékra emeltesék és hogy a söradó fölemeltesék. A tartománygyűlés feloszlatása aztán októberben fog megtörténni és az ujonnan összehívandó tartománygyűlés fogja a kiegyezési tárgyalások tonálát újból fölvenni.

Poincaré Londonban. Tegnap este — mint Londonból jelentik — Grey államtitkár a külügyminisztériumban disztrakomát adott Poincaré elnök tiszteletére, amelyen a walesi herceg és a conaughti herceg is résztvett. A lakoma után Poincaré megjelent a tiszteletére rendezett udvari bálon, amelyen körülbelül háromezren vettek részt. Jelen volt az egész diplomáciai testület. Mensdorff gróf osztrák-magyar nagykövet Teck hercegnővel tánczolt. A Daily Chronicle Poincaré londoni látogatásával kapcsolatban azt írja, hogy e látogatás nem jelent változást a diplomáciai helyzetben s csak újabb dokumentuma a két nemzet barátságos viszonyának. A lap két karakterisztikus vonást lát a legutóbbi londoni eseményekben, azt, hogy nincsenek vonatkozásban Oroszországgal és nincs katonai vagy tengerészeti jellegük. Ebből következik, hogy az entente nem katonai egyezmény, mint a hármass vagy a kettős szövetség. A Daily Graphic hangsúlyozza, hogy a főkérdés, melyről mindkét kormány egyetért és amely mindkét nemzetet dominálja, az általános béke. Semmilyen más nemzetnek nincs oka az angol-francia ünnepségeket másként felfogni. A Daily News írja: Amíg az angol-francia megértés olyan marad, amilyen maradt, a békéért és az általános megértés előmozdítása érdekében fog működni és ez tulajdonképpen alapja is fenállásának. Calaisból jelentik, hogy Poincaré elnök délután fél 2 órakor a Pas de Calais hajú fedélzetén ideérkezett. Anglia területének elhagyása előtt Poincaré György királyhoz táviratot intézett, melyben újból köszönetet mond barátságos fogadtatásáért és mindama figyelemességéért, melyekben György király Franciaország képviselőjét részesítette. Szólv megatottsággal emlékezik mindenkor vissza a pompás fogadtatásra, melyben a brit lakosság részesítette és kéri a királyt, legyen meggyőződve ragaszkodó barátságáról. Amikor Poincaré elnök partraszállt, az összegyűlt embertömeg lelkes ovációkban részesítette. Klotz belügyminiszter az elnököt beszéddel üdvözölte. Az elnök a partraszállás után a Pluviose áldozatai emlékére emelt emléket tekintette meg.

Törvényjavaslat a kémkedés ellen. Bécsből jelentik: Az osztrák urakháza tegnapi ülésén az új osztrák büntető törvénykönyv tárgyalása közben Glanz bejelentette, hogy a részletes tárgyalásnál javaslatokat fog tenni a kémkedésről és a hazárulásról szóló intézkedések szigorításáról. Utalt arra, hogy Angliában és Oroszországban szintén sulyosították az idevonatkozó törvényeket és hogy a német birodalmi gyűlés is nemrég kezdte tárgyalni az új kémkedési törvényjavaslatot. Az osztrák honvédelmi miniszter helvessette Glanz felszólalását s végül is Glanz javaslatait az előkészítőbizottsághoz küldötték gyors letárgyalás végett. Ausztriában tehát nemsokára az eddigiekénél szigorubb törvények lépnek életbe a kémkedés és hazárulás ellen és az osztrák kormány valószínűleg a magyar kormányt is felkéri, hogy hasonló szigorításokat eszközöljön a magyar büntető törvénykönyv rendelkezésein is.

A reakciós orosz sajtótörvény. Pétervárról jelentik: A minisztertanács új sajtótörvényjavaslatot dolgozott ki, de csak ősszel fogja a дума elé terjeszteni, mert a törvényjavaslat intézkedései annyira reakciósak, hogy a mostani diktatóról nem lehet remélni elfogadását.

Singer Zsigmond

— 1851—1913 —

Budapest, június 27.

Ma hosszas szenvedés után meghalt a magyar zszurnalisztika egyik legkiválóbb, legismertebb vezető egyénisége, *Singer Zsigmond*, a „Pester Lloyd” főszerkesztője. A magyar újságírást és az olvasóközönséget ért gyász sokkal nagyobb, semhogy így, néhány sorban kifejezésre lehessen juttatni, hogy fel lehessen sorolni mindazt, amí Singer Zsigmond a magyar zszurnalisztikában volt és el lehessen számlálni azt a munkát, ide lehessen vázolni azt az energiát, ami Singer Zsigmondban haláláig lobogott. Magyarország legnagyobb, a külföld előtt reprezentáló német nyelvű napilapjának volt főszerkesztője és mint ilyen, annyit köszönhet neki a magyar zszurnalisztika, mint rajta kívül keveseknek.

Újságírói pályája mindvégig munkás volt. Erős, nagykaratú munkában telt el az élete, amely sok-sok nehézségek által telve volt a diadal pompázó, virágos állomásaival is. Sok évig mint a „Neue Freie Presse” budapesti tudósítója és világhírű riportere végzett fáradhatatlan és nagynevű zszurnalisztikai munkát és olyan európai hírnévre tett szert, hogy neve a legnagyobb európai zszurnalisztikák között szerepelt. Falk Miksa visszavonulása után Singer Zsigmond vette át Veigelsberg Leóval együtt a „Pester Lloyd” szerkesztését, majd Veigelsberg halála után egymaga állott a lap élére s ettől kezdve, ha lehetett, még magasabbra, előbbre, modernebbre fejlesztette azt a nivót, amelyen a „Pester Lloyd” a magyarországi zszurnalisztikában áll.

Ha újságíróról el lehet mondani, hogy hívfásában elsőrangú volt, ugy ez Singer Zsigmondra elsősorban mondható. A szerkesztés főmunkája mellett mint publicista állott a legelső között, egy nyugat-európai, nagy műveltségű, pompásan írni tudó elsőrangú újságíró, aki életének utolsó pillanatáig örölte bámulatos erejét abban a mindent szétromboló, megemészítő malomban, amelyet szerkesztőségnek neveznek. A képviselőház folyosójától, miniszterek dolgozó-szobáitól, tanácskozó termektől az egész magyar közéleten, a közélet minden megnyilvánulásán keresztül a szerkesztőségig zajlott le Singer Zsigmond nagyszabású, dolgos, impozáns élete és most, hogy egy európai hírnévű újságíróval szegényebbek lettünk, érezzük, hogy mennyi erőt, munkát, dicsőséget és tekintélyt jelentett számunkra Singer Zsigmond neve.

Kell, hogy a közönség ilyenkor megbocsássa az újságíró meleg elágyulását, amikor mi, az újságírók utóljára irunk valakiről, aki hozzánk nagyon közel állott. Mert mégis csak az újságírás halottja ő, holnap azon a helyen, ahol az ő cikkei jelentek meg, egy más név, egy más írás fogja elfeledtetni az olvasóval az ő nevét, egy íróasztal csak egy napig marad üresen, az események rohannak egymás után és az újságíró éppen olyan hamar hal meg és éppen olyan hamar vész a feledésbe, mint az a nyomtatott betű, amelyet az aktuális friss, égő, izzó tintájával a holnapai nap számára leír s amelyet holnaputánra már megöl a következő napi újság a maga új eseményeivel és szenzációival. Csak nekünk marad ő sokáig a mi halottunk, akik a magunk kis társadalmi rétegében tudtuk és éreztük az ő nagy erejét. Hogy mennyit tett ő a magyar zszurnalisztika-társadalomért, a magyar újságírók szociális és gazdasági érdekeiért, azt csak mi, újságírók tudjuk. Ő volt az, aki keresztülvitte az újságíró sorsjáték rendezését, amelylyel a Budapesti Újságírók Egyesületének lehetővé tette, hogy olyan anyagi bázist kapjon, amely a magyar újságírókat mindenkor erővel és öntudattal töltheti el. Ezért az Egyesület tiszteleti tagjává választották. A budapesti újságírók betegpénztárának, ennek a nagyszerű, humanus intézménynek a megalapítása is az ő érdeme. A betegpénztárnak haláláig elnöke volt. Nagy közéleti érdemei elismerésül a király tavalay a főrendiház tagjává nevezte ki.

Az erőnk, az öntudatunk, az európai hírnévünk, amelylyel sok nagynevű egyéniségünk nehéz munkája alapozott meg, neki is

köszönhet egy egész életre valót. És most, amikor hatvankét esztendőse korában hosszas szenvedések után meghalt, a nagy vesztesség fájdalmas érzésével tesszük el az ő életének emlékét a magyar újságírást legforróbb, legnagyobb, legkegyeletteljesebb emlékei közé.

Életrajza

Singer Zsigmond Magyarországon született, Pápán, 1851-ben. Középszkoláit Budapesten végezte és innen került a bécsi egyetemre, ahol jogot végzett. Magyarországhoz való szeretete azonban már bele volt oltva gyermekkorának és gimnazista ifjúságának idejéből és megmaradt benne érintetlenül Bécsben is, ahol igen érdekes időben, a kiegyezés után öt esztendővel, felesapott újságírónak és 1872-ben a hatalmas *Neue Freie Presse* belső dolgozó-társa lett. Néki köszönhető, hogy a *Presse* a magyarországi kérdéseket állandóan figyelemmel kísérte. *Singer* a közjogi és történelmi szempontok hű tolmácsolója és ismertetője volt a lapnál s ezzel hozzájárult sok félreértés és félremagyarázás eloszlatásához.

Cikkei nagy feltűnést keltettek. Komoly politikai és történelmi kérdésekről írott tárcza-cikkei kedvelt olvasmányok lettek és ezen a révén a *Presse* magyarországi olvasóközönsége megnőtt. *Singer* ugyszólván behonosította Magyarországon a *Pressét*. Az összeköttetései által a lap is emelkedett, ugyannyira, hogy a *Presse* 1876. év őszén *Singer*t megbízta a budapesti levelezői tiszttel. *Singer* visszaköltözött Budapestre és nagy ambícióval, rendkívüli tehetséggel és csodálatos akaraterevével látott hozzá új működési körének betöltéséhez. A bécsi *Presse* budapesti levelezője tulajdonképpen a lap magyarországi szerkesztője lett. Boldog volt, ha nagy szenzációval szolgálhatott lapjának s nem egyszer sulyos politikai következményekkel jártak a bécsi lapban megjelent szenzációi. Még emlékezetes, mily óriási feltűnést okozott az egész monarchiában, a mikor lekötölte lapjában azt a lítkos memorandumot, a melyt *Apponyi* Albert gróf és társai a véderőreform tárgyában ő Felsőge elé terjesztettek. Akkor gyanuba fogta az ellenzék, hogy nem egyesben uton jutott ez írat birtokába: de egy *Csikó* Albin gróf alatt összeült becsületbíróság teljes elégtételt szolgáltatott neki. Nem egyszer mondták a magyar újságírók, hogy a legkiválóbb újságíró Magyarországon a német *Presse* budapesti levelezője: *Singer Zsigmond*.

1906. október 5-ike óta szerkesztője a *Pester Lloyd*-nak, s a múlt év végén a király a főrendiház tagjává nevezte ki.

Singer az újságírók jótékonyági intézményeinek megteremtése körül szerzett magának nagy érdemeket. Az ő közbenjárására engedélyezett annak idején a kormány tárgysorsjátékot, amelyhöz megteremtette a budapesti újságírók segítőalapját. Ez az alap évente körülbelül 10—12.000 koronát jutal segítségre szoruló újságíróknak. Ugyancsak ő alapította meg a budapesti újságírók betegsegítő-pénztárát és annak fölvirágoztatása is neki köszönhető. Alapító tagja volt a hírlapírók nyugdíjintézetének és tagja a „Concordia” bécsi újságíró-egyesületnek.

Nagy publicisztikai elfoglaltsága dacára élénk közigazdasági tevékenységet fejtett ki. Igazgatósági tagja volt számos ipari vállalatnak: legtöbbször a budapesti közúti igazgatóságába is beválasztották. Mindezen sokoldalú kötelezettségeinek buzgón felelt meg, míg ez év január havában ágyának dőlt.

Betegsége és halála

A múlt télen *Singer* Zsigmond sulyos tüfusz-betegségbe esett; merán rövid tartózkodása után április végén teljesen helyreállítva visszatért Budapestre és ismét teljes erővel megszokott foglalkozása után látott, s ismét teljes erővel hozzáfogott idegőrlő tevékenységéhez. A többi között meg akarta szervezni a P. Lloyd saját nyugdíjalapját s utolsó nagy újságírói tette az volt, hogy visszaszerezte a kormánytól az ellenzéki *Est* kolportázs-jogát, ezzel is megmutatva, hogy előbb igazi, vérbeli zszurnaliszta és csak azután a munkapárthoz húzódo politikus.

Singer tíz nappal ezelőtt egy jelentéktelennek látszó vérmérgézzel ismét ágyának esett s ugylátszik, előbbi baja annyira erőt vett a szervezeten, hogy az újabb kórt már nem bírta ki. Napokig küzdött a gyilkos baj ellen, amely egész fizikumát rohamosan leronsolta s hiába volt orvostanárainak *Purjesz* Zsigmondnak és *Schwarz* Ármínak minden tudománya, családjának önfeláldozó ápolása, a katasztrófát löbbé nem lehetett elhárítani. Hétfőn, e hó 16-án este 9 óra felé a szerkesztőségből a legjobb kedvben távozott, de már a vacsora előtt rosszul érezte magát és ágyba kellett feküdnie. Valamivel később megmérte magát és a hőmérő magasfoku lázt mutatott. A következő napon külső infekció mutatkozott, amely a bal láb nagy ujjától indult ki és csakhamar az egész lábra kiterjedt. A pacziens állapota rosszabbodott, a láb nem akart szünni, a vese afficiálódott és szombaton, e hó 21-én *Herczel* Manó professzor műtétet végzett, amely után a beteg könnyebben

érezte magát; a megkönnyebbülés azonban nem volt állandó jellegű; a sensorium zavaros volt; tegnap egy tüdőlob első jelei mutatkoztak és ma tüdővízenyő járult hozzá, mire az orvosok minden reményről lemondottak. Injekcióra a nagybeteg már nem reagált. Ma már nem tért magához az agóniából s dél után 3 óra 55 perczkor kilehelte nemes lelkét s megpihen most örökre a pihenni eddig soha nem akaró lélek.

Halálát a külföldön élő édes anyján kívül neje, szül. *Deutsch* Borcsa, fia, Károly és ennek neje, báró *Schossberger* Klára és leányai, Miczi, féri, dr. *Kovács* Józsefné és Margit gyászolják. Az elhunyt főszerkesztő nemcsak a politikában, de a társadalmi életben is nagy szerepet játszott, s így halála széles körökben kellett osztatlan részvételt. De senki nem vesztett *Singer*ben annyit, mint a magyar zszurnalisztika, amelynek testülete a legmélysegebb bánattal járul a nagy halott ravatala elé.

A részvétel

A *Budapesti Újságírók Egyesülete*, amelynek *Singer* Zsigmond egyik alapítótagja és tiszteleti tagja volt, halála alkalmából gyászának kifejezése és a végtisztességben való részvételének megszervezése céljából holnap, szombaton, délután fél négy órakor rendkívüli választmányi ülést tart.

A *Budapesti Újságírók Egyesületének Betegpénztára*, amelynek *Singer* Zsigmond megalapítója és elnöke volt, halála alkalmából mérheterlen gyászának kifejezése és a végtisztességben való részvételének megszervezése céljából szombaton délután három órakor a Budapesti Újságírók Egyesületének helviségében rendkívüli igazgatósági ülést tart.

Az *Újságírók Otthona* *Singer* Zsigmond alapító tagjának elhalálása alkalmából rendkívüli választmányi ülést tart szombaton délután 2 órakor.

Már a délutáni órákban rengetegen fejezték ki részvételüket a családnál és a szerkesztőségben. Az első kondoleáló báró *Kohner* Adolf volt, aki az özvegyet kereste fel és fejezte ki részvételt nagy gyászában. A *Pester Lloyd* szerkesztőségének összes tagjai dr. *Schiller* Zsigmond felelős szerkesztő vezetésével ugyancsak felkeresték a családot, ahol az őket ért vesztesség fölötti igaz fájdalmukat tolmácsolták. A tőzsdetanács részéről boglári *Simon* Jakab udvari tanácsos fejezte ki részvételt ugy az özvegynek, mint a *Pester Lloyd* szerkesztőségének is.

Az elhunyt családjához a következő táviratot intézte az újságírók egyesülete:

„A *Budapesti Újságírók Egyesülete* mélyseges fájdalommal gyászol *Singer* Zsigmond ravatalánál és fájdalmas részvételt gondol azokra, akik e nemes és kitünő férfinhoz a legközelebb állottak. *Márkus* Miksa elnök, *Purjesz* Lajos főtitkár.”

Az Újságírók Egyesülete akövetkező táviratot küldte a *Pester Lloyd* szerkesztőségének:

„Magunk is mélyen lesújtva saját gyászunktól, fájdalmas részvételt küldjük *Singer* Zsigmond munkatársainak és annak a lapnak, melynek élén az elhunyt annyi dicsőséget szerzett a magyar újságírásnak. A Budapesti Újságírók Egyesülete: *Márkus* Miksa elnök, *Purjesz* Lajos főtitkár.”

A gyászoló családhöz a hírlapírók nyugdíjintézte a következő táviratot intézte:

„*Singer* Zsigmond halála megrendített mindannyiunkat. Benne a nagy újságíró, az újságírók társadalmi és jöletli intézményének egyik hatalmas alkotóját, intézetünknek is alapító és igazgatósági tagját gyászoljuk. Fogadjia méltóságod mélyen átértelt igaz részvételt. A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézte: dr. *Heltai* Ferencz elnök, *Lenkey* Gusztáv titkár.

Az országgyűlési tudósítók sürgönye a következő:

Özv. *Singer* Zsigmondné ömeltóságának, Budapest.

Fogadjia Méltóságod mélyseges és fájdalmas részvételtünknek igaz kifejezését *Singer* Zsigmond testületünk teljes emberöltön díszte volt és benne most a munkában kitünő és uttőro mesterünket vesztettük el. Nemes emlékét kegyelettel őrizzük meg.

A magyar országgyűlés hírlaptudósítóinak szinlikátusa: *Rákosi* Jenő elnök, *Lenkey* Gusztáv és *Schiller* Henrik dr. szindikusk.

A Budapesti Újságírók Egyesülete *Betegpénztára* a következő táviratot küldte a *Pester Lloyd* szerkesztőségének:

„Mérheteilen csapás és vesztesség érte Önöket kimagasló vezérük elhunytával, de nagy és pótolhatatlan a mi vesztésünk is, mert megalapítónkat és legfőbb támaszunkat vesztettük el *Singer* Zsigmond elnökünkben. Közös a gyászunk és vesztésünk, együtt siratjuk őt a magyar újságírói kar minden tagjával. Fogadják fájdalmas

...részvétünk kifejezését. Budapesti Ujságírók Egyesülete Betegpénztára: Deutsch Antal alenök, Roóz Rezső titkár."

A betegpénztárnak a családhoz intézet távirata a következő:

"A Budapesti Ujságírók Egyesületének Betegpénztára végtelen fájdalommal gyászolja Singer Zsigmondban felejthetetlen megalapítóját, elnökét, pótolhatatlan támaszát és igaz részvételt gondol gyászoló családjára, akik nemes szívéhez és lelkehez legközelebb állottak. Deutsch Antal alenök, Roóz Rezső titkár."

A Budapesti Közuti Vaspálya Társaság igazgatója ma délután Lánzy Leó v. b. t. t. elnöklésével tartott ülésén mély fájdalommal adott kifejezést igazgatósági tagjának, Singer Zsigmond főrendiházi tagnak elhunyt felett, elhatározta, hogy gyásznak a mai ülés jegyzőkönyvében ad kifejezést, az elhunyt érdemeit az igazgatósági ülés jegyzőkönyvében megörökíti, a családhoz részvétiratot intéz, a ravatalra koszorút helyez és a temetésen testületileg fog megjelenni.

Nagy megilletődéssel beszéltek ma este a Nemzeti munkapárt körében is Singer Zsigmond haláláról s nagy érdemeiről.

A temetés

Dr. Singer Zsigmond temetése vasárnap lesz. A Pesti Lloyd-társulat saját halottjának tekinti az elhunytat és ő maga gondoskodik a temetéséről. Szombaton délben tízenkét óraker a társulat választmánya és igazgatósága közös ülést tart, hogy a temetés módjait megbeszéljék. Eddigi diszpozíció szerint a temetés vasárnap, e hónap 29-én, délelőtt 11 óraker lesz a Pesti Lloyd-társulat nagyterméből, a honnan a megboldogultat a Kerepesi-uti temetőben lévő családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Bécsből jelentik, hogy Ehrlich Zsigmond dr., a Concordia hírlapírók és írók egyesületének elnöke, holnap Budapestre utazik, hogy az egyesület képviselőjében részt vegyen Singer Zsigmond főszerkesztő temetésén.

EGYHÁZAK

— (Az óbudai bucsu.) Vasárnap, június 29-én, Péter és Pál napján lesz Óbudán a bucsu. A bucsu egyházi része a templomban 5 órai misével kezdődik. Hat óraker mise énekkel. Utána tóti szentbeszéd, tartja dr. Labuda Ferenc kápián, nyolcz óraker mise, utána magyar szentbeszéd, tartja Uhlárik István hitoktató, feltizkor ünnepi német szentbeszéd, tartja: Maqvar Ferenc hitoktató. Tíz óraker körmenet a Flórián-térre, ahol a restaurált Flórián-szobrot fogják ünnepélyesen megáldani. Végül pontifikális zenés nagymise, tartja: Szammler József apátplébános. A nagymise alatt Péchy Gyula karnagy vezetés alatt egyházi ének- és zenekar közreműködik. Délután 4 óraker ünnepélyes vacserne zárja be az ünnepségek egyházi részét.

— (Egyházi zene.) A budavári koronázó Mátyás-templomban vasárnap, Péter és Pál ünnepén délelőtt 10 óraker a nagymise alatt Vavrincez Mór c-moll miséjét adják elő. Julius 1-én, kedden délelőtt 10 óraker Ferdinánd király halálának évfordulóján a hivatalos főgyászistentisztelet alatt Vavrincez Mór g-moll requiemje kerül előadásra. A magánzólamokat Lánzy B. Irén, Vavrincez Mórné, Juhász Ferenc, Hoppe Rezső és ifj. Odró Lehel éneklék. Az orgonán Brunner Ilona játszik.

TÁVIRATOK

Új összeesküvés Mexikóban

Newyork, június 27. Mexikóból Texasba menekülő amerikai polgárok hírül hozták, hogy Mexikó fővárosában összeesküvést fedeztek fel Huerta köztársasági elnök ellen. Az összeesküvők már minden előkészületet megtettek, hogy Diazt hozzák vissza diktátornak, mikor a szövetséges sereg egy tisztje, ugyszólván az utolsó pillanatban elárulta a tervet.

Zendülés a csataldzsai seregben

Páris, június 27. A csataldzsai seregben a katonai ligához tartozó legénység és az ifjútörök csapatok között újabb összeütközések voltak. Sikerkült a zavargásokat elfojtani. Több lázadót nyilvánosan agyonlővettek.

Pallós Ignác közgyűlésen

— Detektívek vigyáztak rá —

— Sajat tudósítónktól. —

Budapest, június 27.

Párisban két esztendővel ezelőtt egy Rochette nevű bankár nagyszabású szélhámosságokat és csalásokat követett el. Milliokról volt szó és tizezernyi kis existenzia megmentéséről. A francia igazságügyi kormány megengedte, hogy a vizsgálati fogságban lévő Rochette tovább vezesse vállalkozásainak ügyeit. S naponta detektívek kíséretében automobilozott a fogházból az irodájába.

Erre a Rochette-epizódra emlékeztet Pallós Ignác esete, aki ma két detektív kíséretében hagyta el a fogházat és azok ellenőrzése mellett résztvett a dr. Okolicsányi Zoltán ügyvéd irodájában tartott temesvár—varjasi helyi érdekű vasutak közgyűlésén. Ennek a vasutnak a megalapítója és igazgatósági tagja volt Pallós Ignác, aki e viczinális vasut részvényeit két ízben dobta piacra. Eladta az elsőbbségi részvényeket Temesvárott és annak környékén, továbbá Budapesten, azután ismét eladta egy angol pénzesopornak, amely több millió árat vásárolt ezekből a meghamisított részvényekből. Emlékeztet az is, hogy a följelentést Pallós Ignác ellen ennek a két részvénytársaságnak az igazgatója tette meg, amikor több éven át tartott üzelmek után rájöttek Pallós Ignác manipulációira. A két részvénytársaságnak alaptőkéje összesen kilencz millió korona volt, ezzel szemben a hamisítás és a kár közel hat millió korona.

Mára tüzték ki az első közgyűlést azóta, hogy ez a botrány kipattant. A vizsgálóbíró megengedte Pallós Ignácnak, hogy anyagi érdekeit személyesen védelmezze meg.

Pallós Dániel és Thuránszky detektívek kíséretében jelent meg az Andrássy-ut 5. szám alatt lévő ügyvédi irodában, amely szénvedélyes vitatkozás színhelye volt.

A közgyűlés megnyitására a vizsgálati fogságból elővezetett igazgatósági tag ügyvédjével dr. Gál Jenővel és dr. Balogh Arnold csődtömeggondnokkal beszélgetett Pallós Ignác több ízben hevesen kifakadt és több előkelő pozícióban lévő férfuról azt állította, hogy megfizette magát. A részvényesek szófalanul, megdöbbenéssel hallgatják Pallós vádjait.

Pontban tíz óraker Joannovics Sándor, Temes vármegye főispánja, mint a vasut elnöke és a vármegye közönségének képviselője, megnyitotta a közgyűlést. A kormány részéről dr. Halászy kereskedelmi minisztériumi miniszteri tanácsos volt jelen. Azonkívül mint közjegyző dr. Holitscher Siegfried vett részt a közgyűlésen.

Elnök az ülést megnyitva, üdvözölte a részvényeseket. Elsőnek dr. Kohn Jakab szólott. Az alapszabályok 14-ik paragrafusainak határozott előírása szerint közgyűlésen csak oly részvényesek vehetnek részt, akinek letétjegyük van és elsőbbségi részvényük közjegyzői letétben vannak. Szólt abban a bizsomban van, hogy a közgyűlésen résztvesz több olyan tag is, kinek nincsen letéti jegye, csak elsőbbségi részvénye, kéri az elnököt, hogy zárja ki az eképpen jelenlevőket a részvétel jogától vagy pedig ne tartsa meg a közgyűlést.

Dr. Gál Jenő volt a következő felszólaló. Mindenekelőtt helyesli az előtte szóló részvényes indítványát, de ő azt tovább fűzi. Ugyancsak az alapszabályok kimondják, hogy a közgyűlés megtartásának alapvető feltétele az, hogy a hivatalos lapban a közgyűlés meghívásával egyidejűleg közzétenni tartozik, hogy hány darab letéti jegy van kiadva az erről szóló királyi közjegyző által kiállított bizonyítvány kapcsán. Gyanuja van arra nézve, hogy a közgyűlésen résztvesz több olyan ur, kinek nincsen is jogosultsága, mert nincsen letéti jegye. Nem lehet továbbá a közgyűlést megtartani, mert a zárszámadások valótlanságot tartalmaznak. Valótlanságnak nyilvánítja azokat a feljelentéseket, melyet nem is a teljes számú igazgatóság, hanem csak egyik rosszhiszemű tag adott be. Akik ezt a féljelentést beadták, azok közül egyetlenegy sincs itt. De szignálják a mérleget anélkül, hogy számonkérték volna, mi van benne.

Pallós Ignác: Engem meg sem kérdeztek!

Dr. Gál Jenő: Alaki okokon felül sem lehet

megtartani a közgyűlést, mert a meghívás nem volt törvényszerű és épp ezért véleménye az, hogy a közgyűlést nem szabad megtartani.

Dr. Balogh Arnold tömeggondnok emelkedett ezután szólásra. Szerinte sem lehet a közgyűlést megtartani, mert hiszen azt sem vizsgálták meg vajjon jogosított-e itt egyik vagy másik az azon való részvételre. Kéri a közgyűlés elnapolását.

Dr. Jakobi Olivér, az angolok megbízottja: Az elsőbbségi részvényeknek közjegyzői zár alatt kell lenniök, de miután ez nem történt meg, ezért nem lehet a letétjegyek alapján a közgyűlésen jogot gyakorolni.

Dr. Gál Jenő: Kellene, hogy legyen letétjegy! Ha nincs, akkor mi csinálunk.

Joannovics elnök: Ne tessék ilyeneket általánosságban mondani!

Dr. Gál Jenő: Beismerték, hogy az elsőbbségi részvényeken kívül mégis vannak letétjegyek forgalomban. Ez a beismerés elegendő ahhoz, hogy a kormány képviselője jelentse a kereskedelmi miniszternek, hogy ezt a közgyűlést alapszabályellenesen tarták össze. Csodálkozom, hogy azok, akik Pallóst feljelentették, nincsenek itt.

Pallós Ignác: Mert már nem adhatok nekik pénzt!

Az elnök: Kérem, ne tessék ilyen hangon beszélni.

Pallós: Az én fejemről és az én vagyonomról van szó.

Halászy miniszteri tanácsos kijelenti, hogy nincs végleges szerződés a pálya bérbeadására vonatkozólag, a közgyűlés jóváhagyásától van függővé téve annak megkötése.

Dr. Okolicsányi Zoltán: A Pallós ellen lefolytatott vizsgálat adatai igazolják, hogy Pallós visszaélést követett el.

Dr. Gál Jenő: Csak az ön vallomása!

Dr. Balogh: Az a följelentés, amit Pallós ellen tettek, kevés alappal bír. Pallós ártatlan. Nem mondom azt, hogy nem követett el olyan dolgokat, amelyek elbírálás alá esnek, de egy igen súlyos és alaptalan megtámadásban van része. Kiveszik a szájaiból a falatot, el akarják rabolni a vagyonát, 800.000 koronát kivettek a zsebéből, egy fiktív közjegyzői árveréssel. Az árverés nem volt szabályos, kivéve ha önök előtt szabályos dolog az uzsora.

Pallós Ignác: A feljelentés hazugság! Régió-lom! A minisztérium vasuti osztálya tett tönkre.

Az elnök rendreutasítja. Konstatálja, hogy a közgyűlést szabályszerűen hívták össze. A felelősséget magára vállalja érte. (Fölkiáltások: Tiltakozunk.) A tiltakozást jegyzőkönyvbe vették.

Erre a napirend tárgyalása következett.

Halászy min. tanácsos a vitára való tekintettel részletesen elmondja a kormány akcióját a szanalás ügyében. Ugy akariák a részvénytársaságot is szanalni, mint a Pallós Ármin-félt. A szanalás célja a külföldi hitelvédelem és a vasutpolitika érdekében történik.

Balogh Adolf: Kifejti, hogy a vasut bérletbe adása körül titkolóznak, pedig neki joga van, mint részvényesnek is tudni a dolog felől.

Halászy: Rétségbevonja azt, mindaddig, míg a dolog nem lesz teljesen érett.

Erre megindult a kapacitálás, hogy mutassák fel az eddigi tárgyalások jegyzőkönyvét, ami végre meg is történik. Ezután dr. Gál Jenő szólalt fel az igazgatósági jelentéshez. Kifogásolja a vádakat és bejelenti, hogy Pallós kizárása az igazgatóságból jogtalan.

Pallós Ignác: Jogtalanul mondattak le.

Gál Jenő: Az alapszabályokban benne van, hogy Pallós nélkül nem állhat az igazgatóság. Az Investiment érdekében áll. Ezután hosszasan beszél a közgyűlésről az igazgatósági jelentés állításait. Pallós Ignác olyan urakra, kik börtönbe juttatták, ezeket költött. Az igazgatóság azt mondja, hogy nem fizetnek osztalékot 1912-re.

Pallós Ignác: Mull év augusztusában fizetem osztalékot az angoloknak.

Jakobi Olivér vette védelmébe az igazgatósági jelentést, amit elfogadtak. Halászy min. tanácsos azon indítványával, hogy a felmentvényt az igazgatóságnak nem adják meg.

Miután Gál Jenő kéri, hogy mutassák elő az aláírott mérleget és felülvizsgáló-bizottsági jelentést,

mire küldt, hogy a mérleget az igazgatóság nem irta alá, a felülvizsgáló-bizottság jelentését pedig csak egy tag. Zajos vita követte ezt a megállapítást, mire az elnök konstata, hogy ilyen formában a közgyűlés érvénytelen, megállapították, hogy új közgyűlést fognak tartani.

UJDONSÁGOK

A vihar és árvíz pusztításai

— Öt emberáldozat —

— Sajat tudósítónktól. —

Budapest, junius 27.

A május végi és junius eleji nagy hőség és szárazság már-már kétségbejuttatta a gazdákat. Eelő után fohászokdáltak és e hó közepe óta túlságos bőkezűen ontja az ég az esőt. Míg egyes vidékeken jótékonyan hatott a szikkadt földre és megjavította a gyenge terméskilátásokat, addig Horvátországban árvíznek és emberéletet okozó katasztrófának lett az okozója.

A zivatar délnyugat felé elemi erővel tört ki s a horvát Oreck község táján mindent elöntött az áradás. Orahovica mellett pedig öt embert ragadott magával, köztük egy pesti vasutas feleségét és gyermekét, akik odavesztek.

Az árvíz katasztrófáról tudósítónk Eszék-ről a következőket táviratozza:

Orahovica—Voczin között tegnap délután 5 és 7 óra között óriási zivatar volt, mely nagy pusztításokat okozott. Oreck község viz alatt áll. A Drávavölgyi vasut állomásától a községhezág terjedő terület el van öntve. Az állomás fűtőházában a víz két méter magasságban áll. Voczin körül több hidat elsodort az ár. Az eszéki postahivatal az Orahovica—czacinczi vonal állomásaira és Vörösmező állomásra nem fogad el szállítványokat. A kár számszerűen még nem állapítható meg.

Az orahoviczai tegnapi viharok öt ember áldozata van. A kőbányamunkások két asszony és három gyermek holttestét találták meg. Négy kőbányamunkás hiányzik. A felhőszakadás a Radlovác-hegységben oly óriási víztömeget zúdított alá, hogy a hegyről lefolyó vízárakat egész házakat és hidakat sodort el. A báró Guttmann-féle kőbányában dolgozó számos munkás csak nagynehezen tudott életveszélyes helyzetéből menekülni. A báró Guttmann-féle uradalom néhány tanvját elöntötte a víz. Széleskörű segélyakció folyamatban van.

Az orahoviczai árvíz katasztrófánál talált holttesteket felismerték. Életét vesztette Tóth budapesti déli vasuti rakárnok felesége és két gyermeke, kik Szabó Lajos nevű rokonuknál látogatásban voltak, továbbá Sinetz felvigyázó és gyermeke. A nap folyamán a vizálás csökkent s így a további veszély megszűntnek tekinthető. Zdenici közelében uszó holttestet láttak. A vasuti forgalom holnap ismét megindul, a forgalom azonban csak átszállással tartható fenn.

Az orahovicai hidat el kell zárni, mert a hid alapjait megrendítette s alámosta az ár. A mentési munkálatoknál különösen a marcheggi gépgyár Puzs nevű szerelője tűnt ki, aki saját életének veszélyeztetésével tizenhat ember életét mentette meg.

A lakosság nagy károkat szenvedett. A kárt egy millió koronánál többre becsülik.

A Máv. igazgatósága jelenti: Eszék—Ujkapella—Batrina vonalon Czadlin és Cziglenik állomások között árvíz okta pályarongálás miatt a feherforgalom előreláthatólag négy napra beszünttetett, a személy, podgvász és gyorsáru forgalom ezen idő alatt átszállással, illetve áthordással tartatik fenn.

Déváról táviratozzák: Az eső tegnap óta ismét szakadatlanul esik. Az árvízveszély egyre nő. A kiöntések Piski környékét is fenyegetik. A gazdák kétségbe vannak esve, hogy a gyöngyű termésk szemlétozást pusztult.

Szegedről táviratozzák: Reggel óta állandóan esik. A levegő 8 fok Celziusra lehült. Az idő egészen őszies.

Mátészalkáról táviratozzák: A kétségbeesett gazdák nagy öröme ma reggel esni kezdett. Az

eső egész napon át esett szakadatlanul. Megbecsülhetetlen hasznót jelent ez az összes veteményekre, de különösen a rozsrá, burgonyára és szőlőre nézve.

NAPIREND. Naptár. Szombat, junius 28. Római kath.: Ireneus p. vt. — Prot.: Irén. — Görög-ország: junius 15. Amosz pr. — Zsidó: Szivan 23. — A nap két reggel 4 óra 5 perczkor, nyugszik este 8 órákor. — A hold két éjjel 12 óra 8 perczkor, nyugszik délután 2 óra 1 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak. — **Nyitvalevő muzeumok:** Nemzeti Muzeum ásványtára 9—2-ig, Aquincumi Muzeum 9—4-ig, Erzsébet Muzeum 9—12-ig és 3—4-ig, Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Iparművészeti Muzeum 9—1-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—7-ig, Ráth Muzeum (Városligeti fasor) 10—4-ig, Széchenyi Muzeum 10—12-ig, Tanszer Muzeum 3—7-ig, M. kir. Kereskedelmi Muzeum: külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtár 9—2-ig. — **Nyitvalevő könyvtárak:** Akadémiai Könyvtár 3—7-ig, Egyetemi Könyvtár 9—6-ig, Iparművészeti Muzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig, Nemzeti Muzeum Könyvtára 9—4-ig, Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig, Statisztikai Könyvtár 10—1-ig. — **Nyitvalevő képtárak:** Magyar Biedermayerek kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig, Belépődíj 1 korona. Állandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagy mező-utca 37—39.), nyitva egész nap. A Szépművészeti Muzeum szoborosztálya, nyitva 10—2-ig. A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Muzeumban, nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincs.

— **Királyi kitüntetések.** A király Sályom Andor igazságügyminiszteriumi miniszteri tanácsosnak kiváló szolgálata elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét, Vendler Józsefnek a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **A király dragonyos ezrede.** Bécsi jelentés szerint ma érkezett oda a brünni 11. dragonyos ezred küldöttsége, mely vasárnap kihallgatáson jelenik meg a királynál. A küldöttség üdvözlö a királyt abból az alkalmából, hogy *hetven éve tulajdonosa a 11. dragonyos ezrednek.* 1843-ban lett az akkor még csak 13 éves Ferencz József főherczeg a 11. dragonyos ezred tulajdonosa.

— **Udvari tanácsosság.** A király dr. Lászlófalvi Velics Dezső pozsonyi állami babaképző-intézeti igazgatójának és dr. Zólyomi Wagner Jenőnek a magyar áruforgalmi statisztikai állandó értékmegállapító-bizottság szakosztályelnökének az udvari tanácsosi címet adományozta.

— **Az olasz királyi pár Kielben.** Rómából jelentik, hogy az olasz király és királyné San Rosseroból július 1-én Stockholmba utaznak. Július 3-án érkeznek Kielbe s ugyanazon találkoznak a német császárral és császárnéval az olasz Trinacria királyi jacht fedélzetén. Az olasz királyi pár résztvesz a regatta záróversenyein. Még aznap, vagyis július 4-én reggel Stockholmba utaznak. A svéd udvarnál két napig fognak időzni. Július 7-én Kielen át ismét visszautaznak Olaszországba. Kielből jelentik, hogy Trinacria nevű olasz királyi jacht ma reggel Skavenből jövet ide-érkezett és a Hohenzollern német császári jacht mellett vetett horgonyt.

— **Barna Izidor siremléke.** Barna Izidor-nak, az elhunyt nagy és jeles újságírónak siremlékét, melyet kartársai kegyeletes adakozásából emeltek, junius 29-én, vasárnap délelőtt fél tizenkét órákor leplezik le a rákoskeresztúri izr. temetőben. A siremlék, amely gyöngyű rózsaszínű rusziczai márványból készült, Samuel Kornél szobrászművész alkotása. Az ünnepség programja a következő: 1. Beszéd, mondja Weiss Mór rabbi. 2. Gvászdal, énekli a néopera férfi-énekkara. 3. Emlébeszéd, tartja Rákosi Jenő főrendiházi tag, az „Otthon” öirk és hírlapírók körének elnöke. 4. Szózat, énekli a Néopera férfi-énekkara. Az emlékülünnep alkalmából Hivós József, a Városi Villamos Vasut elnök-igazgatója szívességből külön villamos kocsikat rendelt ki az ünnepségen részt venni szándékozók részére. A külön kocsik vasárnap délelőtt fél tizenegy órákor indulnak a Rókus-kórház villamos-végállomárról.

— **A bécsi egyetem új rektora.** Bécsből jelentik: Az egyetem rektorává Wettstein udvari tanácsost egyhangulag megválasztották, miután Grobhen tanár, udvari tanácsos, a rá esett választást visszautasította és Becke tanár, az Akademia főtitkára kérte, hogy megválasztásától tekintenek el.

— **Kitüntetett balkáni konzulok.** A király megengedte, hogy Kral Agost szalonikii cs. és kir. II. oszt. főkonzulnak kitűnő szolgálatait a legfelső elismerés tudtul adassék. *Halla* Károly monasztiri és *Lejhanez* Venczel valonai konzuloknak a III. oszt. vas-koronarendet, rudnoi és divékujfalui Rudnay Lajos darazói alkonzulnak pedig a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **A figyelmes trónörökös.** Malonyau Tamás sztropkói főszolgabíró nemrég egy a sztropkói nagy hadgyakorlatok fontosabb mozzanatait feltüntető művészi albumot juttatott a trónörökösnek. Sátoraljauhelvi jelentés szerint a figyelmes *Ferencz Ferdinánd* trónörökös tegnap egy paliszander keretű, aranyfoglatu s a főherczegi koronával ellátott családí fényképet küldött viszonzásul Malonyavnak. A kép a trónörökös párt és három gyermekét ábrázolja.

— **Magyar nemesség.** A király Biró Károly építómesternek és törvényes utódainak a magyar nemességet „beczkói” előnévvel adományozta.

— **Gelléri-lakoma.** A magyar ipari és kereskedelmi világ legjelesebbjei lakomára gyűltek össze tegnap a Margitsziget alsó vendéglőjében Gelléri Mór tiszteletére. A magyar iparosok és kereskedők nemrég Bécsben jártak, hogy visszaadják az Alsó-ausztriai Iparegyesület látogatását. A kirándulás nagyszerű eredménye Gelléri Mór kiváló szervező munkáját dicséri. Számos felköszöntő hangzott el. Az első felköszöntőt Thék Endre mondotta. *Alpár* Ignác köszönetet mondott Gellérinek az Iparművészeti Társulat és a Steindl-czéh nevében. *Zsolnay* Miklós a kiállítási központ és a mai est rendező bizottsága nevében élte Gelléri. *Gratz* Gusztáv orsz. képviselő kiemelte beszédében, hogy Gelléri megértette, hogy a monarchia két állama között a viszonyt nem lehet matematikai alapon megoldani, hanem a szív utján. Olvan valaki tudja ezt csak megcsinálni, aki az eszével gondolkodik és a szívével érez. Ilvennek ismerjük Gelléri. *Peisner* Ignác mint az újságírásnak a büszkeségét élte. *Lindmayer* György a mérsáros ipartestület elnökének felköszöntője után dr. *Soltész* Adolf, az Országos Iparegyesület titkára számos üdvözlő táviratot olvasott fel. Táviratilag üdvözlötte Gelléri a többi közt: *Helldai* Ferencz főpolgármester, *Ullmann* Adolf főrendiházi tag, *Vássonvi* Vilmos, *Kovács* Gyula udvari tanácsos, báró *Kohner* Adolf, dr. *Kobatsch* Rudolf az alsó-ausztriai iparegyesület főtitkára, azt osztrák szakírók egyesülete, *Fürst* Bertalan udvari tanácsos, dr. *Temesvári* Rezső, *Rákosi* Jenő főrendiházi tag, dr. *Kossutány* Tamás, *Koppély* Géza és még igen sokan. A lársaság még soká maradt együtt.

— **Arany érdemkereszt.** A király *Bentl* Engelbertnek, a nadrági vasipar társaságnál alkalmazott köbögondnoknak, *Haspel* Mihály pozsonyi törvényeszkői fogházgondnoknak és *Weisz* Dávid poroszkai postamesternek, sok évi hű és buzgó szolgálatauk euismerésül az arany érdemkeresztet adományozta.

— **Chapmann Catt elutazása.** *Chapmann* Catt, a nők választójogi világszövetségének elnöke és a feministák nagyneve és világhírű harczosa reggel hat óra ötvenperczkor utazott el a nyugati pályaudvarról Londonba. Eredetileg úgy tervezte, hogy Magyarországon tölti a nyarat, bejárva fűrdőhelyeinket, de ezt a tervét meg kellett változtatnia, mert meghívták a Londonban most tartandó leánykereskedelmi elleni kongresszusra. A pályaudvaron reggel összegyűltek még egyszer az itt maradt idegenek és a feministák, hogy búcsút vegyenek *Chapmann* Cattól. A búcsu rendkívül szívélyes volt és *Chapmann* Catt meghatottan, könnyes szemekkel vett búcsút és mondott köszönetet mindazoknak, akik budapesti tartózkodását kellemessé és felejtethetlenné tették.

— **Csalárd bukás miatt letartóztatott kereskedő.** A rendőrségen őrizetbe vették *Müller* Béla kész férfi ruhakereskedőt, akinek Rákóczi-ut 65. szám alatt van üzlete. *Müllert* tizenöt hitelezője jelentette fel és negyvenezret koronás csalárd bukással vádoliák. *Müller* azelőtt Balassagyarmaton volt kereskedő, ott fizetésképtelenséget jelentett és a hitelezők elől elrejtett árukkal berendezte Rákóczi-ut 65. szám alatt. Ezután kiegyezett hitelezőivel és megígérte, hogy fizetni fog. Nemsokára ezután Budapesten is fizetésképtelen lett. *Kernu* Géza rendőrkapitány ma délben automobilon kiment Óbudára *Grosz* Adolf ügynökhöz, akinél házkutatást tartott és lefoglalt 12 ezer koronáról szóló zálogcédelüket. E zálogcédelűk azokról a ruhákról szólnak, melyeket *Grosz* háromezer koronáért vett *Müllertől*, *Müller* e ruhákat hitelbe vásárolta.

— **A fekete himlő.** Fiume város főorvosi hivatala közli, hogy tegnap este két újabb fekete-himlős megbetegedés történt. A betegek a járványkórház közelében laknak. Ebből arra lehet következtetni, hogy a járvány fészke csak a kórház környékére szorítkozik. Eddig tizenhat megbetegedés történt, köztük három halálos kimenetelű.

— **Rendkívüli cs. k. jótékonyozású állam-sorsjáték.** Július 3-án tartják meg Bécsben a közös katonai jótékonyozásokra rendezett sorsjáték húzását. A játékterv tartalmaz 21.146 nyeregenyrt készpénzben, 200.000, 50.000, 30.000, 20.000 stb. koronás főnyereményekkel. Sorsjegyek 4 koronáért dohánytőzsdékben, bankházakban, adó- és postahivatalokban stb. kaphatók.

A szombathelyi ulánuszred kasszája. Még karácsonykor, a háborús készülődések legizgalmasabb napjaiban történt, hogy elvitték a szombathelyi ulánuszred irodájából az ezredkasszát 27.000 korona készpénzzel és több értékpapírral egyetemben. A hallatlan vakmerőséggel keresztülvitt kasszalopás kinos feltűnést keltett. Erélyes rendőri nyomozás indult meg, amit nyomon követett a még szigorubb katonai vizsgálat, hónapokig volt egy altiszt vizsgálati fogságban, gyanu alatt, még egy tisztet is megkörnyezett a gyanu és a szerencsétlen ember kénytelen volt levonni a nála tartott házkutatás konzekvenciáit, lemondott tiszti rangjáról, amelyben ártatlanul érte a meggyanúsítás. És ma egy csirke világhírességet vet a rejtélyre, rehabilitálja az ártatlanul meggyanúsítottakat és rávezt az igazi tettesre, eselleg az ezred ellopott pénzére is. Szombathelyi jelentés szerint a nevezetes csirke, amelynek ez a nagy dicsőség jutott, az 5. ulánuszred tiszti menázsijának neveltje. A tegnapi napon leölésre ítélték ezt a csirkét, amely azonban elmenekült és beszökött a menázsai alatt lévő pinczébe. Fodor őrmester, a menázsai főszakácsa, üldözőbe vette a megszökött csirkét és utána ugrott a pinczébe. A csirke a pince balsarkában lévő szalmarakásba menekült és bebújt a szalmába. Az őrmester feltúrta utána a szalmát és valami kemény vastárgyon akadott fenn. Világot gyújtott és nagy volt a meglepetése, amikor a szalma alatt a már-már elfeledett szencziót, az eltűnt ezredkasszát pillantotta meg. Csirkét, ebédet feledve, lélekszakadva rohant most már az ezredirodába és jelentette, hogy meg van az eltűnt ezredkassza. A katonai kommisszió leszállt a sötét pinczébe és agnoszkálta az ezredkasszát. Pénzt persze már nem találtak benne. Erről gondoskodott az ezredkassza tolvaja. A csirke most ennek a tolvajnak is a nyomára vezetett. A pince kulcsa a menázsifelügyelő káplárnál szokott lenni és csak ő jutott a pinczébe. Ezt a káplárt nemrégiben szabálytalan viselkedése miatt felmentették a menázsifelügyeletről és büntetésből Mosztárba kommandirozták. Most távirati felhívás ment Mosztárba, hogy tartóztassák le a káplárt, mert csak ő lehet az ezredkassza tolvaja. Érdekes, hogy annak idején ott a pinczében is keresték az ezredkasszát, de a sötét helyiségben a szalma alatt nem találtak rá. A kassza a törés nyomai azt mutatják, hogy a kasszafeltevés alighanem csak kevéssel ezelőtt történhetett és nem közvetlenül a kasszalopás idején vitték el a pénzt belőle. A káplárnak rokonai nemrégiben, a káplár áthelyeztetése idején még Szombathelyen laktak, de azóta ismeretlen helyre távoztak. A csirke-detektív felfedezése nagy szenzációt keltett nemcsak az ulánuszrednél, hanem az egész városban. Az ezred tisztikara pedig hálás akar lenni a csirke iránt, tegnap este nagy örömlakomán elhatározta, hogy a derék csirkét megmenti a rá kirótt halálbüntetéstől és mint ezredcsirkét fogja felnevelni, ha pedig végső napjai is elmúltak, kitömíti és az ezredmenázs emlékeként megőrzi.

A pénzügyi titkár élet-halál harca.

A rossz szomszédtság öröge Debreczenben gyilkosságra dühösített két embert, akik közül az egyik jámbor iparos, a másik előkelő állami tisztviselő: pénzügyi titkár és tartalékos hadnagy. A civódás az asszonyok között keletkezett, az iparos felesége és a tisztviselő édesanyja között, akik egy házban laktak. A feszült viszony a férfiakra is átragadt, egyre ingerültebbé lett, míg végre vérben oldódott fel. A Köntös-kerben lakik egy házban Kovács Lajos pénzügyi titkár és Farkas Miklós ácssegéd. A fiatal titkár, ambíciózus hivatalnok, tartalékos hadnagy, anyjával, özvegy Kovács Lajosnéval él egy lakásban. Az özvegyasszony gyakorta panaszkodott a fiának Farkas feleségére, aki házastárs asszony és állandóan borsot tör az orra alá. A fiatal tisztviselő egyre csitította az anyját s kérte, hogy ne törődjék a szomszédasszony kellemetlenkedéseivel. Az öregasszony türe is, amíg lehetett, de tegnap megint összejördült az ácssegéd feleségével s fiának, aki estefelé a hivatalból hazajött, keservesen panaszkodott. A titkár erre Farkasék aijtája elé ment és kiszólította az ácssegédet. Amikor ez kijött, kissé izgatott hangon így szólott hozzá:

— Édesanyámat ismét megbántották. Nem szeretném, ha kellemetlenkednék egymásnak. — Az ácssegéd nem szólott egy szót sem, beszaladt a szobába, egy hatalmas dorongot hozott ki és equenesen a titkárra támadt. Leleperzte a földre és ülésre emelte a nehéz fadarabot. Kovács látta, hogyha egy pillanattal késik, el van veszve, hátranyult a revolveréhez és kétszer egymásután támadójára lött. Mind a két golyó talált: az egyik a hasába, a másik a jobb vékonyába furódott Farkasnak. Az ácssegéd azonnal összeesett. A mentők vitték be a kórházba, ahol most haldoklik. A pénzügyi titkár önként jelentkezett a csendőrségen; kihallgatták és egyletőre szabadon bocsátották.

— **Tűz Máriaradnán.** Folyó hó 26-áról 27-ére virradó éjjel a máriaradnai Balis-féle vendéglőben tűz támadt. A vendéglő belső részében fekvő jégverem s a mellette levő istálló teljesen leégett s a hozzáépített vendégszobáknak a teteje is lángokat fogott. A tűz körülbelül háromnegyed háromkor keletkezett és már negyed négyre a lippai és radnai tűzoltóság kivonult, hat órára a tüzet lokalizálták. Állítólag a tűz gyújtogatósból eredt.

Felhívás előfizetésre!

Félszázados multtal a hátunk mögött, a jövődbe vetett erős hitünkkel és bizodalmmunkkal, kitartással, lelkesedéssel és szeretettel bocsátjuk ezt a lapot napról-napra világgá. Félszázados multunk a legerősebb tanulság arra, hogy az „Egyetértés” mindenkor a közönség igaz szeretetében harcolhatott Magyarországot függetlenségi eszméiért. A függetlenségi és 48-as eszmék törhetetlen kiküzdésében az „Egyetértés” ennek a harcznak legszámottevőbb katonája volt. És ahogyan a multban, úgy a jövőben is egy pillanatra sem szűnik meg ez a lap szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén és a nagy függetlenségi eszmék diadalra jutásán.

Az „Egyetértés” mindig az első tudott lenni abban, hogy értesülései gyorsak és pontosak, frissek és megbízhatók legyenek. Hírszolgáltatásának nagy szervezetsége megengedi, hogy nemcsak politikai rovatában álljon az első sorban, hanem minden más téren is, irodalomban, riportban, színházi téren, közgazdasági, közigazgatási, törvényeszeki eseményekben, a világ minden tájkáról összefutó hírszolgáltatásban, messzemenő diplomáciai értesülései révén a külügyi politikában és mindenütt a jól értesültség, a megbízhatóság, a gyorsaság és a legtekélyesebb hozzáértés szimboluma legyen.

**Ez év augusztus hó 20-án,
Szent István napján**

külön pompás ajándékkal

**kedveskedik előfizetőnek
az „Egyetértés”.**

**Egy gyönyörű, nagy, impozáns
albumban mutatja be a magyar
tengerpartot, a magyar ten-
geret és annak környékét, illusz-
trációkban és kitűnően meg-
írt cikkekben.**

Az

Adria-szám

valóságos diszalbumba lesz a magyar tengerpartnak és ezt minden előfizetőnk augusztus 20-án díjtalanul fogja megkapni.

Julius hó elsejével új előfizetést nyitunk az „Egyetértés”-re.

Előfizetési ár:

Egy évre ... .. 28.— korona
Fél évre ... .. 14.— korona
Negyed évre ... .. 7.— korona
Egy hónapra ... .. 2.40 korona

— **Nagy vasuti összeütközés.** A mindgyakoribbakká váló vasuti katasztrófák száma ma eggyvel szaporodott. Brassóból jelentik ugyanis, hogy a ma délután 3/2 órakor Brassóból elindult a 8011. számú személyvonat Bálványosfürdő állomásra való kihaladás alkalmával „este fél hat órakor ez a vonat összeütközött a Brassó-féle kőzledő 8062. számú tehervonattal. Az összeütközés következtében Gerqely Mózes fűtő meghalt, négy ember pedig megsebesült. A vasuti forgalmi főnök vezetésével segélyvonat indult a baleset helyszínére orvosokkal és harminc munkással. A sebesülteket beszállították a sepsiszentgyörgyi kórházba. A sebesülteknek az első segélyt egy a személyvonaton utazó ezredorvos nyújtotta.

— **Hajsza egy gyilkos csendőrré.** Rémgénybe illő hajsza után tegnap elfogták a *devecseri csendőrök Torma Sándor csendőrt, aki az ócsai csendőrök laktanyáján agyonlőtte Szabó Lidia szakácsnőt.* A negyvenéves szakácsnő három hónapja ezelőtt szegődött a csendőrök szolgálatába. Pár napi ottléte után egy jöképu csendőr, Torma Sándor, hevesen kezdett udvarolni neki. Szabó Lidia-nak megtetszett a fiatal csendőr, akivel nagyon megbarátkozott. Minden este eggyütt sétáltak. Tormának minden szabad idejéfé eggyütt töltötték. A mult héten aztán a szerelmes csendőr rájött, hogy a szakácsnő egy másik bajtársával megcsalta. Nem tett szemrehányást, nem szólt semmit, hanem halálos boszut forralt. Szombat este hét órakor éppen a vacsorát kezdte tálalni a legényvágának a szakácsnő. Néhány csendőr kiment a konyhába s tréfált az asszonnyal. Később a konyhába ment Torma is. Mosolygott és tréfált, de már a zsebében szorongatta szolgálati fegyverét. Hirtelen előrentotta a fegyvert és gyors egymásutánban négyeszer rálőtt a szakácsnőre, akit *nyomban meglöttek a golyók.* Torma a lövések után a nagy kavarodásban kirohant a laktanyából és mire társai üldözni akarták, már eltűnt. Az egész laktanya fegyvert fogott s rohant a gyilkos nyomába, akit egész éjjel üldöztek. Torma azonban elrejtőzött a szántóföldeken s nem tudtak nyomára akadni. Devecser határában hétfőn este találtak rá aztán a gyilkosra, akit letartóztattak bajtársai. Tormát Budapestre szállították, a helyőrségi fogházba. Szabó Lidia holtestét hétfőn délután boncolták föl s nemsokára aztán megtörtént a temetés is a falu részvéte mellett.

— **Kilakoltatott kávéház.** A Rákóczi-ut és Szentkirály-utca sarkán van egy fényes kávéház, a „Mátyás-király kávéház”. Ezt tavaly eladta a tulajdonosa, Nagy Sándor, aki most a Népopera-kávéházat bírja, Steiner és Hoffmann társulajdonosnak. A vételár kétszázharmincezer korona volt, amiből Steinerék százharmincezer koronát lefizettek, de a vételár másik részét, a mindenkit érintő rossz pénzügyi viszonyok miatt, nem tudták kiegyenlíteni. Emiatt Nagy Sándor kilakoltatási pert indított ellenük, s a bíróság elrendelte a kilakoltatást. Ma délután végrehajtó-bizottság jelent meg a kávéházban és felszólította a tulajdonosokat, hogy *hagyják el a kávéházat s adják át a kulcsokat.* Steinerék ellenkeztek, a vendégek jót mulattak a különös szituáczió. Erre *rendőrökért küldött a végrehajtó,* akik a vendégeket távozásra szólították fel, Steiner és Hoffmann pedig szintén kitessékelték. Az utcán roppant tömeg gyűlt össze a furcsa látványra.

— **A rendőrség krónikája.** A budapesti államrendőrség 1912 évi működéséről szóló jelentés most jelent meg. Ez a két papírba kötött mű ezernyi adatot közöl a nyomorban fetregő, bűnös, szegény városról. A kékkönyv első szakasza a budapesti államrendőrség területéről számol be. A rendőrségnek az 1912. évben 1.464.699 ügydarabja volt. A bünygyi osztályról szóló beszámoló kimutatja, hogy százalékpontosággal halad egy uton az élelmiszer drágulása és bűnözés emelkedése. A mult évben 29.506 bünygyben nyomozott a rendőrség, amelyből a sikerrel járó nyomozások az egésznek 63 százalékát teszik ki. Érdekes adatokat foglal magában a közlekedésügyről szóló fejezet. Megállapítja a rendőrség, hogy a *közuti villamos-vasutak által okozott balesetek a mult évben nemcsak számban, de az esetek súlyosságával is módfelett megnövekedtek.* Eppen ezért a kékkönyv javaslatot tesz a szigorubb ellenőrzésre és övönkéntedések alkalmazására. A kékkönyv *Székely* Vladimír rendőrkapitány, a rendőri sajtóiroda kitűnő vezetőjének munkája.

— **Házasság** Horváth Dezső Berhida (Veszprém megye) körjegyző eljegyezte Székesfehérvárról Fodor Gyula, a „Székesfehérvári Friss Újság” kiadótulajdonos leányát, Irénkét.

Rólfalvai Alszeqhy Ferike július 2-án délelőtt tartja esküvőjét Darnay Lászlóval, a terézvárosi plébánia-templomban.

A mindgva-
száma ma
k ugyanis,
ól elindult
fűrdő állo-
fél hat óra-
felé köze-
sszeütközés
ghalt, négy
almi főnök
helyszínére
beszültek
zba. A se-
élyvonaton

e. Rémre-
a *deveseri*
ki az *ócsai*
szabó Lidia
om hónap-
latába. Pár
orma Sám-
abó Lidia
el nagyon
áltak. Tor-
lítotték. A
ijött, hogy
salta. Nem
nem halá-
kor éppen
a szakács-
a s tréfát
ent Torma
en szoron-
rentotta a
szer rálött
a *golyók*.
sban kiro-
i akarták,
ogott s ro-
üldöztek.
en s nem
ában hét-
akik letar-
zállították.
stét hétfőn
n megtör-

óczi-ut és
kávéház.
adta a tu-
opera-ká-
ulajdonos-
ona volt.
át lefizet-
kik érintő
k kiegyen-
pert indi-
akoltatást.
g a kávé-
at, hogy
okát. *Stei-*
k a külö-
a *végre-*
lították fel,
essékelték.
urcsa lát-

apesti ál-
ő jelentés
mü ezer-
5, bűnös,
a a buda-
A rend-
abja volt.
imutatja,
uton az
e. A múlt
endőség,
egésznek
at foglal
et. Meg-
amos-vas-
pen nem
is mód-
ékkönyv
és óvoin-
Székely
ajtóiroda

Veszprém
l Fodor
lótulajdo-
lött tartja
plébánia-

Titokzatos merénylet egy fiu ellen. Ma reggel egy asszony a Városliget bokrai között egy mezitelenül és eszméletlenül heverő 15—16 éves fiut állalt. A lába stráfkötéllel egy bokorhoz volt kötve, kezei pedig egy másik bokorhoz nyakken-dőjével voltak kifizetve. Az asszony nyomban rendőrért szaladt. Az előhívott 1847. számú rendőr a fiut a Bethesda-kórházba vitte, ahol eszméletre térítették. A fiu — amint magához tért — kínzó éhségről panaszkodott. — szerda óta egy falatot sem ettem! — mondotta. Borlevest adtak neki. Evés után azonnal mély álomba merült s azóta erős láza van. A fiu eltűnéséről a rendőrség már szerdán este értesült, amikor *Takács* Lázár Király-utcai ékszerész a főkapitányságon bejelentette, hogy *Mandl* Hugó 16 éves inasa, akit délután 4 órakor 30 koronával és egy ajánlott levéllel a főpostára küldött, eltűnt. Ugyancsak szerdán este 10 órakor jelentette a rendőrségnél fia eltűnését *Mandl* Samu utazó felesége, aki az Andrássy-ut 86. szám alatt lakik. A kétségbeesett anya elmondotta, hogy fia szolid, jó erkölcsű gyerek, aki sohasem szokott kimaradni. *Takács* ékszerész is hasonlóan vélekedett a fiuról és elmondotta, hogy a napokban egy 15.000 korona értékű ékszeret bízott a fiura és nem történt baj, így kizártnak tartja, hogy éppen csak a 30 koronával szökött volna meg. Az eltűnt fiu szülei rettenetes kétségbeesésükben nem tudták mihez fogjanak, amikor ma délelőtt az Andrássy-uti lakásukba beállított egy rendőr és elmondotta a jajveszékeltő anyának, hogy fia megkerült, a Bethesda-kórházban van. A megtört anya nyomban kocsi-ra ült és kihajtatott a Bethesdakórházba, ahol fiát meg is találta. A ki-állított izgalomtól beteg fiu elmondotta, hogy a gazdája szerdán délután harmincz koronával küldötte el a postára, hogy adja fel a pénzt. A Városház-téren két ember megröhint, fojtogatni kezdték, elveszítette az eszméletét és sejtelve sincs, hogy azután mi történt vele. A pénzt és ruháját elrabolták és a Bethesda-kórház mögött csak akkor ébredt föl, amikor a rendőr költögette. Roppant didergett a hidegtől. A fiu torkán a fojtogatás nyomai még most is láthatók. A kórházban az a vélemény, hogy az ékszerészinas homoszexuális emberek karmai közé került, akik a Károly-kaszárnyából a lakásukra cipelték, ott klooformmal elkábították és erkölcsstelen merényletet követtek el rajta. A merénylők ma éjszaka vitték ki a Városligetbe és mezitelenül a bokorhoz kötözve ott hagyták. A fiu ruhái, így természetesen az ajánlott levél és a pénz is hiányoznak. A Hermina-téri vilamos nyomattól tíz lépésvire, az Iparcsarnok közelében van az a sűrű bokros hely, hol a kis inas ki volt kötve. Lábának és fejének nyomai a felturt földben meglátszanak és megállapítható az is a csapásokból, hogy legalább két ember vitte a fiut oda. A bokor közelében kocsikerék-nyomok is látszanak. A rendőrség folytatja a nyomozást.

Titokzatos eset egy tengeri hajón. Lübeckből titokzatos, véres, kalandos eset jelentenek egy tengeri hajóról. Hétfőn délután a travemündi világítótoronyból vitorlás hajót vettek észre, amely *veszedelmel jelsz zászlót vont fel árbocára.* A révkalauz azonnal motorcsónakon indult el a bajban levő hajóhoz. Egy hamburgi hajóstársaság „Fortuna” nevű vitorlásra volt, amely uton volt Königsbergből Lübeckbe. A révkalauz a hajón rettenő dolgokat látott. A főárbcsozhoz odakötözve, s ulyosan megsebesülve, kínosan vergődött a hajó egyik fiatal tizenkilenc éves matróza, jobbra-balra tőle a fedélzeten feküdt a kapitány, a kormányos és a másik matróz alátlanul. Valamennyiükön súlyos sebesülések nyoma látszott. A vitorlást bevették a travemündi kikötőbe s azonnal ápolásba vették a szerencsétlen hajóvokat. A rendőrség azután a következőket állapította meg: Vasárnap este tíz óra-kor a tizenkilenc esztendő hajóinas a kormányon állott. A kapitány és a kormányos a kabinjukban voltak. Amikor néhány percz múlva mind a ketten a fedélzetre tértek vissza, a fiatal hajóslegény kiáltani kezdett és futva menekült kuczójába. A kapitány utána sietett és megkérdezte, mi történt, de a fiu nem felelt. A kapitány azt hitte, hogy alegénynek talán gyomor-görce van s ezért visszament kabinjába, gyomorcep-peket hozott s be akarta adni a fiunak, de ez kiütötte az üvegeskét a kezéből és szótlanul elfordult. *Stamm* kapitány erre ott hagyta a legényt és eltávozott. Hétfőn, hajnali negyedfél óra-kor a fiu parancs nélkül, maga jószántából fölkelte és rendesen végezte szolgálátát a hajón. A suhancz egyideig ott sürgött-forgott a fedélzeten, majd hirtelen hátulról, orozva rávetette magát a kapitányra, *kését tövig beledöfte a kapitány há-tába s azután egész lapoczkájáról lenyagta a bőrt.* Mind ez pillanat alatt történt, úgy, hogy mire a kormányos a dolgot észrevette, a legény már őt is megtámadta *késével beleszort baloldalaiba.* A kapitány és a koré-mányos ijedten elrohantak, de a dühöngő legény utá-nuk futott s amikor utolérte őket, *a kapitányt újból megsebesítette, ezúttal a jobboldalon, a kormányosnak pedig beleszort a hátába.* A kormányos most berohant a legénység kajútjébe, felköltötte az ott alvó második matrózt és visszavet a födélzetre. Amikor odaértek a súlyosan megsebesült kapitány *életre-halálra viasko-dott a megadult hajósinással.* A második matróz rá-velettel magát a dühöngő legényre, *késével hatalmas szurást ejtett a fején,* mire nagynehezen megfékeztek és a hajó árbocához kötötték. Hogy mi indította a ha-jóslegényt tettének elkövetésére, még nem tudják s az egész dolog még igen titokzatosnak látszik. A fiu febr-uár óta volt a hajón, mindig példásan viselkedett és kevésbeszédű, szorgalmak legénynek látszott. A súlyo-san megsérült embereket, köztük a merénylő hajóinasát

is, a lübecki kórházba szállították. A rejtelmes kalandra valószínűleg csak akkor fog teljes fény derülni, ha a sérült emberek annyira meggyógyulnak, hogy rész-letesen kihallgathatják őket.

Izgalmas tolvajhajsza. Ma délben a Dohány-utcában két detektív egy notórius zseb-tolvajt üldözött. A gonosztevőt menekülésében senki sem merete megakadályozni, mert az kezében nyit-tott kést villogtatott és leszurással fenyegette azt, ki eléje kerül. *Tólos* József és *Fazekas* Áron de-tek-tívek a Dohány-utcában sétáltak, amidőn *Tólos* egy ismerős alakot pillantott meg.

— Ott megy *Ruzicska!* — szólt társának, s már át is futott a tulsó oldalra, hogy elcsipje a rovott multu utazó-tolvajt. *Klós* *Ruzicska* Dezső fürgébb volt a detektívnel, egy pillanat alatt elő-rántotta a zsebéből nitva tartott zsebkését és fe-léje döfött a detektívnek. *Tólos* azonban kikerülte a szurást. A két detektív persze a menekülő gon-szoztevő után vetette magát és nemsokára az egész utca népe a sarkában volt a nyitott késsel menekülő zsebtolvajnak. Így tartott a vad hajsza végig a Dohány-utczán, a köruton keresztül. A tolvaj a Klauzál-utczába befordulva, keresztlüf-tott a Rákóczi-uton és sarkába a detektívekkel és az utána rohanó önkéntes üldözőkkel, a Rökk Szil-árd-utczába futott. Itt egy fiatal 19 éves iparos, *Szántó* Rezső odaugrott az előtte elrohanó *Ru-zicskához* és fellökte, amire odaért *Fazekas* Áron detektív is, rávetelte magát a késével elkeseredet-ten védekező *Ruzicskára* s elkeseredett küzdelem után maga alá gyűrte. *Tólos* segítségével összekö-tözték a dühöngő embert, kocsi-ra tették és úgy vitték be a hetedik kerületi kapitányságra. *Klós* *Ruzicska* Dezső egyike a legveszedelmesebb zseb-tolvajoknak, aki télen-nyáron utazgat és a vasuton vág eret az alvó utasokon. Két izben ült hosszabb ideig börtönben, de most már jóideje nem tudták kézrekeríteni, bár legutóbb erősen keresték a de-tek-tívek az országban mindenfelé, mert azt hitték, hogy ő is egyike volt azoknak, akik a flumei vona-ton *Wittmann* János képviselőt meglopták. *Ru-zicska* persze egyelőre vadul káromkodik és ta-gadja, hogy valami terhelné a lelkét.

Letartóztatott szélhámós. Egy körmönfont szélhámóst tartóztatott le ma a rendőrség. *Durcsányi* Gyula huszonkét éves hivatalnok az illető, aki legutóbb a „Molnárok Lapja” kiadóhivatalában volt alkalmazva, de mindenfelé, ahol megfordult, hol mint tengerész-önkéntes, hol mint orvostanhallgató vagy újságíró sze-repelt. Egy utazás alkalmával valamelyik utitársra meg-kinálta cigarettával. A finom szivarka izlett a fiatal-embernek és itt kezdődik a házasságszedelgési regény, amelyben a kalandor egy szegény cigarettagyártás-sal foglalkozó nőt kifosztott. Megkérdezte utitársától, hogy hol lehet ilyen cigarettát kapni. Ez megmondot-ta, hogy F. Anna Akácza-utca 22. szám alatt lakó leány készíti a cigarettákat. *Durcsányi* tengerészön-kéntesi uniformist vett magára és fölkereste a leányt. Néhány találkozás után szerelmet vallott neki. A lány hitt a fiatalembernek, megállapodtak abban, hogy egymásé lesznek és most kezdődik a hiszékeny leány kifosztása. *Durcsányi* mindenekelőtt elhitette a meny-asszonyával, hogy Pólabá kell utaznia s hatvan koronát kért kölcsön. A leány átadta a pénzt *Durcsányi*-nak. Elutazott, de a legközelebbi állomáson leszállott a vonatról és visszatért Budapestre, ahol a Ferencz-köruton egy cselédléány ismerősénél szállott meg. Hat nap múlva azután levelet írt F. Annának, hogy meg-érkezett. A leány magához hívta és két hónapig la-kott nála *Durcsányi*. Ezalatt F. Anna pénzen kiöltöz-ködött, majd azon a czimen, hogy beszerzi a házasság-hoz szükséges okmányokat, négyszáz koronát csalt ki a leánytól. Egyszerre azután azzal állott elő, hogy egy gazdag leányt kínál nekik. A kávéházban megismer-kedett egy háztulajdonosnővel, akinek sok pénze van. Megkérdezte F. Annát, mennyi végkielégítésre reflek-tál. A szegény leány először tudni sem akart a vá-lásról, de később megelégedett volna kétezzer koroná-val. A háztulajdonosnő azonban ezt az összeget so-kallotta. A tárgyalások abbamaradtak. *Durcsányi* is végleg elmaradt. Most a kifosztott leány feljelentette a szélhámóst a rendőrségen. *Durcsányit* ma beidéztek és letartóztatták.

Rendőri hírek. Csalás a jéggel. Ma reggel a főkapitányságra előállították *Gross* Hermann, a Sa-nítas fagyaltgyár mászálóját és *Hecht* Józsefet, a fő-városi jégművek elárúsítóját. Ezek összezártak a jégszállítással. A mászáló hónapok óta több métermá-zsa jeget könyvelt el, mint amennyit szállítottak s a differencián azután megosztottak. A gyár kára kétezer korona. — **Letartóztatott álbaró.** Április 24-én a Hun-gária-szállóban két szobát bérelt egy elegáns fiatal-ember, a bejelentőlapra „*Báró* *August* *Hegbäcker*” nevet írt. Ugyanaznap délután telefonált *Hellinger* Nádor-utcai ékszerészhez, hogy aranyórát és lánczot akar vásárolni. Az ékszerész segédje csakhamar meg-jelent s két értékes aranyórát és lánczot hozott magá-val. Az álbaró az értékesebbet választotta s azzal az ürügyvel, hogy azt megmutatja beteg édesanyjának, a szomszéd szobába ment. A segéd hiába várta visz-sza a báró urat, mert az a szomszédos szoba ajtaján át meglépett. Ma aztán távirat érkezett a gráci rend-őrségtől, hogy ott elcsíptek egy *Weghammer* Ottó nevű huszonhét éves szélhámóst, aki azonos a buda-pesti csalóval és külföldön több izben követett el ha-sonló szélhámósokodást. Az álbarót letartóztatták.

Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban fel-szerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

Akinek fájós foga van, vagy bármi okból orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. kir. egyet. tanár, a műfogászat szakorvosának fogorvosi intézetét ajánlhatjuk. A főváros ezen leg-első intézete Károly-körut 10. szám alatt legujabban áthelyezve, egyenesen erre a czélra átalakított helyisé-gekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalomtalan kezelését. A nm. vallás- és közoktatás-ügyi miniszter is elismerő leiratával tüntette ki a maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztá-lyában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meg-győződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogópótlások eszközöltetnek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

A kulisszák világából

— Színházi csevegés. —

(Leqördülő jüggönqök.)

Egymásután csukódnak be a fővárosi köszin-házak. Tegnap a Magyar Színházban, ma a Király-házban volt e szezon utolsó előadása. Hétfőn pedig — utolsóknak — a Vigszínház és a Népopera bucsu-zik a közönségtől.

Nagyon stilszerűen választotta meg mind a két színház az utolsó előadás darabját.

A Vigszínház ezt kiáltja felénk:

— „Nem szabad! . . . ezentul ide belépni!

A Népopera ellenben így hívogat, csalogat:

— „Gverünk csak! . . . nyaralni.

Mind a két felhívásnak sietünk szót fogadni.

(A hála.)

Igazán nem is lenne értelme, tovább nyitva-tartani a színházakat. Egy berlini szinigazgató — állítólag — rosszalja ezt a budapesti szokást:

— Berlinben másként csináljuk: — mondta — ha nincs kedvünk nyáron át játszani, bérbe adjuk színházunkat müncheni, hamburgi, drezdai vagy más társulatoknak. Ezek más műsorral, más sze-mélyzettel, új érdeklődésre számíthatnak és — te-kintve a leszállított nyári gázsiigényeket — tisztes-ségesen boldogulnak is.

Nos ez a bácsi nem ismeri a pesti viszonyokat, vagy nem hallotta a következő, jellemző, esetet:

A szezon vége felé, egy nagy családú polgár potva páholy-jegvet kapott egyik nagyon előkelő színházba, a házmesternője szivességéből, aki ab-ban a színházban alkalmazva van. Nem a szinpadon, nem is a nézőtérben van alkalmazva, hanem a pá-holyfolyosó végén egy nagyon tisztán tartott helyi-ségben, ahol jegvénkül bocsátja be a bizalmasan hozzá fordulókat: jobbra a hölgyeket, balra az urakat.

A polgárcsalád feje nobilis gondolkozásáról ismeretes. Nem szeret semmiféle szivességet, előzé-kenységet, ajándékot viszonzatlanul hagyni. Az em-lített este is folytonosan azon törte a fejét, hogyan revansálhatná magát.

Neje, az első felvonás után körültekintett pá-holyából és sóhajta mondta:

— Szegény házmesterné! Ma nem lesz sok ke-resete . . . kívülünk senki sincs az egész páholyo-soron.

— Hopp! meg van! — kiáltott örömmel a férj. És sietve elhagyta a páholyt, hogy a nénikénél vizitelve lerója hálaadóját.

(Nehéz czimkérés.)

A kávéházban élénk vita folyt afölött, mi lesz a *Herczeg* Ferenc jutalma azért a rengeteg szolgál-tért, amit az aradi választás alkalmával tett, s amelyvel sikerült tönkre tenni az irói népszerű-ségét.

— Hiszen már ugy is tudjuk, — jegyezte meg valaki — hogy ő lesz a kultuszminiszter.

— Meglehet, — mondta egy másik, — de ez még nem elég.

— Mi kéne még?

— Valami rangemelés . . .

— Az lehetetlen!

— Miért lehetetlen?

— Mert színete degradálás számba menne, ha egy *Herczegből*, akár bárót, akár gróftot csimálná-nak és nagyon furcsán hangzanék a *herczeg Her-czeg* czim.

— Marad még valami . . .

— Nos?

— Czézár! . . . Ez legjobban illik „Bizánc” szerzőjéhez.

(Kellémes szertap.)

Szoger Honka, a Néopera kitűnő starja és igazgatójának felesége, már több nap előtt megkezdte nyári pihenőjét, még pedig a kedves Keresztúrvárosi villájában.

Ott szándékozott bevárni azt az időt, amíg a Néopera szezonja befejeződik és az urával, s kis fiával Sanct-Moritzba utazhat.

Családjával elhelyezkedett a csinos tuszkulánumban, élvezte a jó levegőt, kertjének rózsáit és a jól kiérdemelt dolce far niente-t.

Ekkor azonban valami nem várt, rémhir hatolt el hozzá:

— A telepen vörhenyjárvány van kellekzében!

Több se kellett az örökké nyugtalan anyai szívnek. Ott hagyta a Szoger nagymamát, Márkus papát, Hervey Helénkét, s fogta a kis Imikét, rohant vele Alsóausztriába és elrejtőzött egy festői falucskába, fenyvesek és patakok közé, ahol semmi-féle járvány nem talál rájuk.

— Egy pár nap múlva már én is ott leszek. — örvendélt, a maga csendes mosolyával. Márkus Dezső. — És eljárom a jövő szezonbeli operett-szólószerepeket czimszerepét . . .

— Mi az? — kérdelem én.

— „A nevető férfi!”

(Szives marasztalás.)

Pallai Rózsiról megírtam már, hogy a jövő szezonról visszaszerződött a Vigszínházhoz. Adig is a Városliget egyik mulatóhelyén játszik, tánczol, énekel.

E napokban megjelent az új színházának igazgatói szobájában. Faludi Sándor fogadta:

— Hozta isten, Rózsika. Parancsol?

— Komor titkár ural szeretnék beszélni.

— Sajnálom, nincs itt é perczben . . .

— De megjön, ugy-e?

— Hogyne!

— Megvárom.

— Tessék helyet foglalni . . . de pardon! hogy magára hagynom . . . dolgom van . . . — oh, kérem . . .

Faludi Sándor elsielt és csak fél óra múlva jött vissza. Pallai Rózi még mindig ott ült és a „Le Théâtre” legújabb füzetében lapozott.

— Hogyan, még itt . . . ?

— Igen . . . mondja kérem, direktor ur, mikor jön már az a Komor?

— Nem sokára . . . azt hiszem augusztus 18-án . . . de meglehet, hogy már 17-én itt lesz.

Mert hát az örökké dolgozó Komorral az történt, hogy a direktóriója erőszakkal vakációzni küldte.

(16. üzet.)

Feld papáról mindenki tudja, hogy nagyon szívesen ad a Budapesti Színház tagjainak gázsit, előleget. — ha van pénze. Csak az a baj, hogy ritkán van.

Ma délelőtt a legújabb slágernek ígérkező „Éjjeli ügved” próbáján, megszólítja az egyik színészt:

— Direktor ur . . . kéréssem volna . . .

— Hadia hollani.

— Husz korona előleget kérek.

Feld papa merően a szemébe nézett, azután rémkomolvan így szólt:

— Borátom, Aianlom magának egy jó üzlet. Adja nekem ma tíz korona. . . én adok noának holnap husz korona előleg. . . Gemacht?

(Félreértés.)

Azvai barátom, akiről a minap már szóltam, azóta is szorgalmasan látogatja a Budai Színház. Különösen annak udvarát.

Ott settenkedik az árnyékos helyeken és lesi, hogy a kórus odabenn elvégezze a dolgát s kitóduljon szellőzködni.

Az érdeemes agasztványt, ez idő szerint csak a kórus egyetlen tagja érdekli: Miczi! Akinek önzetlen, odaadó, hű szerepe mélyen megragadta.

Nem gvöz e kis leány szép és jó tulajdonságairól beszélni. Milyen ügyes, milyen vig, milyen jószívű . . .

— És különösen, milyen intelligens!

Eppen erre a végszóra lépett hozzánk Miczike. — Mondd csak kicsikém — fordult hozzá a hajlott koru gavallér, — nem jobb lenne, ha ma nem mennénk vendéglőbe, hanem nálam vacsoroznánk. . . ?

— Nálad? — szólt, nem tulságos elragadtatással a kicsike.

— Rendeltem idei libát uborkasalátával . . . nagyszerű hideg halat tatár-mártással . . . tejszínhagos diótortát . . . ananászepret . . . őszi baraczkot . . . van kitűnő öborom . . . és akad egy pár üveg francia pezsgő is. Jó lesz?

Miczike szereti a jó ételt-italt. Közelebb simult az öreghez és szenvedélyes hangon mondta:

— Jó lesz!

— Aztán meg — kecsgettette a bácsi tovább — nálam találod Jókait, Mikszáthot, Petőfit.

— Mhm. — duzzogott a leányka. — jobb szeretnék egyedül veled lenni. Azok majd mindent ciesznek-iszznak előlünk!

Nagyot nevettem és menőfélben hátraszóltam:

— Gratulálok! Csakugyan nagyon intelligens a kisasszony!

(Nesze neked!)

Vendéi tata a Jardin de Parisban vendégszerepel. Érzélgős dalokat énekel. Mert ehez is ért. Azután meg a komoly dalok fokozzák az étvágyát.

Ezt tegnap is tapasztalta, amikor olyan fölségesen izlett neki a Gundel vendéglő leve-se, hogy két porciót is bekebelezett belőle.

Ebéd után, amikor már a fekete kávé mellé egy vastag szivart is elszívott, szinte lírai hangulatba ringatolozva kiálltotta:

— Fizetek!

Kivételesen nyomban ott termett a főpinczér és vele együtt a pikkoló is odasomfordált.

— Leves! — kezdte a diktálást maga a főpinczér.

— Két leves! — korrigálta ki a borju, nehogy bliccelés történiék.

A tata elégedettsége pulkavaragnak adott helyett (hogy majd ő hallgat el egy porció levest!) és dühösen ordította:

— Csak azért is . . . három leves!

Alig hogy távozott, a pikkoló három nvaklevelet kapott a főurtól, hogy máskor ne mondion be kevesebbet, mint a vendég.

Egy látcsöves ur.

(*) Magyar bemutató Bécsben. A Preie Volksbühne és a Residenzbühne igazgatója, Arthur Rund elfogadta előadásra Mohácsi Jenő hírlapíró és színműíró „Fejedelmi hajó” című drámáját. Ennek az eseménynek külön érdekessége az, hogy a „Fejedelmi hajó” a magyar színpadokat megelőzve, Bécsbe kerül legelőször színpadra. Mohácsi Jenőnek különben a jövő évben Budapesten is színpadra kerül egy balletje.

(*) Főherceg mint festő. Nagy Zsigmond, Parisban élő festőművész néhány hétre Budapestre érkezett, hogy itt József Ferencz főherceg arcképét megfestse. A portré, amely már jóformán elkészült, a fiatal főherceget arannyal átszótt, kék brokátháttér előtt ábrázolja, amint festőzubbonyban festőállvány előtt ül és anyjának, Augustia főhercegnőnek arcképét festi. A fiatal főherceg valóságos szakértő modell. Lelkes festő. Eddig csak minta után dolgozott, de most él az alkalommal, hogy Nagynál a természet után való rajzolásban szerezzen készütséget. Jelenleg József Ferencz főherceg a nevelőjével, Kratochwill őrnaggyal egy lengyel zsidó modellen dolgozik, akinek jellegzetes Shvlock-feje van. A főherceg rajzai nagyon erőteljesek, erős markáns vonásokat tüntetnek föl és kiváló festői talentumról tanuskodnak.

(*) A müncheni ünnepi előadások. A minden év augusztus és szeptember havában az egész világ érdeklődésével kísért müncheni ünnepi előadások műsorába az idén Strausz Richárd Ariadne Naxosban című operáját is felvették. A mű négy-szer fog színpadra kerülni a Residenz-theaterben és pedig kétszer a szerző személyes vezetésével. A Nibelung gvürü és a Tristan és Isolda összes előadásait, valamint a Mozart Don Juan, Szóktetés a szerailból, Figaró házassága és a Così fan tutte előadását a nálunk is jól ismert Walter Brunó fogja vezetni, míg a nürnbergi mesterdalosok négy előadásának élén Röhr udvari karmester fog állani.

(*) A Magyar Színház múlt szezonja. A Magyar Színház szerdán fejezte be idei, 1912—1913-iki színházi évét, amelynek statisztikája a következő: A Magyar Színház rendezett összesen 375 előadást; ebből 13-at a Budai Színházban. Az előadások közül 17 volt a berlini Kleines Theater vendégjátéka, 2 a Rákosi-féle színésziskola vizsgálati előadása. A színház saját személyzetével rendezett előadások során a következő darabok, a következő előadási számmal kerültek színpadra: Brezeda ur 9, Az apostol 6, A napraforgós hölgy 12, A miniszterelnök 34, A farkas 122, A nagyur 13, Róza néni 13, Tavasz ünnep 10, Királyok 12, Az isteni szikra 11, Kék madár 41, A frankfurtiak 22, A kis lord 5, A gunyvacsora 1, Hivatalnok urak 2, Karenin Anna 4, A sasfők 1, A rablólovag 14, Szerencse fia 9, Orvosok 1. A színház 354 előadása közül 254-et foglaltak le a magyar szerzők művei.

(*) Gluck-émlék Bécsben. Bécsben egy nagyobb bizottság alakult, amely szobrot akar állítani Christoph Willibald Glucknak, a nagy muzikusnak, aki élete legproduktívabb részét a császár-városban töltötte el. Itt volt huszonöt esztendőn át az udvari színház karmestere 1748-tól. Itt ment át művészeté azon a nagy változáson, amelynek eredménye az „Orfeusz”, az „Alkestis” és az „Ifjénia Auliszban”. A szoborbizottságnak az a terve, hogy az emlék alapkövét 1914. július 2-án, a mester 220-ik születésnapján teszi le.

(*) A soproni magyar színház. A soproni színház Thury Elemér igazgató bukásával gazdálanná vált és most az irányadó körök maguk is tanácstalanul állanak a színház jövő sorsával szemben. Eddig ugyanis két kombináció merült fel. Szabó Ferencz, a nyitrai színház igazgatója és Batizfalvy Elza énekesnő, külön-külön jelentkeztek a városi tanácsnál a színház elnyeréséért. Most azonban új pályázó is jelentkezett Polgár Károly pozsonyi igazgató személyében, aki bejelentette, hogy április és szeptember hónapokban minden nap, a többi téli hónapokban pedig októbertől ápriliséig hetenként öt előadási tartana Sopronban elsőrendű lársulatával és kéthetenként operaelőadásokat is rendezne.

(*) Színházak hírei. A Vigszínházban holnap, szombaton, a Trilby, Du Maurier szenzációs drámáját adják Varsányi Irénnel és Fenyvesi Emillel a két vezetőszerepben. Délután vizsgaelőadásul a színészegyesületi iskola növendékei eljátszzák a Robinsonokat, Makai Emil bohózatát, a Miczi bárónőt, Albini Félix dallamos operettjét, a két darab között pedig hangversenyszámokat adnak elő. Vasárnap délután is lesz vizsgaelőadás, Wilde Salome című drámája, az Egy kis vihar című párosjelenet és hangversenyszámok töltik be a programot. Vasárnap este az Őrnagy ur kerül színpadra Hegedűs Gyulával a czimszerepben és Varsányi Irénnel Paulette szerepében.

A Budai Nyári Színházban holnap lesz az első előadása Beldi Izor és Zerkovitz Béla Aranyeső cz. operettjének. Az előadást Tábori Emil rendezi. Roják Nándor karmester dirigálja, a táncokat Láposi Gusztáv tanította be. A főbb szerepeket Felbő Rózi, Barthó Etel, Tábori Bálint, Cseh Iván, Kardoss, Kövesi és Szigeti játsszák. Az Aranyeső előadását vasárnap, kedden és szerdán megismétlik.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© A walesi herceg léghajós utja. Londoni jelentés szerint Edward Albert walesi herceg régi vágya telejsült tegnap. Mindig szeretett volna légiutat tenni, de az udvar ellenzte. A király sohasem engedte, hogy repülőgépre üljön, tegnap mégis beleegyezett, hogy felszálljon egy katonai kormányozható léghajóval. A léghajó eddigi utain megbízhatónak látszott és a trónörökös tegnap ezzel repült Charlboroughig. Fel óráig tartott az ut oda és vissza és Albert herceg nem gvözte eléggé dicserni a repülés gvőnyörűségét.

© A repülés martirja. Párisi jelentés szerint Solanier fiatal pilóta — alig volt 21 éves — tegnap halálra zuzta magát. Monoplánján Reimsból Chalonsur Marneba akart repülni, ez lett volna első nagyobb utja, pompásan indult s közel 100 méter magasságban szállott, mikor gépe felbillent és lezuhant. A szerencsétlen aviatikust holtan szedték ki aeroplánja romjai alól.

© A légi omnibusz. Pétervári jelentés szerint az orosz Sikorski ott rendkívül érdekes kísérletet folytat egy hatalmas új repülő alkalmas-sággal. Az aviatikus óriási arányú duplafedelű repülőgépet konstruált, amely bizvást nevezhető levegőben uszó omnibusznak. A készülék, amelyben kényelmesen elfér 12—15 ember, társaskirudulásra alkalmas. A szerkezete igen hasonlatos a Farman-féle duplafedelű repülőgéphez. Az omnibuszt 100 P. S. lóerős motor hajtja, amely elől és hátul elhelyezett négy légesavart hoz mozgásba. Sikorski pár nappal ezelőtt öt utassal fölszállt Pétervárott.

ezonja. A
dei, 1912—
tisztikája a
t összesen
körben. Az
es Theater
kola víz-
zetével ren-
darabok, a
szinre: Bre-
s hölgy 12,
nagyur 13,
yok 12, Az
kfurtiak 22,
ok urak 2.
ag 14. Sze-
4 előadása
zők művei.

en egy na-
akar álli-
agy muzsi-
a császár-
szendón át
ltt ment át
lynek cred-
az „Ifjania
terve, hogy
a mester

A soproni
val gazdát-
aguk is la-
sorsával
zió merült
azgatója és
jelentkeztek
Most azon-
ároly po-
tette, hogy
en nap, a
51 áprilisig
elsőrendű
lasokat is

an holnap,
zios dráma-
millel a két
a színész-
Robinsono-
nót, Albini
özött pedig
delután is
drámája, az
versenyszá-
az Ország
zerében és

ÖZÁS

utja. Lon-
esi herceg
ettett volna
írálv soha-
znap mégis
mai kormá-
tjain meg-
gnap ezzel
az ut oda
elégé di-

ntés szerint
— tegnap
ból Chalou
a első na-
méter ma-
ent és le-
an szedték

entés sze-
ekes kísér-
alkalmos-
afedelü re-
vezeteli le-
amelyben
kírásról
a Farman-
buszt 100
s hátul el-
a Sikorski
Pétervároft.

A gacsinaí katonai gyakorlóter fölő röpült, att nagy magasságban néhány kört csinált, majd visszaröpült Pétervárra. A megtett ut mintegy 80 kilométer. Az erős motor mellett is az omnibusz átlagos sebessége nem több 90 kilométernél.

© **Brindejone Stokholmban.** Stokholmban nagy ovációkkal fogadták a bátor francia pilótát, Brindejont, aki Szentpétervárról Revalon keresztül oda repült, Reváltól Stokholmig a távolság 750 kilométer és Brindejoneknak több, mint háromszáz métert kellett a Balti-tenger felett megtennie. Az aviatikus Dánián, Németalföldön és Belgiumon keresztül készül Párisba vissza térni.

FŐVÁROS

A tanács a közérdek ellen

— Az autobus nem sürgős a tanácsnak, az Erzsébet-sugarút annál sürgősebb. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 27.

Minden olvasónk objektív megítélésére bizzuk, hogy a főváros közönségének szempontjából mi a sürgősebb és fontosabb városi feladat? Az *autobusz-üzem létesítése* és ezzel egy új, jó és gyors közlekedési eszköz forgalombahelyezése, vagy pedig az *új városközúttal* kapcsolatban az *Erzsébet-sugarút* vonalvezetésének ügye? Az autobus, mely a mai közlekedési eszközök hiánya, vagy elégtelensége következtében a fejlődésében megbontott kültelek új életre keltésére van hivatva, avagy pedig az Erzsébet-sugarút, mely a legutóbbi évtizedek legjelentősebb városrendezési problémája és amelynek megvalósítása tengernyi millióiba és sok-sok esztendői munkásságába fog kerülni a fővárosnak?

A főváros tanácsa telicésséggel érthetetlen és eléggé el nem ítélhető módon — *lemondott az autobus-üzem létesítéséről* és *szükség esetén a Erzsébet-sugarút létesítésének kérdését*, melyet ma vitt a pénzügyi bizottságok elé. A tanácsnak ez a ténykedése valóságos aránytalanság a főváros közönsége érdekeinek. Az autobus-üzem megvalósítása benne él a közönség lelkében, az *Erzsébet-sugarút ügye pedig ma sem ezélt csakélt, mint nagregbeséltését a vezérük bukása miatt hitelüket veszített és állásuk indult VII. kerületi bizottsági tagoknak.* A polgármester kacsérkodik a VII. kerületiekkel, akiket ezzel az ügyvel magának meghódítani akar, mert megeseit a legutóbbi időben. — a politikai vonatkozású kérdésekben — hogy ez a derék társaság szembekerült a polgármesterrel. A VII. kerületi bizottsági tagok viszont azt várják ettől a javaslatától, hogy a fölük elfordult polgárság megint feléjük fordul, látva azt, hogy a polgármester és a tanács még mindig kedvében jár Ehrlichéknek. Az igazság pedig az, hogy az egész javaslatnak *semmiféle gyakorlati értéke nincs*, mert a pénzügyi bizottság mai határozatát még százszor feldöntheti — a közgyűlés.

De vonjuk le a tanácsnak ebből a furcsa ténykedéséből azt a tanulságot, hogy süket és indolens a főváros egész közönségét érintő nagy kérdésekkel szemben. Ellenben bevezeti az ígért földjére a könnyven megalkuvókat, szívesen ígér hetet-havat a VII. kerületi klikknek, hogy a polgármester és tanács tekintélyének leple alatt port hintsenek egy kerület polgárságának szemébe, mely azonban már tisztán lát, a bolondítgatásnak fel nem ül, és *nem hajlandó az autobuszért cserébe egy semmit-érvő ígérettel beérni.*

)(**A kórházi élelmezés — házi kezelésben.** A fővárosi kórházak évi költségeinek állandó emelkedését rendszeresen azzal magyarázták és mentegettek, hogy drága az élelmezés ellátása. Ezen a panaszon most segítenek. A pénzügyi bizottság ma elfogadott egy javaslatot, amely kimondja, hogy a *főváros valamennyi kórházában 1914. január elsejétől az élelmezést házilag látják el s a vállalati rendszerrel megszüntetik.*

)(**A középítési bizottság ülése.** A középítési bizottság ma délután dr. Bódu Tivadar alpolgármester elnöklésével ülést tartott. A napirend tárgyalása előtt Wellisch Alfréd a Géza-utca egy

részn járda lefektetését sürgette. Az elnöklő alpolgármester erre a felszólalásra megjegyezte, hogy a háztulajdonosok költségére fekteti majd le a járdát a főváros. *Benedek Dezső* a Hungária-ut megnyitott és a VII. kerületben fekvő szakaszának rendezését és gázzal való világítását kívánta. Az utépítési és csatornázási ügyosztály kidogozta a Kelenföld csatornázási tervét s azt ma azért vitte a középítési bizottság elé, mert a földművelésügyi minisztériumban sürgetik a kérdés letárgyalását. A csatornázás az ügyosztály szerint csak úgy vihető keresztül, ha ezt a hegyi vizek levezetésének kérdésével hozzák kapcsolatba. A tervek szerint három főgyűjtőcsatorna épülne, körülbelül 2.750.000 korona költséggel. A bizottság *Benedek Dezső, Fischer József és Kausser Gyula* felszólalása és *Fock Ede tanácsos*, továbbá *Boehm Ágost* műszaki főtanácsos felvilágosításai után a tervekhez hozzájárult.

)(**A főváros bérbeveszi az Erdéy-szantóriumot.** A pénzügyi bizottság mai ülésén a közegészségügyi osztály előterjesztést tett a Bakáts-téren levő *Erdéy-féle szantóriumnak* 1913 augusztus 1-től három évre *való bérbeadására évi 44.000 korona bér ellenében.* Az ügyosztály azzal indokolja ezt az előterjesztést, hogy a székesfővárosi balparti kórháznál nincs megfelelő szülészeti osztály és amíg a Szent István-kórházban szervezett szülészeti pavillon felépül, addig is gondoskodni kell a szülő nők ellátásáról. A szantóriumot, amely ma 44 ágyval bír, a főváros 80 ágyra egészítené ki. *Az orvosok fizetésére 2800 koronát vett fel az előterjesztés, az élelmezés tekintetében pedig más uton kíván gondoskodni.* A bizottság báró *Herzog Péter, dr. Bárczy István* polgármester és *Buzay Károly* tanácsos hozzászólása után a bérlethez a *kényszerhelyzetre való tekintettel* hozzájárult.

)(**A pénzügyi bizottság ülése.** A pénzügyi bizottság ma délelőtti gróf *Festetics Géza* tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen *Muzsikó István* és *Pichler Ottó* fogalmazók voltak az előadók. A bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a pesti ág. hitv. ev. magyar egyháznak kőbányai temploma fölépítésére ötévi haladékok adjanak. — A Magyar izr. kézmű- és földművelési egyesület azzal a kérelemmel fordult a fővároshoz, hogy a X. Téglagyár-dűlőben levő fővárosi telekből 22 holdat mezőgazdasági és konyhakerti célokra kibérelhessen. A városgazdasági ügyosztály azt javasolta, hogy a terület 12 évre adják bérbe, még pedig holdanként az első hat évben 82, a másik hat évben 100 korona bér fejében. A bizottság ehhez hozzájárult. Ezután a főváros 1912. évi zárszámadását tárgyalta, amelyet *Acz Ferencz* főszámadatáncos ismertetett. Ehhez a kérdéshez elsőnek *Feleki Béla* szólott hozzá, aki rámutatott arra a körülményre, hogy míg eddig a zárszámadások tetemes felesleggel zárultak, addig ez a felesleg az 1912. évben 104.000 koronára sülvend le. A bevételek, sajnos, rohamosan apadnak, ami valószínűleg a rossz gazdasági viszonyoknak a következménye, de kellő előrelátással és a tulajdonság szigorú korlátozásával még sem lett volna így rossz az eredmény. Nagy óvatosságra int a jövőben. — *Dr. Pető Sándor* elfogadja a zárszámadásokat, de szerinte, ki kellett volna emelni azokat az összegeket, amelyek a nagy differenciál előidézték. — Gróf *Festetics Géza* felvilágosításai után *Walder Gyula* szólalt fel, aki hozzájárult *Feleki fejtegetéséhez.* Az 1912. évi mérleget bírálta ezután és megállapította s megnyugvással vette tudomásul, hogy a községi alap bevételei emelkednek. A kiadásoknál azonban megütközött a személynél javadalmazásának, a nyugdíjkiadásoknak, a hivatalos helyiségek bérletének és a különféle segélyeknek óriási emelkedésén. A pénzügyi bizottság ezután egyhangulag hozzájárult az 1912. évi zárszámadásokhoz. *Dr. Harrer Ferencz* tanácsos ismertette ezután a *központi városközségi elhelyezésének* ügyében készített ügyosztályi előterjesztést, amelyet már a középítési bizottság is letárgyal. Ennél a kérdésnél dr. *Bródy Samu* halasztási indítványt tett. Szerinte a városközségi elhelyezésének kérdése oly fontos, hogy meg kell várni, amíg a kérdésben a közvélemény kialakul és amíg a kerületek egymás között megfelelő megállapodásra juthatnak. Nem kívánja azonban halasztani az *Erzsébet-sugarút* vonalvezetésének ügyét és hozzájárul, hogy azt már most véglegesen megállapítsák. Hozzájárul ehhez azért is, mert az *Erzsébet-sugarút vonalvezetése az új városközúttal szoros összeköttetésben nincs* és mert ebben a kérdésben bizonytalanság uralkodik, amit végre meg kell szüntetni. *Dr. Bárczy István* polgármester elfogadja *Bródy Samu* indítványát már csak azért is, mert a legutóbbi tanácsülésen is szó volt a kérdés ily elintézéséről. *Dr. Springer Ferencz*, báró *Herzog Péter*, *Havassy Rezső*, *Sigray Pál*, *Márkus József* és a polgármester ismételt felszólalásai után a bizottság elfogadta dr. *Bródy Samu* halasztó indítványát, egyúttal az *ügyosztályi javaslat értelmében megállapította az Erzsébet-sugarút vonalvezetését.* A bizottság ezután elfogadta a fertőtlenítő-intézetek 1914. évi költségelőirányzatát és megállapította a Szent Rókus- és Szent János-kórházi alapok 1912. évi zárszámadását.

)(**Az autobus és a polgárság.** Az autobus érdekében holnap, szombaton két népgyűlés lesz a fővárosban. Az egyik este 7/27 órakor a budai Vigadóban lesz, amelyen az I—III. kerületek városatyái foglalnak állást az autobus mellett. Nagyobb szabású gyűlés lesz, amelyet a VII. kerület polgársága rendez este 8 órakor a függetlenségi pártkörben (Wesselényi-u. 41. sz.) és amelyre az alábbi meghívókat küldik szét.

A főváros mostoha közlekedési viszonyait régóta sanyli a VII. kerület, melynek külterjes fejlődését egyrészt *mesterséges akadályok*, másrészt a *közlekedési eszközök lassúsága, hiánya és elégtelensége* gátolja. Nem először emeljük fel szavunkat e kérdésben, de kérésünk, jogos követelésünk az illetékes tényezőknél mindaddig siket fülekre talált. *Az autobus-üzem életbeléptetésétől jóval várhatjuk a mai tarthatatlan állapotok megjavulását, a forgalom jobb és gyorsabb lebonyolítását és ezzel együtt a VII. kerületi külső részek fejlődését. Láthatatlan kezek azonban most is abban mesterkednek, hogy az autobus-üzem közgyűlési tárgyalása hátráltassék és ezzel ennek az egész polgárságot érintő jelentős ügynek megvalósulását teszik kockára.*

Nekünk — VII. kerületi polgároknak — meg kell értenünk a főváros tanácsával és a törvényhatósági bizottsággal, hogy az *autobusz-üzem gyors megvalósítása* az egyellen módja annak, hogy belátható időn belül történiék valami kerületünk elhanyagolt közlekedési viszonyainak megjavítása érdekében. *Fel kell emelnünk tiltakozó szavunkat az autobus-kérdés elhalasztása ellen és éppen ezért szombaton, a hó 28-án, este 8 órakor gyűlést tartunk a VII. ker. függetlenségi pártkörben (VII. Wesselényi-u. 41. l.), ahová elvárunk mindenkit, aki e kérdés nagy horderejét megértve, velünk együtt akar küzdeni a VII. kerület jövő fejlődéséért, boldogulásáért.*

)(**Hárommillió kórházbővítés.** A *Szent László- és Gellért-kórházakat* a főváros modernizálni akarja. A tizenkilenc esztendővel ezelőtt épült *László-kórház* mint járvány-kórház mai berendezésével valóságos fészke a ragályos betegségeknek. Egyik beteg a másikat fertőzi, mert az elkönyítési rendszer hiányzik. Az utóbbi időben észlelt mizériák hatása alatt a tanács elhatározta a két járványkórház megfelelő kibővítését. *Hönlő Dezső* műszaki tanácsost bízták meg a tervezéssel, aki kidolgozta a terveket, amelyek alapján a megfigyelés elhelyezés, a konyhai ellátás teljesen modern lesz a két kórházban. Megszűntetik a kályhafűtést a Gellért-kórházban és az eddigi 200 szemlévre alkalmas kórházi konyha helyett is teljesen új nagy konyhát emelnek. Az új építkezések (11 új épület, teljes renoválás, gőzfűtés stb.) költsége közel 3 millió. A pénzügyi bizottság ma tárgyalta a terveket és *Hönlő* műszaki tanácsos előadása után vita nélkül *measzavasták* azzal a kikötéssel, hogy az építkezést csak akkor lehet megkezdeni, ha lesz olcsó pénz.

)(**A tisztviselőtelepi templom.** Néhány esztendővel ezelőtt *Izabella*, főhercegnő védnöksége alatt országos bizottság alakult az I. Ferencz József jubileumi templom építésére. A megindult tárgyalások alapján a székesfőváros közönsége a templom helyéül a X. tisztviselőtelepi Rezső-teret ajánlotta fel. Az építő bizottság a templom tervek beszerzésére most 1914. évi január 15-iki határidővel nyilvános tervpályázatot hirdet magyarhonos építésszek között. A feltételek szerint a templom 3000 hívő befogadására szolgáljon és a fővárosi plébánia templomok típusához alkalmazkadjon. Az összes építési költség 1.000.000 koronára rughat, ebbe az összegbe azonban nincs beleszámítva a berendezés és felszerelés költsége, oltárok, orgona, szobrok, festmények stb. A pályatervetket tizenegytagu bizottság fogja elbírálni, amelynek elnöke báró *Forster Gyula*, az építő-bizottság elnöke. A bizottság előadója *Kabdebó Gyula* műszaki tanácsos. A pályadíjak a következők: első díj 6000 korona, második díj 5000 korona, harmadik díj 4000 korona, negyedik díj 3000 korona, ezenkívül két tervet egyenként 1500 koronával megvásárolnak. Az építéssel az építetők a díjnyertesek valamelyikét kívánják megbízni. A terv-pályázathirdetés programja és a telek helyszínrajza a főváros építkezési ügyosztályában (Központi városközség, III. emelet 333. sz.) július 1-től kezdve déli 12—2 óra között szerezhető meg.

EGYESÜLETEK

(—) Az **Allami Tisztviselők Országos Egyesülete** az 1909. évi kolozsvári kongresszus elhatározásának megfelelően ez idén Győrött fogja megtartani a IV. országos kongresszust. A kongresszus idejéül az országos egyesület igazgatóválasztmánya f. évi szeptember 20—22. napjait tűzte ki. A győri kongresszus tárgysorozatán találjuk a többek közt: 1. a szolgálati pragmatika érdekében való újabb állásfoglalást, 2. az automatikus előlépés szorgalmazását, 3. a fizetés- és státuszrendezésből kihagyottak helyzetének javítására és 4. a nyugdíjtörvény ki nem elégitő intézkedéseinek megfelelő kiegészítésére, illetve módosítására irányuló kérelmeket, továbbá 5. azt a javaslatot, mely az új nyugdíjalap jóvedelmének tisztviselői jóléti intézményekre fordítását célozza.

(—) A **Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület** Debreczen városára is kiterjesztette működési területét, ahol egy nevelőintézetet is állított föl. *Gallóvits* Jenőnek, a DMKE agilis alelnökének tevékenysége folytán megalakult az egyesület debreczeni osztagja, amely szeptember végén tartja ünnepélyes közgyűlését. E közgyűlésre hivatalos lesz a közoktatásügyi miniszter, a megyei és városi notabilitások, valamint a DMKE szegedi központja is. *Dániel* Ernő báró vezetése alatt. A közgyűléssel kapcsolatban lesz a már említett, 200 növendéket befogadó, modernül berendezett nevelőintézet ünnepélyes felavatása is.

(—) A **Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete** visegrádi üdülő-telepén tagjainak ingyenes lakást és indokolt esetben ellátást is biztosít. A kellő elhelyezése végett ajánlatos sürgősen jelentkezni.

(—) **Új szanatórium.** Debreczenből jelentik: A debreczeni Augustia szanatórium, melyet szegénysorsú tüdőbetegek részére a József Kir. Hercegi Szanatórium Egyesület épített, két héten belül teljesen tető alá kerül. A nagyerdő fái között gyönyörűen bontakozik ki a hatalmas építmény, amely 150 ágyra tervezett, de 180 beteg is elhelyezést találhat benne. Tegnap az egyesület részéről Debreczenben jártak *Lukács* György v. b. t. i. elnök, *Pakots* József főtitkár, dr. *Gesztli* József igazgató főorvos és *Jendrassik* Alfréd miniszteri osztálytanácsos műépítő és a szanatóriumhoz vezető csatornázás, vízvezeték és ut kérdésekben tárgyalásokat folytattak a városháza, amelyek teljes eredményre vezettek. A szanatórium a jövő tavasszal megnyílik. A megnyitáson részt fognak venni József főherceg és Augustia főhercegnő is.

Nyílttér

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

NESTLÉ FÉLE
Csészemók, üdítők, és gyomorbetegségek részére **GYERMEKUSZIT**
A legjobb alpesi tejből készül
Füzetet a „Gyermekápolásról” ingyen küld:
Nestlé, Wien, I., Bikersstrasse 11.

Az ÚJSÁGKIADÓK OTTHONA
igaz őszinte fájdalommal jelenti
Singer Zsigmondnak
a Pester Lloyd főszerkesztőjének, főrendiházi tagnak, az Újságkiadók Otthona alapító tagjának elhunytát.
Intézményünknek nemes pártfogója és barátja volt. Emelkét kegyelettel fogjuk megőrizni.

TANÜGY

= **Vádak egy tanító ellen.** Dr. *Goldner* Hermann nagyszalontai izr. hitközségi elnök és *Radó* Ferencz tanító a napokban összekülönböztek. A tanító súlyosan megsértette *Goldner*t, mire ez bottal torolta meg a sértést. Az affér után az iskolát fentartó izraelita hitközség képviselőtestülete rendkívüli közgyűlést tartott tegnap délután. Az elnök megnyitó szavai után dr. *Goldner* Hermann nagy izgalomban szólalt fel s *Radó* tanító szereplésével foglalkozott. Valóságos bűnlajstromot tárt elő: a vallás szabályait egyáltalán nem respektálja s nyilvános helyen a hitközség alelnöke jelenlétében tüntető módon rendel olyan ételeket, amiknek élvezetét a zsidó vallás tiltja, szombati napon az utcán cigarettázik, kocsin jár, ami a zsidó erkölcsökben nevelt növendékeire a legrosszabb hatást teszi. *Goldner* kérte, hogy fogadják el lemondását. A közgyűlés nagy megütközéssel hallgatta a vádakat, azután egyhangú határozattal kimondotta, hogy miután *Radó* Ferencz viselkedése, veszélyezteti a rábizott gyermekek jövőjét s mert a képviselőtestület a tanítót sajnálatára állásából el nem mozdíthatja, működési körétől elvonja s **többé a hitközség iskolájába be nem enged.**

= **Tanítóegyesületi közgyűlés.** Az Izraelita Tanítóegyesület 1913 július hó 2-án Eötvös-émlék-ünnepet és rendes közgyűlést tart. A közgyűlés helye: Budapest, (VII., Sip-utca 12., II. em.) a pesti izr. hitközség székházának díszterme.

= **A budapesti török-magyar iskola.** A török császári kormány a magyar tanügyi kormány beleegyezésével és ellenőrzése mellett dr. *Gyulai* Ágost igazgatója alatt iskolát tart fenn Budapesten azon török ifjak magyarnyelvű tanulmányainak előmozdítására, akik különböző itteni fő- és középiskolákban és nagyobb gyárakban, mint gyakorlati tanulóknak is folyik, jeles orientálistáknak, dr. *Mészáros* Gyulának vezetésével, olyan magyar ifjak számára, akik a török nyelvet megtanulni óhajtnak. Ez iskola évvégi vizsgálatai június 24-én folytak le *Ahmed Hikmet* török császári főkonzulnak és dr. *Erődi* Béla főigazgatónak, a magyar kormány képviselőjének s az orientális tudományok régi magyar művelőjének jelenlétében. A török ifjak a magyarnyelvű olvasásban, írásban és beszédben, a magyar történelem és irodalom egyes részeiben szép jártasságot mutattak be. Hasonlóképpen igen meglepő eredményt tanúsítottak a magyar ifjak a török olvasásban, írásban és török szövegek megértésében.

= **Iskolai beiratás.** A budapesti VIII. ker. állami főgimnáziumhoz tartozó IX. ker., Mester-utca 67. szám alatt elhelyezett osztályoknál az 1913—14. iskolai évre való beiratás július hó 2-án, szerdán délelőtt 8 órakor lesz az I. osztályra, az említett ház I. emeletén. A beiratáshoz a IV. elemi osztály elvégzését igazoló bizonyítvány, anyakönyvi kivonat és újraolvasási bizonyítvány szükséges. A beiratási díj 17 korona 20 fillér.

= **Elégedetlen tanítók.** Debreczenből táviratozzák: Az alsószabolcs-hajduvidéki református tanítóegylet ma tartott gyűlésén elhatározta, hogy a fizetésrendezéssel elégedetlenek lévén, a kérdést napirenden tartják és az országos szövetségi gyűlésen tárgyalni kívánják.

= **Felvétel tanárképző-intézetbe.** A m. kir. kereskedelmi tanárképző-intézet a jövő iskolai évre 25 új hallgatót vesz fel. A gimnáziumi, reál- vagy felső keresk. iskolai érettségi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeket augusztus 25-ig kell benyújtani a tanárképző igazgatóságához (Budapest, Múzeum-körút 6. Egvetemi bölcsészeti kar.) Középszkolai tanári alapvizsgát (magyar-német, matematika-fizika, földrajz, kémia) tett pályázók előnyben részesülnek. A folyamodók szeptember 2-án mutatkoznak be a tanári kar előtt. A tanárképző tagjai a felvétel után az egvetem bölcsészeti karára iratkoznak be. Itt folyik a tanárképző minden előadása is. A felvétel korlátozásának előnye az, hogy a hallgatók tanulmányaik befejezése után azonnal tanszékekhez jutnak. A tanárképző **tájékoztatóját** kívánságra ingyen küldi szét az igazgatóság (Budapest, Múzeum-körút 6. II.).

TÖRVÉNYSZÉK

Bartha-Hackl József bírái előtt
— Zenetanító merénylete hitvese ellen —
10 évi fegyházra ítélték a merénylő férjet

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 27.

Élénk emlékezetében van még olvasóinknak az a szörnyű merénylet, amelyet *Bartha-Hackl* József óradíjas zenetanító felesége szül. *Tóth* Etelka ellen elkövetett. A múlt év július 6-ról 7-ére virradó éjjel a *Schwartz* Ferencz-utca 3. számú házban levő *harmadik emeleti lakás ablakából az utca kövezetére dobta védtelen asszonyát a felbőszült férj.* A szerencsétlen asszony *életveszélyes sérülésekkel*, egy szál ingben terült el a kövezeten, ahonnan *Nagy* XII. János rendőr hívása folytán éjjel egy és két óra között a mentők a új Szent János-kórházba vitték. *Heteket át lebegett élet és halál között* a boldogtalan asszony és csak gondos ápolás mentette őt meg az életnek. A brutális férj *mit sem törődve* az utca kövezetén *véreből fetrengő feleségével, nyugodtan lefeküdt.* A rendőrök és a mentők csak hosszas dörömbölés és egy ablaküveg betörése után tudtak a lakásba hatolni. Reggel a vérszomjas férjnek első dolga az volt, hogy *felesége öngyilkosságát* kedvesének, *Króner* Vilma kávéházi pénztárosnőnek elmondja.

A rendőri nyomozás csakhamar kiderítette, hogy a viharos multu zenetanító *már több ízben követelt el büncselekményt emberi élet és testi épség ellen.* *Deutsch* Simon zálogosra Székesfehérváron 1904. januárjában rálőtt, de ekkor megmenekült a földi igazságszolgáltatástól. A lipótmezei tébolydába internálták, mert *kiszülték róla, hogy örült.* *Bartha-Hackl* *olt már lopás miatt is büntetve.* A rendőrség a súlyos terhelő adatok alapján letartóztatta.

Bartha-Hackl, akit az ügyészség *hitvestárs ellen elkövetett szándékos emberölés büntetésének kísérlete* miatt vádolt meg, a fogházban *kétszer kísérletet* meg *öngyilkosság*ot. *Egyszer creit vágta fel*, majd a gyűjtőfogház udvarán a villámhárítón felkuszolt a *tetőre és onnan dobta le magát.* Ekkor egyik lába el is tört, most mankón jár. Anyósának nevére megrendelőlapot is hamisított s 500 korona értékű könyvet esalt ki a *Révay Testvérek* cégétől, ezért pár héttel ezelőtt *tíz hónapi börtönre* ítélték a merénylő férjet.

A hivatás ellen elkövetett merénylet miatt ma került bírái elé *Bartha-Hackl* József. A budapesti büntető törvényszék esküdtbíró-sága dr. *Mikovich* Lajos táblabíró elnöklete alatt délelőtt pontban 9 órakor kezdette meg ezen bűnügy tárgyalását. A közvédat *Uzonfi* Géza királyi ügyész képviseli, a vádlottat dr. *Török* Sándor ügyvéd védi.

A megátalkodott férj, akire a törvényszéki orvosok is kimondották, hogy idült alkoholizmusban szenved, az elnök kérdéseinek legtöbbször nem is felelt, de a tanúk ráolvasták szörnyű bűnét. Az esküdtek a késő esti órákban kimondották a lesújtó „igen” szót és úgy ítélték, hogy bűnös a vádlott „hitvestársán elkövetett szándékos emberölés büntetésében”. A szakbíróság az esküdtek verdiktje alapján *Bartha-Hackl* tízévi fegyházra ítélte el.

Részletes tudósításunk a következő:

Az esküdtszék megalakítása után az elnök a vádlottat szólítja elő. Vádlott elmondja, hogy *atya Hackl* József nyugalmazott iskolaigazgató, anyja már meghalt. A *Barta* név magyarosított neve, 1881. márczius 9-én született Ruszton. Tanítói oklevele és zenetanítói képesítése van. Majd a vádirat rendelkező részét olvasták fel.

Az elnök: Megértette a vádat?

— Igen.

— Bűnösnek érzi magát?

— Nem.

— Akkor éjszaka az ön feleségét a földön vértében találták. Hogy került oda?

— Nem emlékszem.

— Mikor jött ön aznap haza?

— Arra nem emlékszem.

— Mikor tudta ön meg, hogy mi történt a feleségével?

— Mikor felköltöztek. Valószínűleg mélyen aludtam, mikor rámozogtunk.

— Ki keltette fel?
— Egvénruhás rendőrt és házbelieket lát-
tam ott.
— Mit mondtak?
— Hogy a feleségem kiesett az utcára. Meg-
lepődtem, mikor nem láttam az ágyban. Aztán a
gyereket vigasztaltam és melléje feküdtem. Reggel
jöttek a rokonok és én elmentem. A kórházba akar-
tam menni, de azt mondták, hogy nem engednek be.
Az elnök: En pedig azt mondom, hogy ön a
szeretőjéhez ment.

— Nem emlékszem.
Az elnök: Szóval nem akar beszélni?
Barta-Hackl hallgat.
Az elnök: A kapcsolat megvan. Ön már Kró-
ner Viktóriát szerette, éppen úgy, mint ahogy benső
viszonyt kezdett egy leánnyal, amikor első felesé-
gével élt s olyan helyzet állt elő, hogy anyósa
kénytelen volt sürgetni a házasságot.

— Igen, az anyósom ránkzárta az ajtót.
Az elnök: Maga Krónernek, az éjjeli kaszír-
nek is házasságot ígért.

— Nem akartam elvenni. Csak nem gondolja
az elnök ur, hogy török szultán vagyok?

Ezután az elnök felolvasta a vádlottnak a viz-
gálbírói előtt tett vallomását, majd kérdéseket in-
téz a vádlotthoz, amelyekre Barta-Hackl egyszerűen
nem felel.

A védő a jegyzőkönyvek felolvasása miatt sem-
miségi panaszt jelent be. Majd a tanúhallgatásokra
kerül a sor.

Barta-Hackl Józsefné szül. Tóth Etelka lép a
bírószék elé és elmondja, hogy a karján, lábán
szennvedett törést, továbbá a medenczecsontja, hát-
és álcsontra is eltörött. Karjában és lábában fájdal-
makat érez. Elmondja, hogy férjével miként ismer-
kedett meg. Nem igaz, hogy anyja házakat ígért
volna hozományul. Férje dologtalan ember volt,
mindig azt mondta, hogy „az igazi ur nem dol-
gozik!”

Barta-Hacklnét vallomására megeskették.
Dr. Karikás József mentőorvos, Fehér József,
Orosz Albert József, Taqlicher Jakab házimester,
Taqlicher és Zvada Antal tanuk beszélik el ez-
után az eset részleteit. Ezután Kapéter Géza tör-
vényszéki építészszakértő mondja el, hogy Barta-
Hacklné 13 méter és 70 centiméter magasságból
zuhant le. Az ablak falának szélessége 63 centimé-
ter, onnan tehát kiesni nem is lehet.

Filó Ferenczné, Bartáné nevelőanyja követke-
zett ezután. Elmondja, hogy Barta-Hackl József
udvarolt a leánynak és ő beleegyezett a házas-
ságba, sőt 20.000 korona hozományt is ígért. Filóné
ingyen lakást adott a Barta-házaspárnak és na-
ponta négy koronát, de Barta-Hackl a felesége út-
ján folyton további összeget csikart ki tőle.

Szabó József esztergályos és neje elmondják
ezután az éjjeli dráma történetét, majd Kiss Ernőt,
Csilla Józsefet, Weisz Terézt hallgatta ki a bíróság.
Weisz Teréz Bartáné barátjáné elmondja, hogy
Bartáné sokszor panaszkodott férje brutális bánás-
módja miatt. Kroner Viktória elmondja, hogy a
vádlott neki házasságot ígért.

Ekkor a tárgyalási félbeszakították, majd új-
ból fél óra kezdtek meg.

A folytatódó tárgyaláson az elnök elsősor-
ban a Barták lakásáról felvett helyszíni szemle
jegyzőkönyvét ismertette. Majd a vádlott gond-
nokság alá helyezéséről szóló bírói ítélet és a vád-
lott előéletére vonatkozó adatok felolvasására ke-
rült a sor.

Dr. Németh Ödön törvénytörvényes elmeorvos-
szakértő terjesztette elő ezután szakvéleményét.
Hosszas és beható megfigyelés után ismét megállapí-
tást nyert, hogy nem szenved elmebajban, emlé-
kezetbeli defektusai nincsenek s így az a sablon-
szerű „nem emlékszem” védekezése semmi lélek-
tani alappal nem bír. A vádlott tehát sem most,
sem a tett elkövetésének idejében nem szenved és
nem szenvedett elmebajban vagy elmezavarban.

Dr. Minnich Károly törvénytörvényes orvosszak-
értő 1912. július 28-tól szeptember 28-ig vizsgálta
meg dr. Németh Ödönrel együtt Barta-Hackl Jó-
zsefet. A megfigyelés alapján kijelenti ő is, hogy a
vádlott nem elmebeteg. Megállapították azonban,
hogy a mértéktelen szeszévezet folytán degenerált
egyen.

A védő szólott ezután és kérte, hogy a Bp. 218.
§-a alapján az igazságügyi orvosi tanácshoz intéz-
zen a bíróság kérdést és a döntés megérkezéig a
tárgyalást napolja el.

Dr. Minnich Kálmán ismertette ezután az or-
vosi láttelelet. Kizártnak tartja a véletlen kiesést
és ezt a feltevését meg is indokolta.

Ezután az elnök felolvasta a két főkérdést,
amelyre az esküdteknek felelniük kell.

Az esküdtek rövid tanácskozás után meghoz-
ták a verdiktet és bűnösnek mondták ki vádlottat
házastársón elkövetett szándékos emberölés kísér-
letének büntetésében.

A bíróság ezután a marasztaló verdikt alapján
Barta-Hackl Józsefet 10 (tíz) évi fegyházra ítélte.

Az ügyész megnyugodott. A védő semmiségi
panaszt jelentett be.

EGYETERTÉS

Szombat, június 28.

§ Öreg herceg nem vén herceg. A sze-
relmes szívű 83 éves Lajos bajor hercegről jelen-
tik Münchenből, hogy válni akar és uira megháza-
sodik. A herceg huszonegy esztendővel ezelőtt
vette el Barth Antóniát, aki negyven esztendővel
volt fiatalabb nála. Lajos herceg sokáig zavarta-
lan holdogságban élt, legalább a világ soha az el-
lenkezdőéről nem szerzett tudomást. Néhány hó-
nappal ezelőtt Barth Antónia Svájcba utazott,
ahol flugvermeknek adott életet. A herceg rend-
kívül felháborodott és azonnal beadta a válókere-
setet a müncheni országos törvénytörvénykér-
lettel. A bárónő vallig tagadja bűnösségét és meg-
marad amellett, hogy a gyermek törvényes. Barth
Antónia a müncheni udvari színház balletjének
tagja volt és huszonkettedik életévét töltötte be,
amikor Lajos herceg feleségül vette, aki akkor
már hatvanegy esztendő volt. A herceg, aki nagy
barátja a művészetnek s nemcsak a művészeti ki-
állításokon, hanem színházakban is sűrűn megfor-
dul, egy alkalommal meglátta a feltűnően szép
leányt, aki minden figyelmét és érdeklődését ma-
gára vonta. Mély és erős vonzalmat érzett a gyö-
nyörű ballettánczosnő iránt és nemsokára hitve-
sége is tette.

§ „Az özvegy jogállása az örökösökkel
szemben” című munkára az Ügyvédjelölték
Országos Egyesülete az igazságügyminiszter által
rendekezésre bocsátott segélyből 200 koronás pá-
lyadíjat tűzött ki. A pályaművek 1913. december
1-ig idegen kézzel írva, negyven év terjedelemben,
az egyesület titkárához czimezve adandók be (IV.,
Egyetem-u. 1. sz.). A pályázaton az egyesület minden
tagja részt vehet.

SPORT

( ) MLSz tanácsülés. A mai tanácsülésen el-
határozták, hogy az V. osztályban egyfordulós
mérkőzéseket rendeznek. Ez nagyon üdvösnek fog
bizonyulni, mert újabb football-egyletek megal-
kulasát teszi lehetővé. Jó csapatnakilyformán több
esélye van a jobb osztályokba való bejutáshoz.

( ) Az Országos Testnevelési Tanács. A
hivatalos lap ma megjelent száma a vallás-
és közoktatásügyi miniszter 104.415/1913. számú
rendeletével közli az „Országos Testnevelési Ta-
nács” ideiglenes szervezeti szabályzatát. A szabály-
zat második paragrafusából megtudjuk az OTT
feladatát, amely a következő:

a) A testnevelés és testedzés ügyét tanulmá-
nozni, az e téren hazánknak és a külföldön tá-
madó mozgalmakat, kifejtett munkálkodást s ezek
eredményeit figyelemmel kísérni a külföldön er-
edményeknek bizonyult és követésre méltóknak
mutatkozó példáknak a hazai viszonyokhoz alkal-
mazására s ekként meghonosítására vonatkozólag
a közoktatásügyi miniszternek felterjesztéseket
tenni.

b) A testnevelésnek és a testedzésnek hazánk-
ban a társadalom minden rétegében meghonosítása
és fejlesztése céljából szükséges intézkedések és
intézmények létesítése iránt véleményt adni.

c) Az 1913. évi XIII. t.-cz. 2. §-ában létesített
testnevelési alap mikénti felhasználására nézve ja-
vaslatokat tenni.

d) Előterjesztéseket tenni, javaslatokat kidol-
gozni s általában mindazokban a testnevelési és
testedzési ügyekben közreműködni, melyeket a
vallás- és közoktatásügyi miniszter evégből az
OTT-nek megküld.

A szervezeti szabályból látjuk, hogy a nagyobb
fontossággal bíró ügyek elintézése előtt a OTT-ot
véleményadásra hívja fel. Az új tanács vélemény-
ező hatáskörrel bír és költségei a miniszter ren-
delkezése alatt álló alapokból fedeztetnek. Az ügy-
vezető társelnök 5000 korona, az alelnökök és tit-
kár 3000—3000 korona, az előadó tanácsosok
1200—1200 korona tiszteletdíjat kapnak, a tanács-
tagok minden ülésen 10 korona tiszteletdíjat kap-
nak. A vezetőség tagjainak kinevezetése öt éves
időszakra érvényes. A Tanácsnak legfeljebb 34
tagja lehet, ebből 32-t három évre terjedő megbí-
zással a közoktatásügyi miniszter, két ta-
got a honvédelmi miniszter nevez ki. A
tárgyalandó ügyeket két állandó választmány
készíti elő. Az OOT. elnökének és társelnö-
keinek jogában áll egyes esetekben szakértőket

közreműködésre felhívni. Ezek a szervezeti sza-
bály főbb pontjai. Amint látjuk, nagyon ideiglenes
jellegűek és csak a gyakorlat hozza meg, hogy
miképp módosítandók.

( ) Lovaink Hamburgban. A Derby-meeting
mai második napján az 50.000 márkás Jubileum-
díj került kiküzdésre, melyben a mi színeink is kép-
viselve voltak. A távirati jelentés örvendetes hírt
hoz, a Jubileum-díjat Lom nyerte meg, s egy másik
kiküldöttünk, Szépitő harmadik lett a futásban.
Itt adjuk az eredményt:

Jubileum-díj. Díj 50.000 marka. Táv.: 2100
méter. 1. Herceg Lubomirski L. 4é. Lom-ia (Ja-
nek), 2. Cairo, 3. Szépitő. Futott még: Mirage, Mas-
tayu, Cambronna, Emperador. Tot.: 10: 34. helyre:
10: 15. 15. 36.

KÖZGAZDASÁG

A boszniai vasuti kölcsön megkötése. Mi-
óta lovag Bilinszki Leó ül a közös pénzügyminisz-
teri székekben, azóta állandó érintkezést tart fenn egy
pénzcsoporttal, a boszniai vasuti kölcsön megkötése
ügyében. A mai nehéz pénzügyi viszonyok mellett,
amikor a magánkamattól majdnem olyan magas,
mint a hivatalos ráta, még a nagy pénzügyesek
is alaposan fontolóra vették az új kölcsönkötvények
átvételét, s ezért jött létre olyan hosszú tanácskozá-
sok után a megállapodás a pénzcsoport és a közös
pénzügyminiszter között. Az érdekelt bankok, s
pedig osztrák részről a Boden Kreditanstalt és a
Creditanstalt, magyar részről a Hitelbank és a Ke-
reskedelmi Bank képviselői tegnap a közös pénz-
ügyminiszterrel történt tanácskozás során aláírták
azt a megállapodást, amelynek értelmében a közös
pénzügyminisztérium kibocsát 280 millió korona
névértékű 4½%-os boszniai tartományi vasuti
kölcsönkötvényt, s ennek ellenértékét a bankok
az építési program megvalósításával arányos idő-
tartamon belül, mintegy hat-hét év alatt fogják a
közös pénzügyminisztérium rendelkezésére bocsá-
tani. Az átvételi árfolyam nincs fixirozva, hanem
az mindig egy százalékkal alacsonyabb lesz, mint
egy megállapított osztrák járadék árfolyama. A
megállapodást egyelőre nem lehetett véglegesíteni,
hanem csak akkor válhatik végérvényessé, ha a két
állam parlamentje elintézte a boszniai vonalak épi-
téséről eleje terjesztendő törvényjavaslatokat. Mint-
hogy ez az őszi hónapok előtt nem lehetséges, így
a kölcsön első részlete is csak az év végén, esetleg
a jövő esztendő elején válik esedékessé. A négy
pénzügyintézetten kívül részvesznek a tranzakcióban
mindazok az osztrák és magyar bankok, amelyek a
legutóbbi állami kölcsönrel érdekelve voltak. Az
egyes építési munkálatok bérbeadásánál első he-
lyen az érdekelt bankokkal összeköttetésben álló
vállalatok jönnek tekintetbe, de természetesen, hogy
egyéb vállalatok pályázatait is érdemleges elbírálás
alá fognak kerülni.

Tisza István közgazdasági tevékenysége.
Tisza István nemcsak a politikában, hanem a köz-
gazdasági téren sem ért el szerencsés eredménye-
ket: Sok ember vagyona uszott el Tisza alapításán
a Magyar Ipar és Kereskedelmi Bankon. A bank
tegnap tartotta utolsó ülését, amelyen a felszámol-
ók előterjesztették jelentéseiket. Mert a mai köz-
gyűlésen a felszámolók már közölhették, hogy a
társaság összes ügyeit likvidálták és már csak
mindössze 3369 korona tartozás van, a melyet is-
meretlen részvényeseknek kell nem vett osz-
talék fejében és nem jelentkező betevőknek vissza-
fizetni. Ezenkívül még 85.511 korona követelése
van a felszámoló banknak, amelyből egy részt le-
írnak, a másik részt pedig behajtás után mint
utolsó kvótát visszafizetnek a részvényeseknek.
Ezzel a közgyűléssel az egykor nagy reményekkel
ura induló Tisza-bank eljutott a megsemmisülés
utolsó stádiumához és a míg az a romániai petró-
leumvállalkozás, amelybe ez a szerencsétlen inté-
zet annak idején milliókat és milliókat ölt bele,
most nagyszerűen virágzik és dus osztalékot hoz
a részvényeseknek, addig a magyar ipar fellendí-
tésére külön törvényben kiutalt kedvezményekkel
dolgozó egykori magyar bankvállalat felszámolni
volt kénytelen. A részvényesek fájdalmas érzéssel
nézhetik, hogy az ő tőkékük segítségével a román
ipar most miként boldogul.

A közös pénzügyminisztérium a fakar-
tellben. Ismeretes, hogy a közös pénzügyminiszte-
rium megvásárolván a Boszniai erdőipar r.-t. rész-

vényeinek többségét, belépett abba a kartellbe, a mely állandóan kiuzsorázza faiparainkat. A magyarországi asztalosiparosok tiltakozása rövidesen meg fog történni, s reméljük, lesz az olyan eredményes, hogy a kartell basáskodásának véget fog vetni.

A munkásbiztosítási törvény reformja. A Nemzetközi Munkásbiztosítás Magyarországi Egyesülete *Metsik* Ferencz miniszteri tanácsos elnöklésével ma este a Társadalomtudományi Múzeum helyiségében folytatta a munkásbiztosítási törvény reformja ügyében megkezdett vitáját. A mai ülésen *Bosányi* Endre kir. tanácsos, a Cukorgyárosok Országos Egyesületének igazgatója szólalt fel a betegség esetén nyújtandó segélyek fejezetéhez. Ellenzi azt a felfogást, hogy a mai pénztárak keretében kellene a munkanélküliség nyomorain enyhíteni, mert a pénztárak ezt csak a betegek rovására tehetnék.

A gyapjuaukeziók szubvenczióalálása. Csak kevesen tudják, hogy a földművelésügyi kormány a Heller M. és társa céget, amely évenként rendezi a gyapjuaukeziókat, évi 12000 korona szubvenczióban részesítette. Az aukeziók igen jó hasznót biztosítottak mindig a cégnek, s így teljesen érthetetlen volt, hogy azonkívül a földművelésügyi kormány további 12.000 koronát ajándékozott a cégnek daczára annak, hogy a cég még további mindenféle más kedvezményeket, mint pl. tarifakedvezményt stb. is élvezett. Ugy látszik, a kormányt végre felvilágosították a kidobott czrek felől, mert — beszüntette a szubvencziót. A legérdekesebb most az, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy felír a miniszterhez az elmaradt 12.000 korona újból való kiutalása iránt. Azt hisszük azonban, hogy hiába.

A budapesti pályaudvarok bizottsága Bécsben. Bécsből jelentik: A budapesti pályaudvarok építési felügyelőségének tanulmányi bizottsága tegnap a vízzel való ellátás tanulmányozása végett itt időzött. A küldöttség tagjai voltak: *Szabó* Lajos máv. főmérnök vezetésével *Schulhof* Leo, *Diener* Elemeér, *Klement* Béla és *Thoma* Frigyes mérnökök. A polgármester nevében a bizottságot a városházán *Künzer* dr. közmunkaügyi főtanácsos szívélyesen üdvözölte és megadta nekik a kívánt felvilágosításokat. Délután a bizottság *Rogzinsku* városi építészeti felügyelő vezetésével megtekintette a metzendorfi vízműveket.

A magyar malomipar helyzete. A régi, híres magyar malomiparunk a legnagyobb válsággal küzd, és évtizedek óta nem fordult még elő, hogy a budapesti malmok június havában még nem adtak volna el előre új lisztet. Kivételről egyáltalában nem lehet beszélni, s nagy feltűnést keltett *Bacher* Emil vezérigazgatónak tegnapi felszólalása a MÁV értekezletén, ahol megdöbbenően igazolta be azt a vigasztalatlan helyzetet, amelyben malomiparunk jelenleg stagnál. A malomipar liszt-kivitele csak Ausztriába tetemes visszaesést mutat, amennyiben az eddig rendelkezésére álló statisztika tanúsága szerint az utolsó aratási év augusztus—áprilisi kilencz havi időszakában buza-liszt-kivitelünk Ausztriába a múlt évvel szemben 660.000 mm.-val, rozsliszt-kivitelünk 110.000 mm.-val csökkent. Ugyanezen időszakban buza-kivitelünk Ausztriába 770.000, rozskivitelünk 660.000 mm.-val csökkent. Ez együttvéve 2.200.000 métermázsát meghaladó visszaesést jelent, mely július végéig — az eddigi arányt véve alapul — 234, esetleg 3 millió métermázsára rughat. De nincs is reményünk arra, hogy kivitelünk tekintetében változás álljon be, mindaddig, míg a kormány Ausztriával egyetértőleg nem gondoskodik oly intézményes reformról, mely a külfölddel szemben fennálló ár-

különbség áthidalásával malomiparunk versenyképességét a vámkülföldön ismét helyreállítja. Pedig, ha híres malomiparunkat nem akarjuk a tönk szélén látni, és nem akarjuk, hogy ezer és ezer szorgos munkáskez elveszítse munkáját és így belevő falatját, sürgősen meg kell a kormánynak honosítani a behozatali jegyek intézményét, amely esetleg még meg tudná menteni magyar malomiparunkat.

Az orsovai petroleumgyár szanalása. Az Orsovai petroleumgyári r.-t., amelynél báró Hatvanék és a bécsi Fanto-család van érdekelve, július 12-ére közgyűlést hívott össze, amelyen a 2 millió korona alaptőkének 4 millió koronára való emelését fogják elhatározni. A tőkeemelés nem azért történik, hogy az üzemet bővítsék, hanem hogy új tőkét szerezzenek a vállalat fentartására. Már az 1911. évi mérlegben 985.199 korona volt a veszteség. Az 1912. évi mérleget a társaság nem publikálja, de annyi bizonyos, hogy a veszteség nem csökkent. A társaságot nem akarják felszámoltatni, inkább beleölnék újabb milliókat.

Egy erdélyi pénztintézet felszámolása. A már közel egy év óta tartó gazdasági krízisnek és pénzválságnak ismét egy új áldozata van. Erdély egyik legtekintélyesebb és legrégebbi pénztintézte, a 28 éve fennálló Gyergyószentmiklósi Hitelintézet ugyanis tegnap tartott rendkívüli közgyűlésén kimondotta a felszámolást. Az intézet válságáról már hónapok óta tudtak a főváros pénzügyi köreiből. A Gyergyószentmiklósi Hitelintézetnél főleg a budapesti piacz van érdekelve. Az intézetnek 240.000 korona volt az alaptőkéje, de betétállománya csaknem négyszer akkora volt. Legutoljára 10 százalékos osztalékot fizetett a hitelintézet. A felszámolást a Marosvásárhelyi agrár takarékpénztár fogja intézni.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog Hitelbank négy és fél százalékos korona értékű zálogleveleinek tervszerű évi kisorsolása folyó év július hó 1-én délelőtt 10 órakor fog a bank sorsolási termében megtartatni.

A Szentgotthárdi Takarékpénztár helyzete. A Szentgotthárdi Takarékpénztár mint részvénytársaság ügyvezető igazgatója, *Radákovich* Gyula június 13-ig terjedő szabadságáról nem tért vissza, s ezért az intézet kénytelen volt ellúnt igazgatójának körözését kérni. Az igazgató váratlan eltűnése kellemetlen helyzetbe hozta a takarékpénztárt, mert különböző gazdátlan hírek, melyek nagyobb sikkasztásról regéltek, ártottak a negyvenéves multra visszatekintő, erőteljes alapokon nyugvó és mobil pénztintézetnek. Hogy a bank az aggodalmaskodókat megnyugtassa, a vele szoros összeköttetésben álló Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjától revizorok leküldését kérte, s az intézet két hivatalnokát tényleg le is küldötte, akik átvizsgálták a Szentgotthárdi Takarékpénztár könyveit, s mindent a legpéldásabb rendben találtak.

Nő, mint igazgatósági tag. A napokban 50.000 korona névelékes alaptőkével Magyar Kereskedelmi Mercur Részvénytársaság cég alatt sorsjegyelárusító társaság alakult, melynek összesen két igazgatósági tagja van: az egyik *Barinkai* Lipót, a másik a felesége, *Barinkai* Lipótné. Így legalább nem lesz az igazgatósági tagok között nézeteltérés.

Felelős szerkesztő

DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat

Igazgató: ERDŐS ARMAND

TŐZSDÉK

Gabonatőzsde

Budapest, június 27. A készáruüzletben ma csendes volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, nehézkesen és csak keveset vásároltak. Mivel másrészt az eladók sem nagyon erőltették a vásárlt, korlátozott maradt a forgalom, aminek a folyamán mintegy 14.000 q buza kell el változatlan, tegnapi áron. A legdrágább eladási át 11.17 és fél korona volt 79 kilós tiszta vidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10.77 és fél korona 78.5 kilós raktárú buzáért. Egvéb gabonaneműek között a rozs elhanyagolt, a zab változatlan, a tengeri 10 fillérrel olcsóbb, az árpa üzlettelen. Forgalmába került: 100 q rozs 8.30 koronás áron, 300 q zab 9.12 és fél, 9.30 koronás áron és 500 q tengeri 7.70—7.72 és fél koronás áron. — A határidőpiaczon a mai üzlet nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. A forgalom folyamán, amely ma sem volt élénk, nagyon kevés vételkedv mutatkozott és mivel a kínálat egyre fokozódott, meglehetősen lanyhult az irányzat és mérsékeltlen csökkentek az ár-folyamok. A júliusi tengeri ma különösen nagyon lanyha volt és jelentékenyen csökkent mert attól tartanak, hogy holnap nagyrárvny felmondások lesznek. A déli tőzsdén esőre hajló időre valamivel barátságosabb volt a hangulat, mi mellett az iménti árvesztés egy része kipótoltatott. A tegnapi zár-lathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 2 fillérrel, az áprilisi buza 2 fillérrel, az októberi zab 8 fillérrel, a júliusi tengeri 12 fillérrel, az új tengeri 4 fillérrel csökkent, az októberi rozs jegyzés pedig teljesen változatlan maradt.

A készárupiaczon elkel:

Buza. Tiszavidéki: 200 q 79 k 22.35 K, 500 q 77.3 k 22.35 K, 200 q 77 k 21.70 K. Felsőtisza: 150 q 79 k 22.— K. Tolnai: 1000 q 78 k 22.30 K. Pestvidéki: 200 q 78 k 22.— K. Felsőmagyar: 150 q 79 k 22.— K. Bácsági: 2130 q 76 k 21.60 K. Raktár: 2600 q 76.5 k 21.65 K, 720 q 76.5 k 21.65 K. Rozs: 100 q 16.60 K ppar. Zab: 100 q 18.60 K, 100 q 18.45 K kp. Tengeri: 300 q 15.40 K, 200 q 15.45 K kp. vagyonba.

A határidőpiaczon kötetelt délelőtt:

Buza április 11.71—72—67—13, Buza október 11.26—27—20—25—24, Rozs október 8.85—86—80—87—86, Zab október 8.53—51—55—49—59—51, Tengeri május 7.40—35—40—36, Tengeri július 7.66—68—55, Tengeri augusztus 7.83—84—76—75.

Zárlat 1 órakor:

Buza április 11.73—74, Buza október 11.24—25, Rozs október 8.86—87, Zab október 8.51—52, Tengeri május 7.36—37, Tengeri július 7.55—56, Tengeri augusztus 7.75—76.

Bécs, június 27. Buza kedvetlen. Rozs bágvad. Árpa lanyha. Tengeri nagyon lanyha. Magyar új 8.05—8.40. Cinquantin 10.60—11.15. Zab lanyha. Magyar, közép 9.45—9.85. Magyar, elsőrendű 9.85—10.20. Válogatott, legjobb 10.35—10.85 K. Időjárás felhős.

Értéktőzsde

Budapest, június 27. A mai üzlet iránya az értéktőzsdén barátságos volt, mivel a kedvező külföldi jelentések buzdító hatással voltak. A külpolitikai helyzetet nálunk kedvezőbben itélik meg, mert a szerb és bolgár összezsapásnak eddig semmi súlyosabb következménye nem volt. A nemzetközi és a helyi piacz értékei 2—3 koronával javultak. A készáru-piaczon a forgalom csaknem teljesen szü-

Jogtudósok, papok, tanítók a SIROLIN „Roche“-ról:

Mellbetegelmél.

G. R. jogtanácsos, B.-ben.

Hasznaltam a Sirolin „Roche“-t, hatásával igazán meg vagyok elégedve.

B. P. igazgató, B.-ben. (Keletporoszorsz.)

Évek óta használom a Sirolin „Roche“-t minden kezdődő hurut ellen. — A légzőszervek bajai ellen a legjobbnak találtam.

A Sirolin Roche kellemes ízű, étvágygerjesztő és orvosilag ajánlott szer. Erősíti a tüdőt és légzőszervek ellenállását fokozza. A gyógytárban határozottan Sirolin Rochét kérjünk.

A. M. plébános, W.-ben.

A Sirolin „Roche“ szabadított meg engem. Gyermekemnek is adom a szert, ha hurutosak.

F. H. tanító, Fr.-ben.

A Sirolin „Roche“-val meg vagyok elégedve annyira, hogy mindenkinek ajánlom, akinek légzőszervi baja van. —

metelt. A járadékpiac üzletelen. A zárkat csöndös maradt. — A déli tőzsde irányba berüni ösztönzés hiányában igen csöndös volt. Az árfolyamok eleinte alig változtak, mert a spekuláció a külpolitikai helyzet bizonytalansága miatt nem bocsájtkozott újabb tranzakcióba. Utóbb kisebb realizálás nyomán 1—2 koronával olcsóbbodott az árnívó. A készáru-piaczon alig volt kötés. A járadékpiac gyöngült.

Az előtőzsdén kötött: Magyar hitel 816—819, Magyar bank 535.50—538, Rima 686.75—688, Közuti vasut 637—638.25, Városi villamos 357—357.50, Temesvári szesz 569.50.

A déli tőzsdén kötött: Osztrák hitel 621.50, Magyar hitel 817—817.50, Per kor. 81.30—81.35, Hazai bank 280, Jelzálog 417.50, Magyar bank 536.75—539.50, Hazai sorsj. 107—107.50, Ált. közsézb. 1025, Ujlaki 257, Lipótv. takarékp. 205, Rima 688—688.50, Közuti vasut 636.75—638.50, Déli vasut 123.25, Államvasut 711—712, Betűöntőde 400.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 621.50, Magyar hitel 817.50, Leszámitoló 508, Jelzálog 417.50, Rima 711, Államvasut 687.50, Városi villamos 357.50, Közuti vasut 638.50, Magyar bank 538.50.

Bécs, június 27. Kedvezőbb belgrádi jelentések hatása alatt fedezeti és véleményvásárlások mutatkoztak és az irányzat szilárd volt. Az értékek lényegesen emelkedtek, de főleg vasbányapapírok javultak. A déli tőzsdén szilárd maradt az irányzat, de a forgalom egészen jelentéktelen.

Berlin, június 27. (Értéktőzsde.) A Walstreet újabb elbágyadása és a vaskonjunktúra állandó rosszabbodása ellenére a tőzsde menytásakor figyelemreméltó ellentállóképességet tanúsított, bár az üzlet a legszűkebb határok között mozgott és ultimóprolongációk nyomást gyakoroltak. A csökkenések azonban csak egyes értékeknél, mint felső-sziléziai vasipar, rajnai acél, Hansa, Lloyd és Edison részvényeknél 1%-ot tettek ki. Kanadaértékek 2%-ot veszítettek, de a későbbi folyamatban 1/2%-kal javultak. Egváltalában később a bécsi tőzsde kedvezőbb irányzatának hatása alatt némi ivulás észlelhető, amelyre azonban halással volt a 3%-os birodalmi kölcsön gyengülése. Szilárdabbak voltak a keleti és Középtengeri vasutak, azonkívül osztrák értékek, Zárlatkor csendes üzlet mellett Phönix-értékek emelkedése és a magánleszámitolási kamattal leszállása mellett elég szilárd irányzat észlelhető. Az utőtőzsdén bányavértékekben fejlődött élénk üzlet s

ennek kapcsán szilárd irányzat érvényesült. A készpénzpiac ipari értékei elvélve 2—3%-al magasabak. Napi pénz 5%, pénz úlmimón tul (birodalmi bank pótlékkal együtt) 7 1/2%, magánleszámitolási kamattal 5%—5 1/2%.

Étvágytalanságnál

Dr. Hommel-féle Haematogen biztos eredményű! 20 éves siker! Óvás! A Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell.

Üzleti tudósítások

Tőjástőzsde, Tiszavidéki: eredeti 90—92, erdélyi: osztályozott 92—93, selejtes: uszó 88, selejtes: törött 61—62, kosárúru (15 darab 1 K) átszámitva 96 K. Irányzat: szilárd. Megjegyzések: Berlin és London változatlan árak mellett lanyha, Bécs változatlan.

Budapest-kőbányai sertésvásár, június 27. Hízott sertés árak. I. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül) 126—127 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kgr.) 126—128 fillér. II. Magyar szedett: Közép (páronként 240—280 kgr.) 138—140 fillér. Sertéslétszám: június 25-én volt készlet 47.940 darab, 26-án felhajtott 220 darab, 26-án elszállított 266 darab, 27-ére maradt készlet 47.894 darab. A hízott sertés üzletirányzata: lanyha.

Budapesti szurómarhavásár, június 27. Felhajtott 1419 darab élő borjú (közte 12 rugott). Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 100—106 fillérig, kivételesen 108—114 fillér, középminőségű élő borjúkért 56—98 fillérig, silány és rugott borjúkért 72—84 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat igen lanyha volt, az árak változatlanok maradtak.

Kivonat a hivatalos lapból

— június 27. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Vályi István munkácsi járásbírói joggyakornokot a szecseni járásbíróshoz és dr. Lakatos Dezső sátoralja-újhegyi törvényszéki joggyakornokot a páncsovai törvényszékhez jegyzővé, Schwarzmayr István budapesti VI. kerületi járásbírói és Karda Gergely pestvidéki törvényszéki telekkönyvi átalakító díjnokokat a budapesti törvényszékhez írnokká;

a honvédelmi miniszter Varga Ferencz miniszteri irodasegédit miniszteri irodatiszté, Tartler Jenő

igazolványos honvéd I. osztályú számvivő altisztet pedig miniszteri irodasegédit; —

a flumei és magyar-horvát tengerparti kormányzó, mint a tengerészeti hatóság elnöke Javorovic József tartalékos es. és kir. haditengerészeti altisztet és Matkovic Natál tartalékos es. és kir. haditengerészeti I. osztályú matrót ideiglenes minőségű névszolgákká nevezte ki;

a besztercebányai törvényszék dr. Tandlich Károly besztercebányai lakos ügyvédet a törvényszék egész területére német tolmácsná;

a dohányjövédéki központi igazgató ifj. Kohányi Róbert dohányjövédéki tisztet, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett a IX. fizetési osztályba dohánygyári szertárkezelővé, Oszlár Károly temesvári és Kemény Béla budapesti dohányjövédéki tisztet jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett a IX. fizetési osztályba dohánybevaltó hivatali kezelőkké, Uzoni Zoltán budapest-lágymányosi dohányjövédéki tisztet, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett a IX. fizetési osztályba dohánygyári gyártási osztályvezetővé, Ghyllányi Róbert budapest-óbudai, ifj. Kamráth József temesvári Lovassy Jenő aradi, Nagy Imre nagyatádi, Sablic Boldizsár flumei és Huber Antal budapesti dohányjövédéki segéditsteteket, jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett a X. fizetési osztályba dohányjövédéki tisztékké, Jakab Antal budapesti, Berényi János budapest-lágymányosi, Szentimrey József budapesti, Glósz Károly pozsonyi, Krampora Sándor segéditstet teendőkkel megbízott egri dohánygyári gyártási ügyelőt, Szontagh Odón segéditstet teendőkkel megbízott debreczeni dohánybevaltó hivatali munkafelügyelőt jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett a X. fizetési osztályba, végül Szánky Zsigmond volt ideiglenes kataszteri biztost a szegedi dohánygyári igazgatóságához a XI. fizetési osztályba dohányjövédéki segéditstettké, végül ifj. András László budapest-erzsebetvárosi, Göbölös Ferencz József faddi és Herkely Sándor budapest-erzsebetvárosi ideiglenes minőségű díjtalan dohányjövédéki gyakornokokat és Krausz Lajos budapest-lágymányosi dohánygyári irodai alkalmazottat jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett ideiglenes minőségű segéldíjas dohányjövédéki gyakornokokká;

a fővámgazgató Sibelka Jánost budapesti lakost, a budapesti fővámhivatalhoz segéldíjas vámgyakornokká;

a kolozsvári pénzügyigazgatóság Horváth Győző kolozsvári lakost a kolozsvári fővámhivatalhoz segéldíjas vámgyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Pintér József szerdahelyi és báró Bánffy Albert dícsőszentmártoni járásbírói végrehajtókat kölcsönösen áthelyezte.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

A REJTÉLY KULCSA

— FRANCZIA REGÉNY —

IRTA: RICHEBOURG EMIL

128

— Nem lehetek! — mondá Charlotte alig hallható hangon.

— Oh értem már — felelé Elek keserűen — ön engem nem szerel.

— Ne mondja ezt! . . . Hiheti-e, hogy szivem háládatlan lehet? Nem kezeskedik-e elismerésem. . .

— Hála, elismerés! — mondá a fiatalember vállat vonva és keserű hangon; — szebb reményt táplálék. . . Igen, vakságomban merész voltam azt hinni, hogy ön engem szerel. . . Csalatkoztam! . . . Balgatag képzelődés! Nevetséges gondolat! Az ember nem látja magát olyanak, mint amilyen és képzelgésekben él. Természetes; hiszen csak a tükörbe kell tekintenem, én szegény bolond s azonnal érthetem sorsomat! . . . Rögtön beláthatom, hogy meg kell elégednem azzal, a mi számomra lehetséges: hálával! . . . Nem, nem, ön engem nem szerethet; kicsiny, sovány, csunya vagyok. . .

— Oh Elek ur — mondá Charlotte, forró könyveket hullatva — ön kegyetlen, kemény szavai szivemet megrepszlik.

— Szavaim nem önhöz, de magamhoz intézvék! Mindazonáltal igaza van; ön előtt nem szabad panasziomat hallatnom; erősnem kellett volna lennem, magamat visszatartanom. Bocsásson meg. Nem marad más hátra, mint önnek élénk sajnálatomat kifejeznem, hogy háborítom és visszavonulnom. — Ezt mondva felemelkedett.

A fiatal leány felugrott és megragadta a költő kezét.

— Oh — kiálta magánkívül — így nem szabad engem elhagynia! . . . Istenem, hiszen ha önnek barátságát elveszítem, mi marad nekem? Hallgasson meg; oh, ön kényszerít, hogy beszéljek; erőszakkal ragadja ki titkomat,

melyet szivem mélyébe temeték, melyet elrejtenelem kellene még magam előtt is. . . Tudja meg tehát: én szeretem önt!

— Neje nem lehetek; de barátságát nem akarom elveszteni.

— Hallja ezt asszonyom — mondá a fiatalember Violetnéhez — kérem, jöjjon segítségemre.

— Charlotte, kedves gyermekem — szólt a varrónő — de hát gondolja meg. . . Makacs vonakodása rendkívül különös, sőt valóban érthetetlen. Ön szerel, viszont szeretettik és mikor a boldogság önnek kínálkozik, eltaszítja magától. Ez megfoghatatlan! Talán valami lelkiismereti kételye van? Mondja meg legalább Mollin urnak, mily érzésnek engedelmeskedik ön e pillanatban?

— Kérem, könyörgöm, ne kérdezzenek; semmit se mondhatok, semmit! — mondá, kezeit szorongatva és fájdalmas hangon.

A fiatalember megsemmisülten hanyatlott a mögötte levő székre, arcát két kezével eltakarva.

Charlotte leirhatatlan állapotban volt. Arczán forró könyvek gyöngyöztek.

Violetné a két szenvedőt szomoruan szemlélte. Hallgatott, mert nem tudta, hogy mit szólhatna.

A hallgatást legelsőbben is a fiatal leány szakítá meg.

— Elek ur — szólt, a szomorúság nehezen leirható kifejezésével — én nem kívánom öntől, hogy engemet egészen és teljesen elfeledjen, sőt inkább kérem barátságát, mely nélkül tovább élni nem tudnék, számomra megtartani. De forduljon szereznevel egy más fiatal leányhoz, ki szintén szeretni fogja s aki szerencsésebb lévén, mint én, önnek nyajas, boldogító élettársa lehet. Ön most sokkal jó érintkezésbe, mindenütt jól fogják fogadni, csak körül kell tekintenie, hogy megtalálja ama szép, jó, bájos, szellemes és talán gazdag leányt, ki boldog és büszke lesz, létét önéhez fűzni. Ne féljen, Elek ur, hogy féltékeny leszek rá; ellenkezőleg, szeretni fogom őt és ál-

dani minden boldogságért, melyet önnek ad. És ha majd gyermekei lesznek. . .

— A szegény leány nem folytathatá. Zokogás és könyek fojták el hangját, tántorgott s közel volt ahhoz, hogy összerogyik.

Violetnének alig volt annyi ideje, hogy oda rohanjon és karjaiba fogja.

— Mollin ur — mondá a varrónő — látja, hogy kimerült, egészen elhal. . . szobájába vezetem.

A fiatalember, ki hangját szintén elveszté, csupán fejével intett jóváhagyólag.

Violetné az alélt leányt átkarolva és támogatva, lassan szobájába vezeté.

XII.

Morillon Ambrus nem üzte többé a hét vagy nyolcz nyomoruságos foglalkozást, melyek különben neki elégséges segédforrást nyújtottak arra, hogy kedves Hermionéjét aránylag jólétben tarthassa s neki oly nevelést dahasson, mely voltaképen szerény anyagi viszonyaival összhangban nem állott. De ezt már a derék Morillon, ki csupán leányára gondolt s akinek kedves kis Mionéja volt mindene, fejébe vette. Morillon Ambrus tehát egyet sem üzött többé különös mesterségeiből, azonban a házi jólét emiatt még se csökkent; sőt ellenkezőleg, ennek még inkább javulását lehetett észlelni.

Midőn a jó ember különböző foglalkozásait abbanhagyta, Hermione természetesen az atyja helyzetében beállott változásról, melyen óhajtott.

— Ugy, ugy, kíváncsiak vagyunk — mondá az öreg — tudni szeretnénk, hogy hogyan történt e kis változás? Nos hát a dolog az: A véletlen ugy akarta, hogy egyszerre az utcán egy régi jóbarátom áll elélem; huszonöt vagy harmincz éve nem láttuk egymást. No lám, hisz ez Morillon! Mondd csak, mit csinálsz? kérdezé. Ujságkihordó-ruhámról jól látta, hogy yszegény ördög vagyok. Gondolám, hogy a valót felesleges előtte titkolnom.

(Folyt. köv.)

Sérültek!

A világhírű Multiform-sérvkötő

szabadalom bírását ingyen és bérmentve küldjük. — Kiszérülhető nyomlapok. Legfinomabb készítés, kényelmes visolet.

Sérvkötők egyoldala 6-8-10-12-15 K kétfoldala 12-16-20-24-30 K

gumiharisnya stb. saját gyárunkban jóállással, mérték szerint készíttetnek.

Nagy képes árjegyzőket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Orvosi Műszertár

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32., a Rókus-kórházzal szemben.

A vöröskeresztre ügyeljünk.

EVŐESZKÖZÖK

ezüstből és alpacca ezüstből,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Házasságokat

diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36, I. emelet 3. Cégnelküli levelezés.

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József konrervgyára Felka (Szepesmegye.)

Tokaji

szamorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszbur 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve Grittner Lajosnál, Tokajban.

Parlamenti

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag) Hegedüs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 35-68.

Jérce. Rák.

Eleven megérkezésért garancia. Bérmentve utánvétellel: 6-8 darabos kövér, sütni való jérce, vagy 4-5 kövér kacsá 7 kor., 40 darabos szőlő-rák 11.50 K, 60 darabos óriás-rák 8.50 K, 80 darabos éti rák 6.50 K. B. Kaphan, Buczac.

Könyveket

egy-egy jobb műveket, valamint egész könyvtárakat az irodalom minden ágából, ugyancsak használt tankönyveket magas áron vásárol Lukács Gyula antikváriuma Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 15.

Soványosság

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Martly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép feltétdimokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarpodásért jótállást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és zomor-bajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kintüetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden ország-ból. Dobozonkint 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Károly E. drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28-29.

MINDEN

fiatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a Társalgás Művészete című könyv. Szépgyöny az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánakozva nézi az ily embert! Akar ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartás? Olvassa el a Társalgás Művészete (El-lenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítsa! A könyv korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszerezheti.) Áttekinthető kivonat (tartalomjegyzéket) ingyen, diszkrétan küld a „Csodás Könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Erzsébetfalván

a villamos megállónál! Szemere-utca 22. sz. a. egy kétlakásos ház, mely 3 szoba, 2 konyha, speisz, nyári konyha stb.-ből áll, minden elfogadható árért eladó. A telek 156 □-öles. Felvilágosítást adhat a tulajdonos: délután 3-6-ig: Kilián István, Budapest, Honvéd-utca 10.

Gyorsírás

és gyorsgépírás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen megnagyobbított modern higienikus új helyiségeinkben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépírás, magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits-rendszert. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kartothek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk. Glogowski és társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

MAKAY BÉLA

A lép virága

és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerget ki.

Ára 4 Korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) részvénytársaság-nál, Budapest, Andrássy-ut 21. valamint minden könyvkereskedésben.

Öreg

hamis fogakat, zálogcédu-lákat bármiről, bútorokat és mindenféle tárgyakat vesz Wischogrod Jakab, VIII., Tisza Kálmán-tér 13. I. em. 12. Levelező-lapra jövök.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR legújabb kötete:

a magyar novelláiról kiváló jelentőségű érdekes mesztörténet, művészeti és irodalomtörténeti novelláit tartalmazza

SZINI GYULA: Arózsaszínű hó 190

Novellák. (384 o.) Ára díszes kötésben: Eddig megjelentek:

KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
 ZIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)
 BALZAC: A szárnycsőr. Regény (387 old.) Fordította: Harsányi K.
 ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.
 DICHERS: Két város. Reg. Ford. Eötvös M. (448 o.)
 ANATOLE FRANCE: A Pin-guinek szigete. Regény. Ford. Böllény Gy. (320 o.)
 CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 o.)
 BÖLSCHÉ: Szerelem az élk világában. (1152 oldal). Két kötet.
 TOLSTOJ: Hadis-Marat. Regény. Az árd. Elbeszélés. (374 old.)
 VOSS RICHÁRD: A Rüh és az asszony. Regény. (384 oldal.)
 TÖTM BÉLA: A holdgasszony dervisze. (372 oldal.)
 MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal.)
 C. F. MEYER: A barát nássa és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)
 HELTAI JENŐ: Hét so-vány esztendő és más elbeszélések. (384 o.)
 GEIJENSTAM: Az ácsiKe. Az örökjeit. (384 o.)
 ANATOLE FRANCE: Az istenek szomjaznak. Regény. 384 oldal.
 GABRIELE D'ANNUNZIO: A tőz. Regény. (448 old.)
 MURGER: Bohémvilág. Reg. Ford. Komor Gyula.
 J. V. JENSEN: D'ora asszony. Regény.

Minden kötet ára 190

Kapható minden könyvtárban, kintja az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.

„Stenografia”

A „Stenográfia” Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépíróiskola megnagyobbított összes helyiségei kizárólag Rákóczi-ut 20. alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.) Figyelmeztetjük a közönséget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok visszaélés történik és ezért az új cím Rákóczi-ut 20. jól megjegyzendő. A magyar-német gyorsírási, gépírási, helyesírási és kereskedelmi szaktanfolyamokra naponta lehet beiratkozni. Ingyenes gépírásoktatás. A tanfolyam a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatók. Elkészítő tanfolyamok a gyorsírástanítói és tanítónői vizsgára, mely vizsga a minisztériumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. Sürgős esetben a gyorsírás és gépírás egy hónap alatt megtanulható. Ingyenes és biztos állasközvetítés. Irásmunkák készítése és sokszorosítás. Beiratások egész nap, kizárólag Rákóczi-ut 20. (előbb Rákóczi-ut 60.) Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101-25.

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál Budapest, Ullői-ut 123 Telefon: 62-30

ALAPÍTATOTT 1886-ban

Zálogcédu-lakát

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

SINGER JAKAB ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

OLLA bebizonyított legjobb higienikus GUMMI-különlegesség Teljes jótállás. Mindenütt kapható. Árjegyzék ingyen. OLLA gumi gyárától Wien 11/451 8. Praterstrasse 57

HUNGARIA beszélőgépek előcsatlakoztatásuk la kizárólag eredeti algarangú gyártmány részleffizetésére la olcsón kaphatók Deméngl és Tsa Budapest VI., Teréz-körút 4. Képes árjegyzék ingyen.